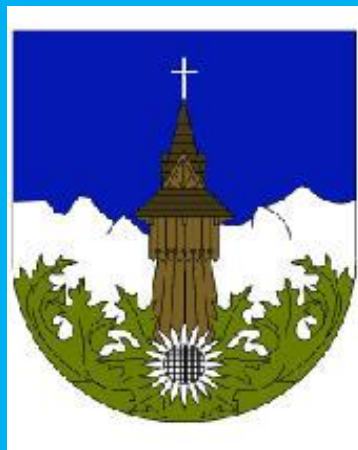

**Diagnoza do Programu
Rewitalizacji Gminy
Kościelisko na lata 2016-2020**

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	2
2.	Kontekst strategiczny	3
2. 1.	Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego.....	3
2. 2.	Subregionalny Program Rozwoju do roku 2020.....	4
2. 3.	Strategia rozwoju powiatu Tatrzańskiego na lata -2012-2020.....	4
2. 4.	Strategia Rozwoju Gminy Kościelisko 2008 – 2015.....	5
2. 5.	Strategia Rozwoju Gminy Kościelisko 2016 – 2022.....	8
2. 6.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelisko na lata 2016-2021 13	
2. 7.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy kościelisko	15
3.	Diagnoza	18
3. 1.	Aspekt społeczny	21
3. 2.	Aspekt środowiskowy.....	32
3. 3.	Aspekt techniczny.....	49
3. 4.	Aspekt przestrzenny	49
3. 5.	Aspekt gospodarczy.....	51
4.	Najważniejsze wnioski płynące z diagnozy	69

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z *Ustawą o Rewitalizacji - Praktyczny komentarz*, opublikowaną przez Ministerstwo Regionu Regionalnego, rewitalizacja „to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony kompleksowo, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania te są skoncentrowane terytorialnie co oznacza, że dotyczą wybranego, niewielkiego obszaru gminy”.

Gminy Program Rewitalizacji (dalej jako: GPR) jest zaś strategicznym dokumentem mającym na celu zaplanowanie i realizację procesu rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obszaru rewitalizacji wyznaczone zostały tereny zdegradowane. W dalszej części prac opracowywana jest wizja stanu obszaru po rewitalizacji.

Istotnym zadaniem GPR jest zapewnienie koordynacji działań rewitalizacyjnych z szeregiem innych dokumentów gminnych, regionalnych oraz działaniami podmiotów prywatnych. Zgodnie z podstawowymi założeniami proces rewitalizacji nie jest wyłącznym zadaniem gminy. Powinni wziąć w niej udział wszyscy interesariusze (m.in. obywatele, przedsiębiorstwa prywatne, organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne). Zadaniem gminy jest zaś koordynacja i odpowiednie zaprogramowanie tego procesu.

W celu pełnego wykorzystania potencjału regionu, a także aby odpowiedzieć na rzeczywiste potrzeby społeczeństwa lokalnego w procesie wyznaczania obszarów rewitalizacyjnych, jak i celów strategicznych, uwzględniono interes mieszkańców. Odbyły się 3 spotkania konsultacyjne z mieszkańcami wszystkich trzech miejscowości w ramach Gminy:

- w dniu 20 lipca 2016 roku o godz. 16.00 w Zespole Szkół w Kościelisku
- w dniu 19 lipca 2016 roku o godz. 16.00 w Zespole Szkół w Witowie
- w dniu 19 lipca 2016 roku o godz. 18.00 w Zespole Szkół w Dzianiszu.

W ramach tych spotkań przedstawiono mieszkańcom informacje na temat rewitalizacji, omówiono przebieg obszarów zdegradowanych, a także omówiono propozycje celów i projektów rewitalizacyjnych.

Dodatkowo zostały przeprowadzone wywiady pogłębione z przedstawicielami lokalnych instytucji społecznych i publicznych np.: Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy.

W wyniku spotkań konsultacyjnych oraz z wyniku przeprowadzonej pogłębionej analizy społecznej Gminy zaistniała potrzeba zmiany obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji.

2. KONTEKST STRATEGICZNY

Plan Rewitalizacji Gminy Kościelisko powinien wpisywać się w kontekst jaki wyznaczają dokumenty strategiczne zarówno samej gminy, jak i wyższego rzędu (powiatowe, wojewódzkie oraz krajowe). W tym celu zostały przeanalizowane następujące dokumenty.

2. 1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020. Jej główny cel jest zdefiniowany w sposób następujący: Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Z punktu widzenia Planu Rewitalizacji istotne są następujące cele priorytetowe zapisane w Strategii:

- ✓ Obszar 2 Kierunki polityki rozwoju; Dziedzictwo i przemysł czasu wolnego: Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej m in. poprzez ochronę, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, zapobieganie degradacji i ochronę zasobów dziedzictwa przyrodniczego regionu, stworzenie systemu oraz procedur zarządzania dziedzictwem przyrodniczym, zintegrowaną ochronę krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie wysokiego poziomu estetycznego otoczenia i ładu przestrzennego. →
- ✓ Obszar 5 Kierunki polityki rozwoju; Rozwój miast i terenów wiejskich:
 - 5.2. Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich m.in. poprzez aktywizację gospodarczą obszarów wiejskich o funkcjach rolniczych w zakresie wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywności regionalnej.
 - 5.3. Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym, w tym poprzez zabieganie o wdrożenie instrumentów regulacyjnych i planistycznych służących właściwemu gospodarowaniu na obszarach górskich i chronionych.
- ✓ Obszar 6 Kierunki polityki rozwoju; Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne
 - 6.1. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski, obejmująca m. in. działania w zakresie: ochrony zasobów wodnych, poprawy jakości powietrza, ochrony środowiska przed hałasem komunikacyjnym, komunalnym, przemysłowym, minimalizacji oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego, prawidłowej gospodarki odpadami, przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych, działania w zakresie ochrony i zachowania

środowiska przyrodniczego, rozwój regionalnej polityki energetycznej, w tym w zakresie energii odnawialnej, prowadzenie edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowania i promocji postaw proekologicznych.

2. 2. SUBREGIONALNY PROGRAM ROZWOJU DO ROKU 2020

W *Subregionalnym Programie Rozwoju do roku 2020*, który jest dokumentem podrzędnym s stosunku do Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego wyznaczono subregiony w ramach województwa Małopolskiego, w tym subregion podhalański. Zdaniem autorów Programu wyzwaniem stojącym przed Podhalem jest wykorzystanie lokalnego potencjału turystycznego; nakierowanie szkolnictwa zawodowe (w tym wyższego) na rozwój lokalnej gospodarki; poprawa dostępności komunikacyjnej, w tym zwłaszcza obszarów peryferyjnych oraz uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wodno- ściekowej. Są to tematy, które pokrywają się w znacznej mierze z tymi wyznaczonymi w diagnozie przygotowanej do niniejszego dokumentu.

2. 3. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU TATRZAŃSKIEGO NA LATA -2012-2020

Dokumentem na poziomie powiatu jest zaś Strategia Rozwoju Powiatu Tatrzańskiego na lata -2012-2020. Wyznacza ona siedem strategicznych, które zostały przytoczone poniżej. Ponadto wskazane zostały te zapisy, które dotyczą Gminy Kościelisko.

- Cel strategiczny I. Konkurencyjna, nowoczesna i zróżnicowana oferta turystyczno, klimatyczna i sportowa
 - Mała infrastruktura rekreacyjno – sportowa: ścieżki aktywnego wypoczynku, trasy biegowe, narciarsko – rowerowe, szlaki turystyczne, rekreacyjne, kulinarne (TARPIK)
 - Wspieranie działań mających na celu rozwój infrastruktury służącej narciarstwu na obszarze powiatu tatrzańskiego.
- Cel strategiczny II. Wysoka jakość i powszechny dostęp do edukacji i kultury
 - Wdrożenie i stosowanie Modelu Oceny Jakości Pracy Placówki Oświatowej Powiatu Tatrzańskiego jako narzędzia wspomagania zarządzania oświatą. 2. Opracowanie i wdrożenie programu kształcenia w zakresie ekologii i zrównoważonego rozwoju.
 - Opracowanie programu na rzecz podniesienia poziomu cywilizacyjno-kulturowego na terenach wiejskich powiatu.
- Cel strategiczny III. Sprawna ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- Cel strategiczny IV. Sprawna, łatwa i różnorodna komunikacja

- Przebudowa i modernizacja Tatrzańskiego Systemu Komunikacyjnego – w tym poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu, dostępność do ośrodków turystycznych i stacji narciarskich, działania na rzecz utworzenia centrum komunikacyjnego w Zakopanem.
- Stworzenie modelu transportu publicznego.
- Cel strategiczny V. Czyste środowisko i chroniony krajobraz
 - Współfinansowanie uproszczonych planów urządzenia lasów.
 - Termomodernizacja budynków – siedzib jednostek organizacyjnych Powiatu Tatrzańskiego.
 - Wspieranie gmin w programach likwidacji pokryć azbestowych.
 - Wspieranie działań mających na celu wykorzystanie wód geotermalnych na terenie Powiatu Tatrzańskiego.
- Cel strategiczny VI. Bezpieczeństwo dla mieszkańców i przyjezdnych
 - Zakupy i doposażenie na rzecz Straży Pożarnej: zakup sprzętu – doposażenie samochodów wielozadaniowych, zakup pomp szlamowych o wysokiej wydajności, budowa przemienników (w celu poprawy łączności radiowej i radiotelefonicznej na terenie powiatu).
 - Działanie na rzecz zwiększenia i optymalizacji zatrudnienia w policji i straży pożarnej na obszarze powiatu
- Cel strategiczny VII. Konsolidacja i usprawnienie administracji samorządowej
 - Podjęcie działań mających na celu zagospodarowanie opuszczonych obiektów w celu uzyskania dochodów zwiększających budżet powiatu.
 - Przedsięwzięcie planowane do realizacji w ramach projektów subregionalnych Województwa Małopolskiego:
 - „Modernizacja i cyfryzacja operatu ewidencji gruntów i budynków dla terenów wiejskich jako budowa systemu dla społeczeństwa informacyjnego subregionu podhalańskiego

2. 4. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KOŚCIELISKO 2008 – 2015

Pomimo tego, że ten dokument strategiczny przestał formalnie już obowiązywać warto przyjrzeć się, wobec jakich wyzwań stała gmina, jakie cele rozwojowe wyznaczyła i na ile udało się jej to zrealizować. Najważniejszych zalet dopatrywano się w atrakcyjnym położeniu geograficznym (lokalizacja w pobliżu Tatr, Zakopanego, przejść granicznych oraz TPN). Dodatkowo bezpośrednio powiązано to z pięknymi krajobrazami, walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi,

sportowymi, a także wyjątkowym klimatem, na który składało się czyste powietrze, duże kompleksy leśne, górskie potoki. Wszystko to zdaniem twórców strategii implikuje wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co ma odzworowanie w rosnącej liczbie przedsiębiorstw i inwestorów.

Natomiast wśród słabych stron gminy dostrzegano głównie problemy infrastrukturalne: słaby stan dróg, problemy własnościowe i geodezyjne działek, po których przebiegają drogi publiczne, niski poziom infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej, a także słabo rozwinięte usługi dla obsługi ruchu turystycznego oraz niedostateczna baza noclegowa oraz sportowo – rekreacyjna (brak hali sportowej, boiska sportowego, wyciągów, hoteli, pensjonatów, brak ścieżek rowerowych i tras zjazdowych).

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyznaczono pięć celów strategicznych Gminy Kościelisko:

- Cel strategiczny I: zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej Gminy Kościelisko oraz wspieranie przedsiębiorczości i rolnictwa na jej terenie
 - Uchwalenie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy oraz zmian w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego;
 - Organizacja szkoleń dla rolników i przedsiębiorców oraz szkoleń dla mieszkańców podnoszących kwalifikacje zawodowe;
 - Utworzenie Centrum Informacji dla inwestorów;
 - Zwiększenie liczby i zakresu informacji dla mieszkańców w mediach lokalnych.
- Cel strategiczny II: Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy Kościelisko oraz ochrona środowiska przyrodniczego
 - Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych i osiedlowych (Droga Nędzy Kubińca w Kościelisku, Droga na Salamndrę, Budzówka, Rysulówka, Czajki, droga Królewska, droga na Pitoniówkę, droga na Śmiechówkę, droga główna przez Dzianisz, droga stara przez Witów, droga łącząca Dzianisz z Witowem, droga na Płazówkę i inne drogi gminne i osiedlowe);
 - Poprawa organizacji ruchu na drodze Wojewódzkiej- budowa nowych przystanków, przejść dla pieszych;
 - Budowa szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych (droga Wierchowa we Witowie);
 - Budowa chodników przy drogach głównych i osiedlowych;
 - Budowa sieci oświetlenia ulicznego oraz modernizacja już istniejących punktów świetlnych;
 - Budowa nowych ujęć wody (Kirowa Woda) oraz sieci wodociągowych we wszystkich sołectwach wraz z hydrantami;

- Budowa sieci kanalizacyjnej we wszystkich sołectwach oraz modernizacja już istniejącej sieci;
- Regulacja koryt rzecznych w miejscach zagrożenia powodziowego;
- Utrzymanie punktu pocztowego w Dzianiszu i Witowie;
- Budowa wielofunkcyjnego budynku w w Dzianiszu (Ośrodek zdrowia, dom kultury);
- Utworzenie punktu aptecznego w Dzianiszu;
- Budowa kaplicy cmentarnej i poszerzenie cmentarza w Kościelisku;
- Poszerzenie cmentarza w Witowie;
- Budowa zbiorników przeciwpożarowych;
- Zakup samochodów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych;
- Wprowadzenie patroli straży gminnej, zwiększenie patroli policji;
- Modernizacja ośrodka zdrowia w Witowie;
- Cel strategiczny III: Wzrost poziomu edukacji w Gminie i zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego obywateli
 - stworzenie możliwości dostępu do internetu dla wszystkich mieszkańców
 - rozbudowa Zespołu Szkół w Kościelisku,
 - budowa przedszkola w Kościelisku
 - budowa przedszkola w Dzianiszu,
 - przebudowa budynku Zespołu Szkół w Witowie
 - budowa kuchni i stołówki w szkole w Dzianiszu,
 - budowa sal gimnastycznych i boisk sportowych w Dzianiszu, Witowie i Kościelisku,
 - wytyczenie ścieżek edukacyjnych w miejscach osobliwości przyrodniczych
 - budowa placów zabaw dla dzieci,
 - organizacja zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań,
 - w zakresie podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców, przeciwdziałania bezrobociu i podnoszenia kwalifikacji zawodowych:
 - organizacja szkoleń, pomoc w odnalezieniu się na rynku pracy przez osoby długotrwale bezrobotne,
 - wspieranie różnych form kształcenia ustawicznego,
 - tworzenie spółdzielni pracy,
 - organizacja prac społecznie użytecznych,
 - organizacja różnych form dokształcania zawodowego dla nauczycieli.
- Cel strategiczny IV: Pielęgnacja kultury i tradycji oraz rozwój sportu, rekreacji i turystyki na terenie Gminy Kościelisko, w tym:
 - Budowa scen plenerowych w Kościelisku, Dzianiszu i Witowie;

- Budowa szlaku pasterskiego i hamerskiego;
- Budowa centrum kulturalno- oświatowego oraz punktu informacji turystycznej w Dzianiszu
- Budowa centrum kultury w Witowie;
- Utworzenie izby regionalnej w Dzianiszu
- Tworzenie dokumentacji kultury i tradycji w Centrum Kultury i Sportu w Kościelisku;
- Budowa boiska sportowego w Witowie;
- Budowa hali sportowej i boiska sportowego w Kościelisku;
- Budowa i modernizacja stacji i wyciągów narciarskich w Kościelisku, Witowie i Dzianiszu;
- Modernizacja stadionu biathlonowego w Kościelisku;
- Budowa basenów geotermalnych w Witowie;
- Budowa centrum kultury i sportu w Kościelisku;
- Cel strategiczny V - Wysoka pozycja Gminy na rynku usług turystycznych oraz wypromowanie Gminy Kościelisko w skali regionu, kraju i Europy, w tym:
 - Wsparcie Gminy dla inwestycji narciarskich.
 - Zainicjowanie standaryzacji obiektów noclegowych, opracowanie systemu wspólnej identyfikacji i informacji.
 - Oznakowanie turystyczne Gminy – tablice informacyjne z mapą w każdym sołectwie.
 - Wspieranie rozbudowy bazy turystycznej.
 - Doskonalenie centrum i punktów informacji turystycznej.
 - Uczestnictwo w targach turystycznych, umów i porozumień z innymi samorządami, regionami i państwami.
 - Tworzenie wspólnych projektów ze stroną słowacką w ramach PO Współpracy Transgranicznej Polska Słowacja (Euroregion Tatry).

2. 5. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KOŚCIELISKO 2016 – 2022

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Kościelisko opublikowanej w 2013 roku zostały wyznaczone trzy obszary strategiczne, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- Zagospodarowanie obszaru gminy (funkcjonalno-użytkowe)
- Edukacja i rozwój społeczny
- Krajobraz przyrodniczy i kulturowy

W ramach każdego z tych obszarów sformułowano cele strategiczne, które definiują priorytety rozwojowe oraz zakres tematyczny. Dla I. obszaru celem strategicznym jest: Wzrost atrakcyjności

gospodarczej gminy i poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego. Dla II. obszaru celem strategicznym stanowi: Aktywizacja potencjału społecznego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i różnych form kształcenia oraz infrastruktury społeczno – edukacyjnej. Natomiast ostatni obszar definiuje następujący cel: Wzmocnienie pozycji gminy na rynku usług turystycznych poprzez przygotowanie kompleksowej oferty, rozwój przemysłu czasu wolnego i promocję.

Z racji istotności dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Kościelisko przygotowano niniejszą tabelę ukazującą zadania przypisane do poszczególnych celów strategicznych:

Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy i poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i ochronę środowiska naturalnego.

1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Czarny Dunajec w miejscowościach Witów i Dzianisz
2. Rewitalizacja części obszaru miejscowości Dzianisz w celu wzrostu dostępności ludności do podstawowych usług publicznych - budowa budynku wielofunkcyjnego obejmującego ośrodek zdrowia, aptekę, przedszkole, dom kultury i bibliotekę, itp.
3. Rewitalizacja dawnego obszaru zamkniętego WDW Kościelisko w tym: modernizacja nowej siedziby urzędu Gminy Kościelisko wraz z siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku oraz zagospodarowanie terenu wokół siedziby przyszłego urzędu i WDW Kościelisko, zagospodarowanie istniejących nieruchomości leśnych na cele gminnego parku rekreacyjno – wypoczynkowego
4. Rewitalizacja części obszaru w miejscowości Witów obejmującego działkę ewidencyjną Nr 4051/13 oraz działkę ewidencyjną nr 8005/13 stanowiącą działkę drogową będącą we władaniu Gminy Kościelisko.
5. Realizacja zadań przewidzianych w Programie gospodarki niskoemisyjnej, ograniczanie niskiej emisji
 - 5.1. Udział w programach umożliwiających wspieranie finansowe mieszkańców w wymianie instalacji grzewczych oraz poprzez realizację projektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii (solary, panele fotowoltaiczne, piece ekologiczne, pompy ciepłe, itp.),
 - 5.2. Budowa gminnego systemu zaopatrzenia w ciepło w oparciu o wody geotermalne i gaz ziemny.
 - 5.3. Monitorowanie czystości powietrza na terenie Gminy we współpracy z jednostkami badawczymi czy ośrodkami akademickimi,
 - 5.4. Wyposażenie nowego budynku urzędu gminy w proekologiczne instalacje grzewcze: kotłownię na biomasę, kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne,

5.5. Ograniczenie ruchu samochodów - projekty typu park&ride, rent a bike.

6. Skanalizowanie i wyposażenie w wodociąg wszystkich sołectw (stworzenie możliwości innego zbiorowego odprowadzania nieczystości i zaopatrzenia w wodę),

7. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez modernizację dróg gminnych oraz rozbudowę sieci oświetlenia ulicznego, budowę wiat przystankowych i chodników przy drogach gminnych,

8. Działania na rzecz ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu:

9. Działania na rzecz poprawy stanu prawnego nieruchomości gminnych:

10. Działania na rzecz kształtowania i ochrony krajobrazu (w związku z wejściem w życie tzw. ustawy krajobrazowej istnieje możliwość uchwalenia przez radę gminy kodeksu reklamowego i zasad dla realizacji małej architektury, ogrodzeń itp.),

11. Utworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz edukacja ekologiczna mieszkańców w szczególności w zakresie segregacji odpadów komunalnych

12. Wspieranie regulacji potoku Dziańskiego (konserwacja i umocnienie brzegów)

13. Zakup nowoczesnego wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

14. Budowa budynku wielofunkcyjnego na działce gminnej w Witowie Obszar

Cel strategiczny Aktywizacja potencjału społecznego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i różnych form kształcenia oraz infrastruktury społeczno – edukacyjnej.

1. Odnowa (zagospodarowanie) centrum wsi (Witów i Dziańsz):

1.1. Budowa parkingów koło szkoły oraz koło cmentarza

1.2. Budowa remizy Dziańsz Dolny OSP

1.3. Odnowa centrum wsi Dziańsz - teren przy Kościele i remizie OSP Dziańsz Dolny

1.4. Zagospodarowanie centrum wsi Witów (działka gminna, na której stoi pawilon handlowy)

2. Rozbudowa infrastruktury edukacyjno - społecznej,

2.1. Dbłość o jakość nauczania w placówkach szkolnych na terenie Gminy Kościelisko,

2.2. Poprawa bazy lokalowej szkół,

2.3. Zapewnienie lepszej bazy lokalowej dla Biblioteki w Kościelisku,

2.4. Budowa sali gimnastycznej przy ZS w Dziańszu,

2.5. Zwiększenie dostępności do internetu szerokopasmowego - budowa sieci

światłowodowych, hot spotów i punktów bezpłatnego dostępu do internetu

2.6. Poprawa dostępności mieszkańców Dzianisza do infrastruktury społecznej: ośrodek zdrowia, ośrodek kultury, biblioteka, przedszkole

3. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów (realizacja takiego zadania może być częścią projektu realizowanego w ramach Obszaru I, zadanie nr 3)

3.1. Wspieranie uczniów uzdolnionych poprzez lokalny system stypendialny,

3.2. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych,

3.3. Organizacja zajęć wyrównawczych,

3.4. Organizacja dodatkowych zajęć lekcyjnych w dziedzinach matematycznoprzyrodniczych, informatycznych i języków obcych (organizacja lekcji w terenie, obozów językowych itp.)

3.5. Utworzenie przedszkola w Dzianiszu,

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu - również w ramach programów rewitalizacji (realizacja takiego zadania może być częścią projektu realizowanego w ramach Obszaru I, zadanie nr 3)

4.1. Aktywizacja i integracja osób długotrwale bezrobotnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej ze względu na niepełnosprawność, ubóstwo itp.

4.2. Organizacja szkoleń i pomoc w odnalezieniu się na rynku pracy przez osoby długotrwale bezrobotne

4.3. Wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej

4.4. Udzielanie pomocy najsłabszym grupom społecznym, w tym ofiarom przemocy, osobom starszym i niepełnosprawnym- aktywna integracja osób starszych i niepełnosprawnych

5. Wsparcie drobnych producentów, pomoc w zorganizowaniu zbytu produktów rolnych w Gminie Kościelisko

Obszar III. Krajobraz przyrodniczy i kulturowy Cel strategiczny Wzmocnienie pozycji gminy na rynku usług turystycznych poprzez przygotowanie kompleksowej oferty turystyki zrównoważonej, rozwój przemysłu czasu wolnego i promocję oferty turystycznej

1. Zakopane/ Kościelisko - rozwój infrastruktury rekreacyjnej – zagospodarowanie terenu stadionu biathlonowego na cele rekreacyjno turystyczne, budowa tras rowerowych, narto rolkowych i biegowych.

2. Nawiązywanie i podpisywanie umów i porozumień z innymi samorządami, regionami i

państwami.

3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy Kościelisko, poprzez wspieranie budowy m.in. szlaków rowerowych, wyciągów narciarskich, lodowiska, skoczni, tras biegowych, miejsc rekreacji i innej infrastruktury turystycznej,

3.1. Wykonanie ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż rzeki Czarny Dunajec

3.2. Wsparcie budowy przejścia (kładki) na rzece Czarny Dunajec w celu połączenia z basenem termalnym, rozwój ruchu turystycznego (komunikacji turystycznej)

3.3. Wspieranie inicjatyw budowy ośrodków narciarskich (wyciągi i narciarstwo biegowe)

3.4. Opracowanie i wykonanie systemu oznakowania turystycznego Gminy

4. Promocja Gminy

4.1. Przygotowanie kompleksowej strategii promocji turystycznej gminy,

4.2. Nadzór nad realizacją marki Kościelisko,

4.3. Tworzenie zintegrowanych ofert turystycznych,

4.4. Rozwój produktów turystycznych

4.5. Udostępnienie materiałów informacyjnych i promocyjnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Kościelisko (mapki, foldery, płytki CD, DVD),

4.6. Doskonalenie centrum i punktów informacji turystycznej,

4.7. Zainicjowanie wspólnej promocji obszarów polsko- słowackiego pogranicza (Tatry Zachodnie i Orawa),

4.8. Uczestnictwo w targach turystycznych,

4.9. Promocja turystyczna i gospodarcza gminy za pomocą środków masowego przekazu - szerokie wykorzystanie możliwości, jakie w dzisiejszych czasach dają internet i prezentacje multimedialne,

5. Wspieranie rozbudowy bazy turystycznej,

6. Zainicjowanie standaryzacji obiektów noclegowych, opracowanie systemu wspólnej identyfikacji i informacji,

7. Wymiana doświadczeń z innymi samorządami, regionami i państwami,

8. Opieka nad zabytkami i krajobrazem kulturowym - podjęcie pilnych działań konserwatorskich poprzedzonych sporządzeniem dokumentacji konserwatorskiej i uzyskaniem stosownych zezwoleń,

9. Dbanie o kultywowanie tradycji, folkloru i kultury regionalnej w Gminie.
10. Stworzenie systemu kształcenia i edukacji w zakresie rozwoju zrównoważonej turystyki wiejskiej
11. Współpraca z innymi podmiotami działającym w sferze turystyki w zakresie wspierania i tworzenia autentycznych ogólnokarpaccich klastrów produktów zrównoważonej turystyki

2. 6. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY KOŚCIELISKO NA LATA 2016-2021

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelisko na lata 2015-2021 została przyjęta na mocy Uchwały nr XXI/131/16 Rady Gminy Kościelisko z dnia 29 marca 2016 roku. W jej ramach został wyznaczony cel zasadniczy: „tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu obszarów wykluczenia społecznego”. Dodatkowo wyznacza ona pięć celów strategicznych, które dzielą się na podcele:

- **Cel strategiczny nr 1: Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych**
 - System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych
 - System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu
 - Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy.
 - Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych
 - Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej
- **Cel strategiczny nr 2: Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego i młodzieży**
 - Tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny
 - Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla rodzin.
 - Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin
- **Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej**
 - Rozwój lecznictwa specjalistycznego
- **Cel strategiczny nr 4: Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne.**
 - Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy.

- Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy.
- Utworzenie mieszkania chronionego.
- **Cel strategiczny nr 5: Zapewnienie dostępu dla mieszkańców gminy do oferty kulturalnej oraz edukacyjnej.**

Do poszczególnych działań zaplanowano szczegółowe projekty. Wśród nich należy wymienić:

- Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów/programów
- Realizacja kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych zwiększających kompetencje społeczno-zawodowe.
- Zapewnienie specjalistycznego indywidualnego poradnictwa w obszarze aktywizacji zawodowej.
- Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.
- Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobą doznającym przemocy domowej.
- Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.
- Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego
- Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.
- Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.
- Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich oraz niewydolnych opiekuńczo – wychowawczych.
- Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- Organizacja czasu pozalekcyjnego
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowej, kulturalnej itp.
- Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej.
- Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny

- Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do leczenia specjalistycznego
- Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy.
- Utworzenie mieszkania chronionego.
- Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej.

2. 7. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOŚCIELISKO

Zgodnie z zapisami studium głównym celem rozwoju gminy Kościelisko jest: „zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy, zapewniającego wysoki poziom jakości życia mieszkańców oraz obsługi ruchu turystycznego, przy zachowaniu ładu przestrzennego i ochrony istniejących, cennych zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.”

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane osiągnięciem następujących celów szczegółowych: ekologicznych, kulturowych, społecznych i gospodarczych oraz związanych z zewnętrznymi uwarunkowaniami rozwoju gminy.

Na cele ekologiczne składa się:

- ochrona terenów Tatrzańskiego Parku Narodowego i pokrywającego się z nimi obszaru Natura 2000 - Tatry PLC 120001 (z wyjątkiem Polany Rogoźniczańskiej)
- ochrona obszaru Natura 2000 - Polana Biały Potok PLH 120026 położonego w pozatatrzańskiej części gminy,
- ochrona węzłów i korytarzy ekologicznych, w tym korytarza ekologicznego doliny rzeki Czarny Dunajec, bioróżnorodności flory i fauny oraz tworzeniu warunków przestrzennych dla zapewnienia ochrony prawnej unikatowych i wybitnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona zasobów wodnych, w tym na utrzymaniu i uzupełnianiu obudowy biologicznej cieków,
- zapewnienie trwałości ekosystemów leśnych oraz zachowaniu dużych przestrzeni terenów otwartych, o wysokich walorach krajobrazowych,
- wprowadzanie zalesień, zwłaszcza na terenach o dużych spadkach oraz w otoczeniu cieków,
- dostosowanie rozwoju gospodarczego i społecznego do uwarunkowań przyrodniczych,
- zahamowanie procesów niszczących,
- rehabilitacja i wzbogacaniu środowiska.

Działania prowadzące do osiągnięcia celów kulturowych to

- ochrona, utrzymanie i przywracanie cennych zasobów środowiska kulturowego, w tym historycznych układów przestrzennych wsi, na terenie Witowa i Dzianisza,
- zachowanie istniejących obiektów budownictwa ludowego w tym szałasów pasterskich,
- wykorzystywanie i udostępnienie zasobów dziedzictwa kulturowego, w sposób niekolidujący z charakterem i pierwotną funkcją obiektów,
- zahamowaniu niekorzystnych trendów i procesów powodujących niszczenie wartości kulturowych obszaru,
- kształtowaniu harmonijnego krajobrazu kulturowego i zachowaniu krajobrazów naturalnych, w tym m.in. na utrzymaniu i wspieraniu tradycyjnych form rolnictwa (m.in. hodowli owiec),
- nawiązywaniu w nowej architekturze do tradycyjnych, lokalnych wzorów i materiałów oraz zachowaniu krajobrazu kulturowego.

Działania prowadzące do osiągnięcia celów społecznych i gospodarczych polegają na:

- zapewnieniu mieszkańcom, w możliwie największym stopniu, źródeł utrzymania na miejscu, w drodze:
 - utrzymania i konsekwentnego rozwijania funkcji turystyczno - wypoczynkowej, zgodnej z predyspozycjami środowiska, stanowiącej podstawę ekonomicznego rozwoju gminy, poprzez: wyposażenie gminy w urządzenia turystyczno – wypoczynkowe i obsługi ruchu turystycznego, poprawę standardów i rozwój bazy noclegowej, a także poprawę dostępności komunikacyjnej oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną
 - rozwijania uzupełniających funkcji ekonomicznych, a w szczególności nieuciążliwej działalności gospodarczej, w tym usługowej, a także produkcji rolniczej i leśnictwa w zakresie dostosowanym do cech środowiska przyrodniczego, wymagań jego ochrony oraz lokalnych warunków produkcji i zbytu,
- poprawie standardów zamieszkania, zwłaszcza w zespołach zabudowy o charakterze zabytkowym, w tym - na godzeniu wymagań ochrony substancji historycznej ze współczesnymi wymogami użytkowymi,
- zachowaniu bądź przywróceniu ładu przestrzennego w rozwoju osadnictwa i rozmieszczeniu elementów zagospodarowania, w tym:
 - na dyscyplinowaniu zabudowy - jej gabarytów i form architektonicznych,
 - zahamowaniu samowoli budowlanych i tendencji rozpraszania się zabudowy,
 - wprowadzeniu zakazu zabudowy na terenach bezpośrednio zagrożonych powodzią oraz na terenach o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych, a także ograniczanie rozwoju zabudowy na terenach eksponowanych w krajobrazie

i o niesprzyjających warunkach fizjograficznych (dotyczy to zwłaszcza strefy C1 w Kościelisku),

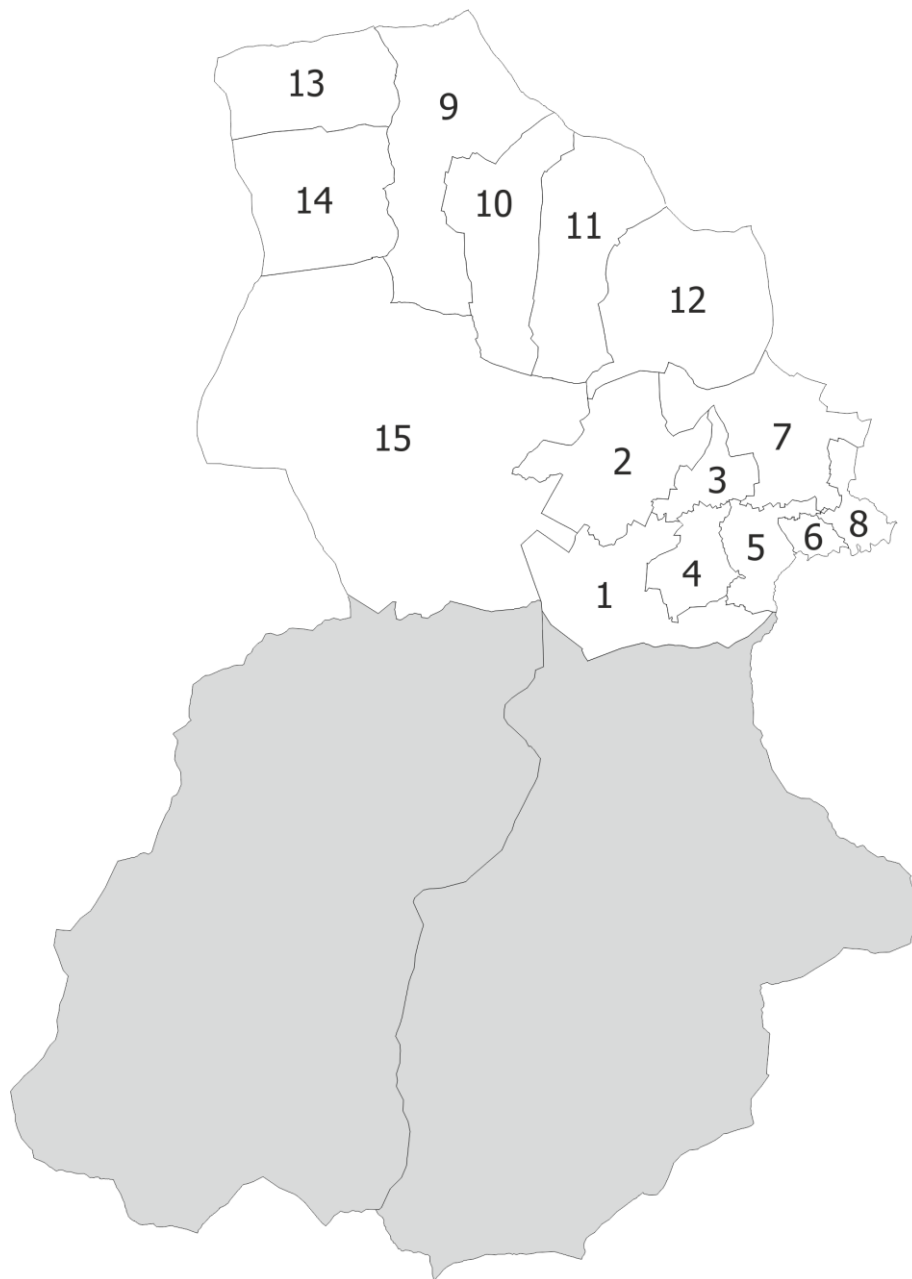
- rozwijaniu podstawowych urzędzeń usługowych w poszczególnych, większych zespołach zabudowy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształtowanie gminnego ośrodka usługowego w Kościelisku, w tym - rozwijaniu usług z zakresu administracji publicznej, szkolnictwa, kultury, ochrony zdrowia oraz sportu i rekreacji, a także na zapewnieniu dostępności do wyspecjalizowanych usług ponadpodstawowych w Zakopanem,
- udostępnieniu komunikacyjnym obszarów gminy, w tym w szczególności – prawidłowej obsłudze komunikacyjnej terenów zabudowy; modernizowaniu i uzupełnianiu sieci dróg obsługujących tę zabudowę,
- poprawie standardów wyposażenia zabudowy w infrastrukturę techniczną: rozbudowie i budowie systemów infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem systemów wodociągowo – kanalizacyjnych, gospodarki odpadami oraz systemów grzewczych,
- poprawie wyposażenia zespołów zabudowy w zielen, z uwzględnieniem zadrzewień i zakrzewień, z zastosowaniem gatunków miejscowych.

3. DIAGNOZA

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji przeprowadzono diagnozę Gminy w podziale na następujące aspekty: społeczny, gospodarczy, środowiskowy, przestrzenno-funkcjonalny oraz techniczny. W ramach tej analizy z jednej strony został uchwycony ogólny charakter oraz obraz Gminy Kościelisko, z drugiej strony porównano do siebie poszczególne obszary w ramach Gminy.

Gmina Kościelisko została podzielona na 17 obszarów analitycznych. Powstały one na podstawie okręgów wyborczych wyznaczonych przez Uchwałę nr XVIII/133/2012 Rady Gminy Kościelisko z dnia 19 września 2012 roku. Uchwała wyznacza 15 okręgów, a kryterium podziału była przede wszystkim liczba ludności w poszczególnych jednostkach, w związku z czym tereny Tatrzańskiego Parku Narodowego nie są wzmiankowane w ww. dokumencie. Na potrzeby niniejszego opracowania te tereny zostały wyznaczone, ale wyłączone z przedmiotu diagnozy ze względu na ich niezamieszkały charakter (na poniższym Rysunku zostały zaznaczone szarym kolorem).

Rysunek 1. Podział Gminy Kościelisko na jednostki analityczne

Źródło: Opracowane własne

Jak zostało to już wspomniane wcześniej każdy z okręgów zamieszkuje zbliżona liczba ludności - średnio 564 osób. Najwięcej okręgów znajduje się w Sołectwie Kościelisko (8) wynika to przede wszystkim z jego stosunkowej liczby ludności. W Dzianiszu wyznaczono cztery okręgi, a w Witowie trzy.

Tabela 1. Wyznaczone okręgi wraz z przypisaniem ich do sołectw oraz wskazaniem liczby mieszkańców (stan na dn. 31.12.2015)

Sołectwo	Nr okręgów	Liczba mieszkańców
Kościelisko	1	537
Kościelisko	2	549
Kościelisko	3	561
Kościelisko	4	586
Kościelisko	5	546
Kościelisko	6	524
Kościelisko	7	557
Kościelisko	8	571
Dzianisz	9	642
Dzianisz	10	545
Dzianisz	11	568
Dzianisz	12	535
Witów	13	561
Witów	14	593
Witów	15	590

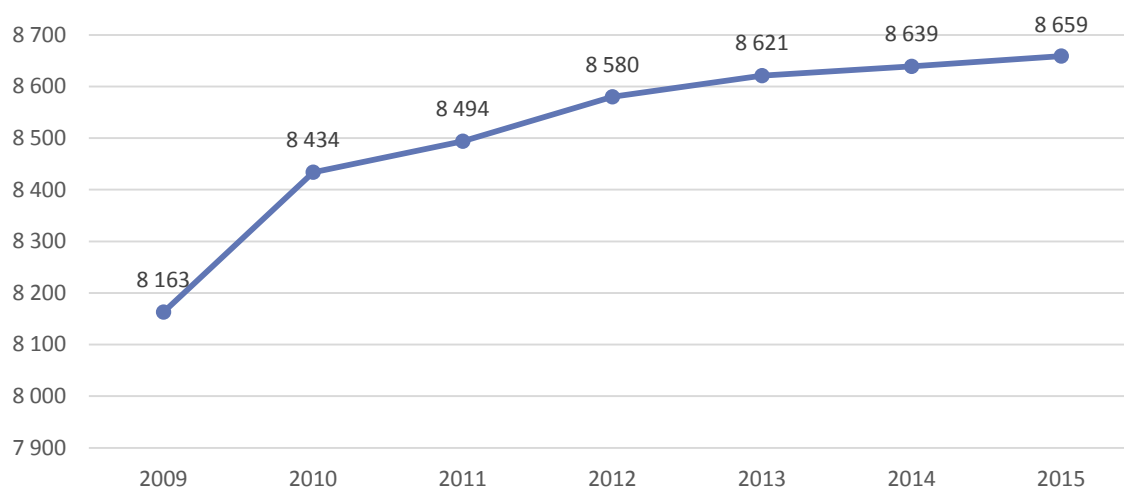
Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

3. 1. ASPEKT SPOŁECZNY

Ogólna liczba ludności w Gminie Kościelisko na koniec 2015r. wynosiła 8 659 mieszkańców.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie w tym czasie wyniosła 63 osoby na km². W 2007r. teren gminy zamieszkiwało 8 057 osób. Porównując rok 2009 z rokiem 2010 można zaobserwować szybki wzrost liczby ludności Gminy. Jedną z hipotez tłumaczącą wzrost populacji jest migracja ludności z innych terenów Polski, na co może wpływać atrakcyjne położenie Gminy oraz budowa mieszkań deweloperskich na terenie Gminy.

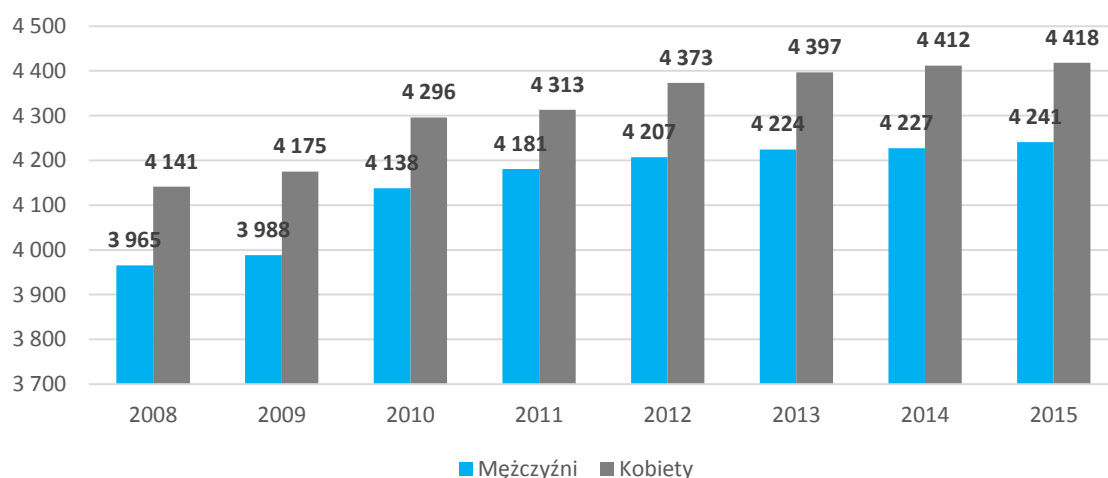
Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Kościelisko w latach 2007 – 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Większość ludności gminy stanowiły kobiety. W roku 2015 roku gmina liczyła 4418 kobiet oraz 4241 mężczyzn, w związku z czym udział kobiet w strukturze populacji wyniósł 51%.

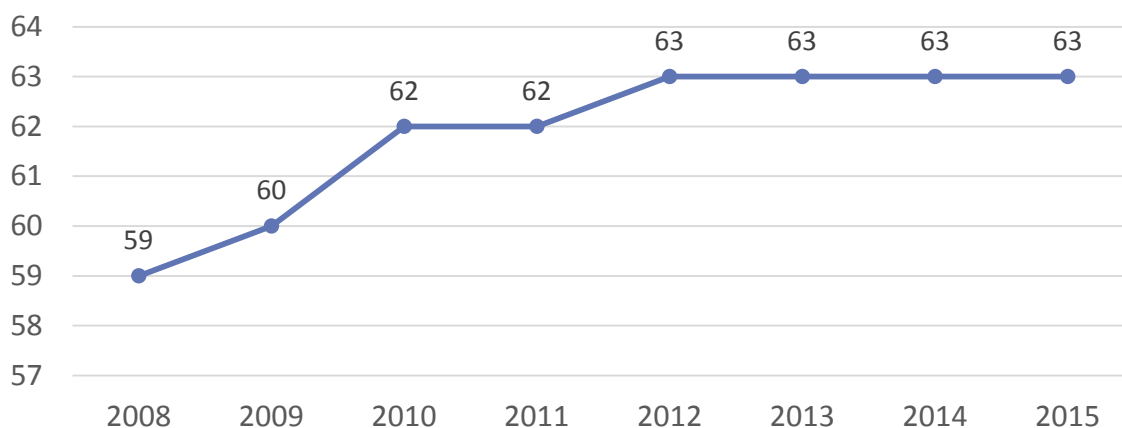
Wykres 2. Liczba ludności w Gminie Kościelisko w podziale na płeć w latach 2007 – 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Naturalnym procesem związanym z wzrostem liczby ludności jest wyższa gęstość zaludnienia. W latach 2008-2015 gęstość ludności wzrosła o 4 jednostki analizy (1os/km²), co stanowi stosunkowo niewielką zmianę o 7pp.

Wykres 3. Gęstość zaludnienia w Gminie Kościelisko w latach 2008 – 2015

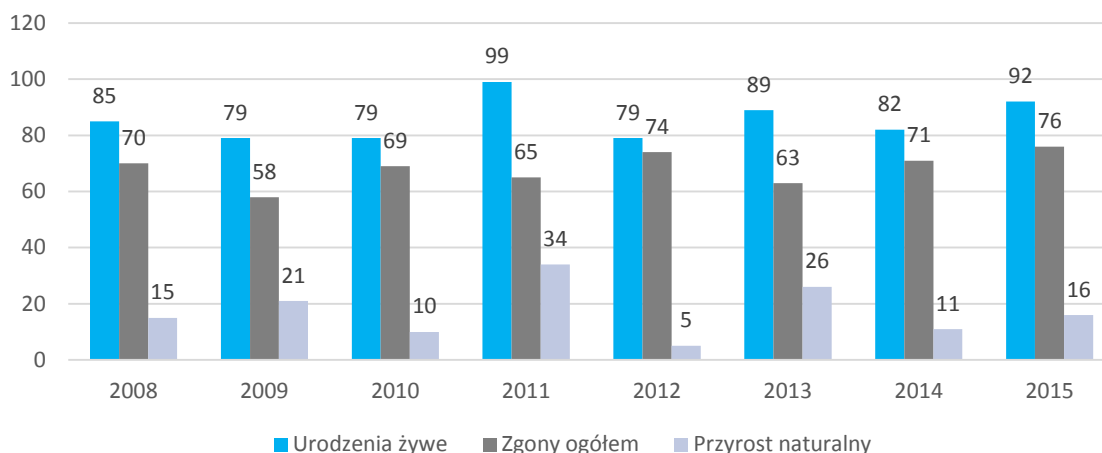

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Największą liczbę mieszkańców posiadała miejscowość Kościelisko. W 2014r. liczba mieszkańców tej wsi stanowiła 52,3% ogółu mieszkańców gminy i sytuacja ta na przestrzeni lat się zasadniczo nie zmienia. Drugą miejscowością pod względem liczby mieszkańców jest Dzianisz - 27,2% oraz w dalszej kolejności Witów, w którym tych mieszkańców odnotowano najmniej - 20,5% ogółu mieszkańców.

Rok 2015 wpisywał się w średnią przyrostu naturalnego z ostatnich 8 lat. Wartości liczby urodzeń oraz zgonów odnotowane w latach 2007-2015 nieznacznie różnią się od siebie. Jedynie w roku 2011 możemy zaobserwować nagły wzrost liczby urodzeń do wartości 99 nowonarodzonych dzieci.

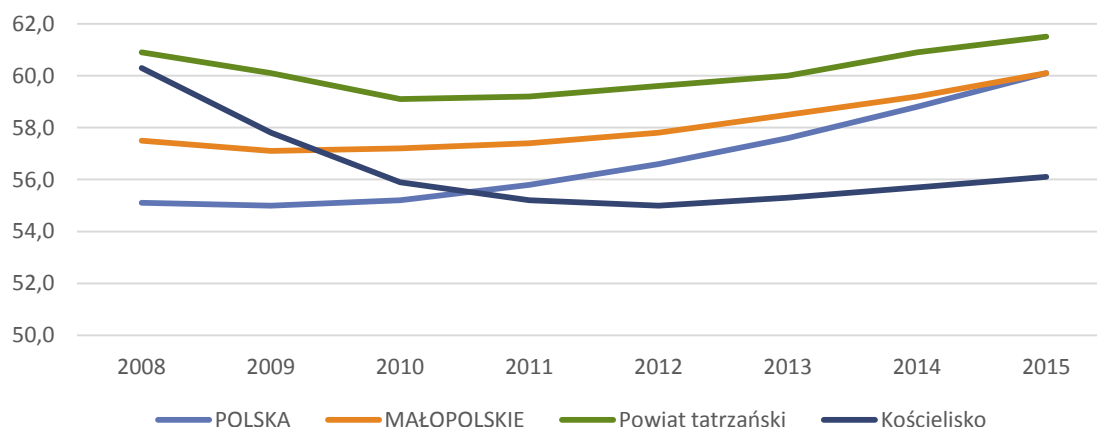
Wykres 4. Przyrost naturalny, urodzenia żywe oraz zgony ogółem w Gminie Kościelisko w latach 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Analizując wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym) można zauważyć, że w przypadku Gminy Kościelisko wskaźnik ten w latach 2008-2011 spadł o blisko 7 jednostek analitycznych. Jest to zdecydowanie duża i pozytywna zmiana, zwłaszcza kiedy weźmiemy pod uwagę, że na terenie całej Polski, województwa małopolskiego oraz powiatu tatrzańskiego trend ten był odwrotny – rosła liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.

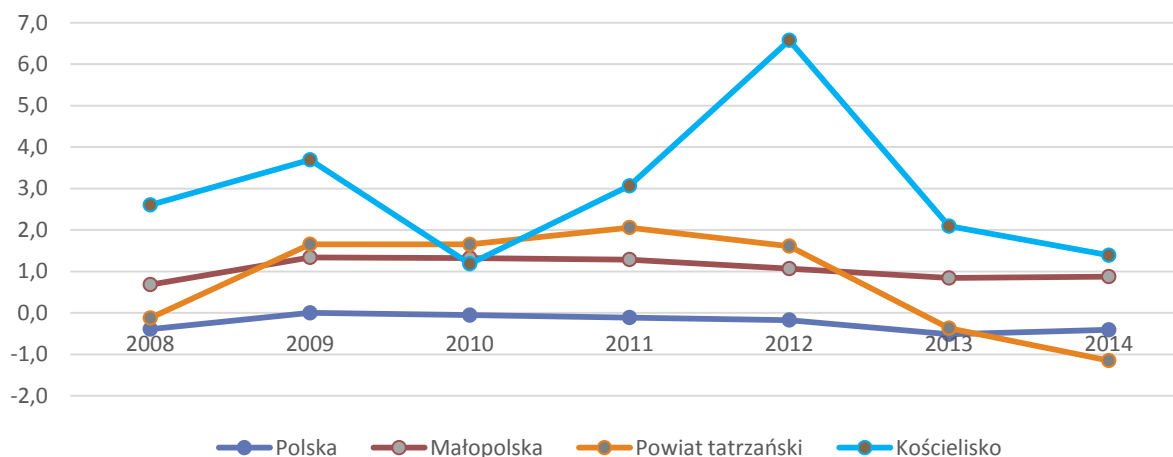
Wykres 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego (Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w latach 2009-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Analiza salda migracji w Gminie w latach 2008 – 2014 wskazuje na większą liczbę osób decydujących się zamieszkać w Kościelisku niż stąd wyjeżdżających. Największe nasilenie tendencji zaobserwować można w 2012 roku. Warto zauważyć wyraźną różnicę pomiędzy powiatem tatrzańskim, a gminą Kościelisko. W 2014 roku saldo migracji w gminie było dodatnie i wyniosło 1,4, natomiast dla powiatu tatrzańskiego było ujemne i wyniosło - 1,2.

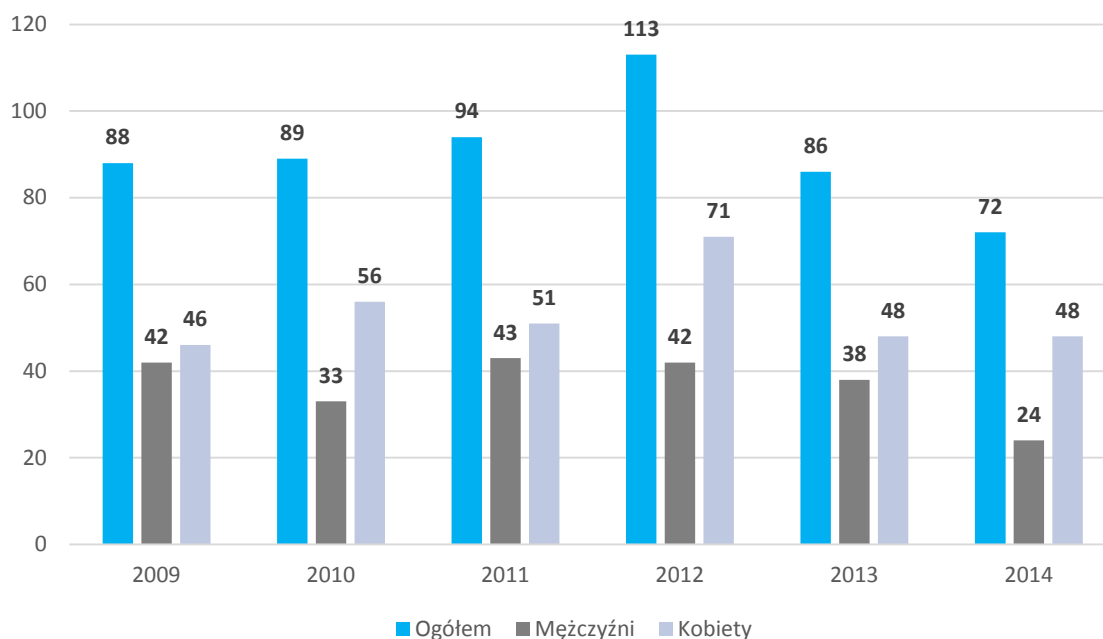
Wykres 6. Saldo migracji w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Obserwując rozkład zameldowania w Gminie Kościelisko w latach 2009-2014 można zaobserwować znaczący wzrost liczby zameldowań w 2012 roku, gdzie wartość osiągnęła maksymalny poziom 113 nowozarejestrowanych mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, że nowymi mieszkańcami są przeważnie kobiety. Na przełomie 2009 i 2014 roku przybyło ich do Kościeliska 320 i było ich o 44% więcej niż mężczyzn.

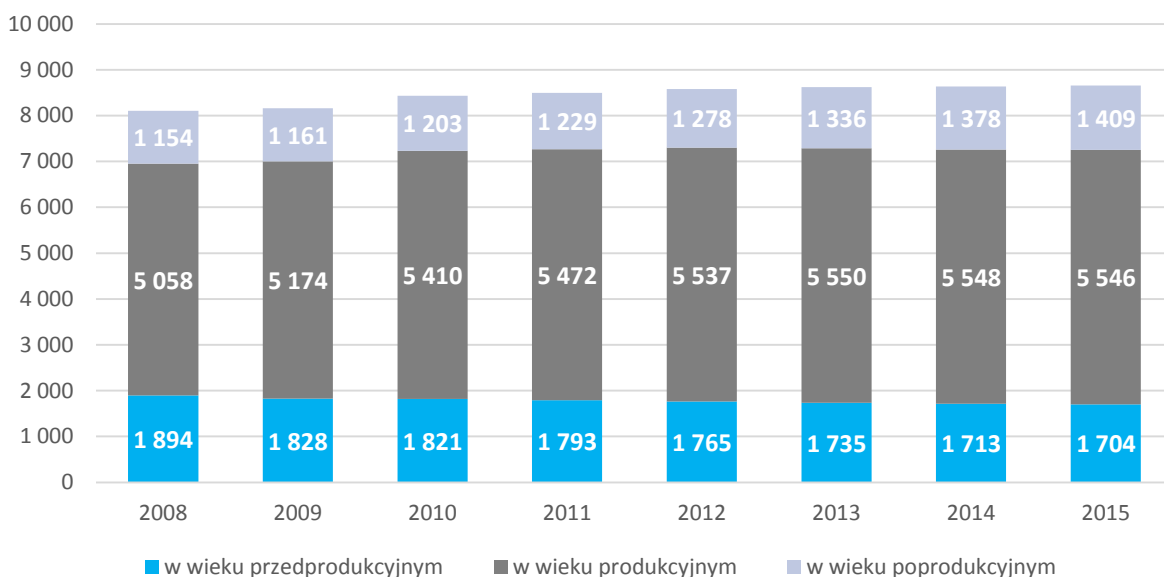
Wykres 7. Zameldowania w Gminie Kościelisko w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Tak samo jak w całej Polsce, w Kościelisku widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa. Dynamicznie zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (w wieku poniżej 17 roku życia). Ta grupa populacji w ciągu ostatnich 8 lat zmniejszyła się o ponad 10%. Systematycznie rośnie zaś grupa osób w wieku poprodukcyjnym (w wieku 65 i więcej). Wielkość tej grupy wzrosła o ponad 20%.

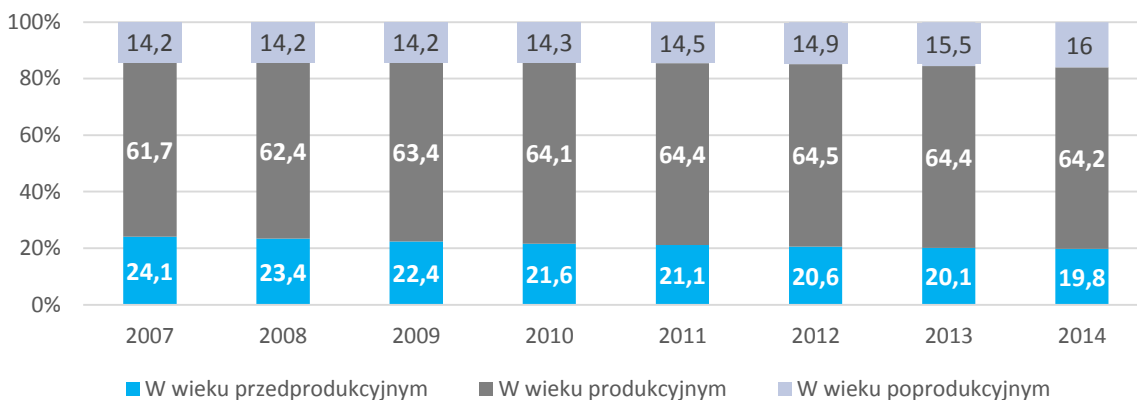
Wykres 8. Ludności Gminy Kościelisko wg ekonomicznych grup wieku w latach 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Analizując rozkład procentowy ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Kościelisko, można co prawda zaobserwować wzrost wielkości grupy osób w wieku produkcyjnym, jednakże udział grupy osób w wieku przedprodukcyjnym w 2015 roku zmniejszył się o 4,3 p.p. w stosunku do roku 2007.

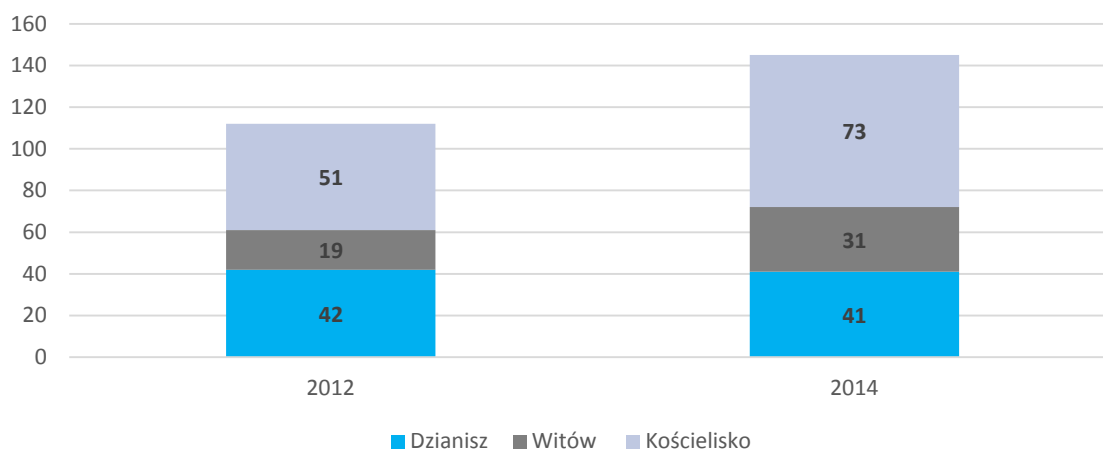
Wykres 9. Procentowy udział w populacji poszczególnych ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Analizując zestawienie danych z 2012 oraz 2014 można zauważyć wzrost o blisko 30% liczby osób w wieku powyżej 85 roku życia. Co ciekawe wzrost ten nie rozłożył się równomiernie na wszystkie miejscowości w obrębie gminy, ale miał największe nasilenie w Kościelisku. Rozkład ten może wynikać jednak przede wszystkim z faktu wewnętrznych migracji w obrębie gminy.

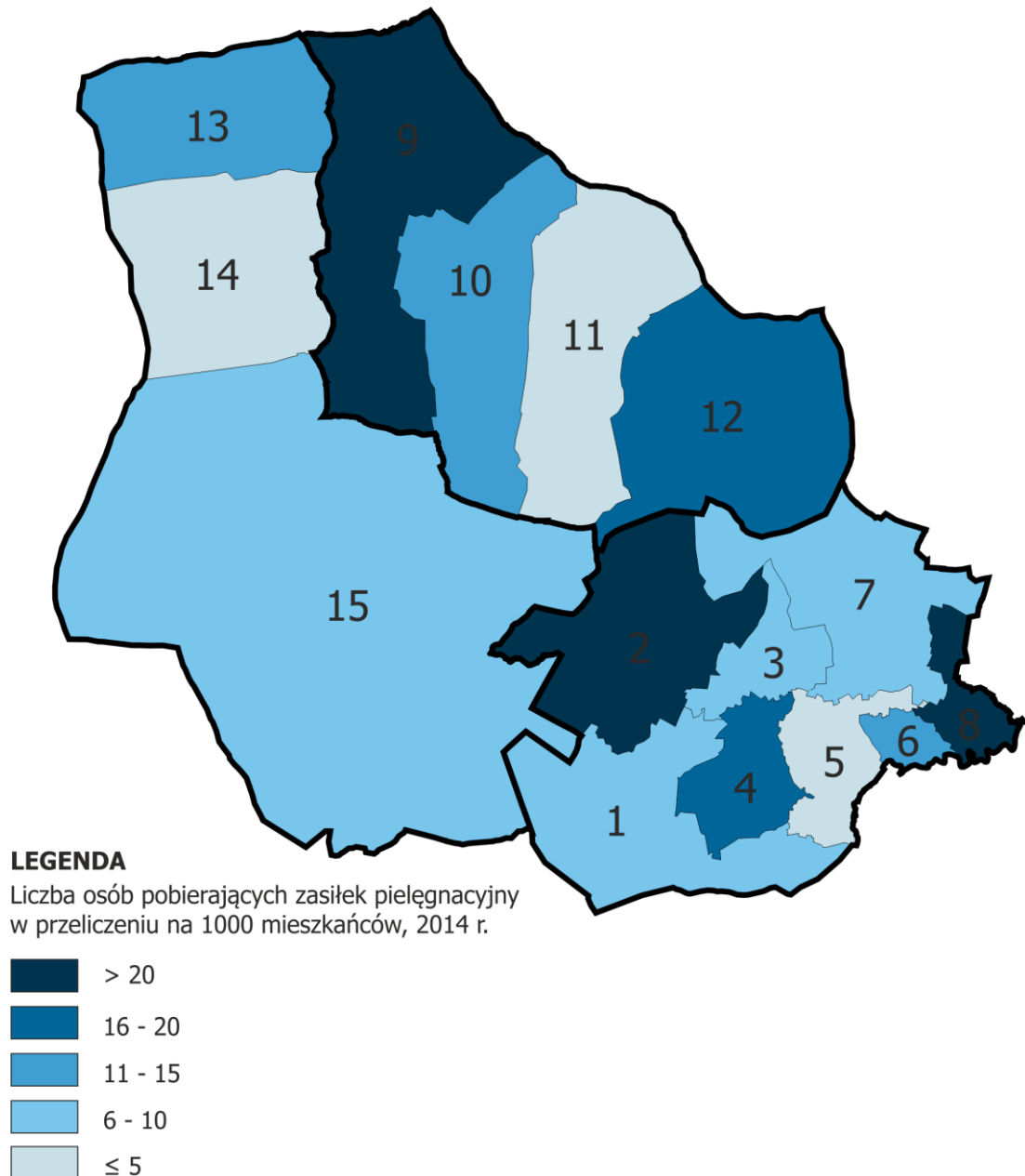
Wykres 10. Mieszkańcy Gminy Kościelisko w wieku powyżej 85 roku życia w podziale na miejscowości w latach 2012 i 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG .

Niezwykle istotnym aspektem sytuacji społecznej gmin jest analiza świadczeń pomocy społecznej. Pierwszym z badanych wskaźników jest udział osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny wśród ogółu mieszkańców. Nie jest widoczna terytorialna koncentracja zjawiska, najwyższą, jak i najniższą wartość wskaźnika przyjęły obszary w Dziańszu – najwyższą nr 9, najniższą nr 11. Kościelisko natomiast jest bardzo zróżnicowane pod tym względem.

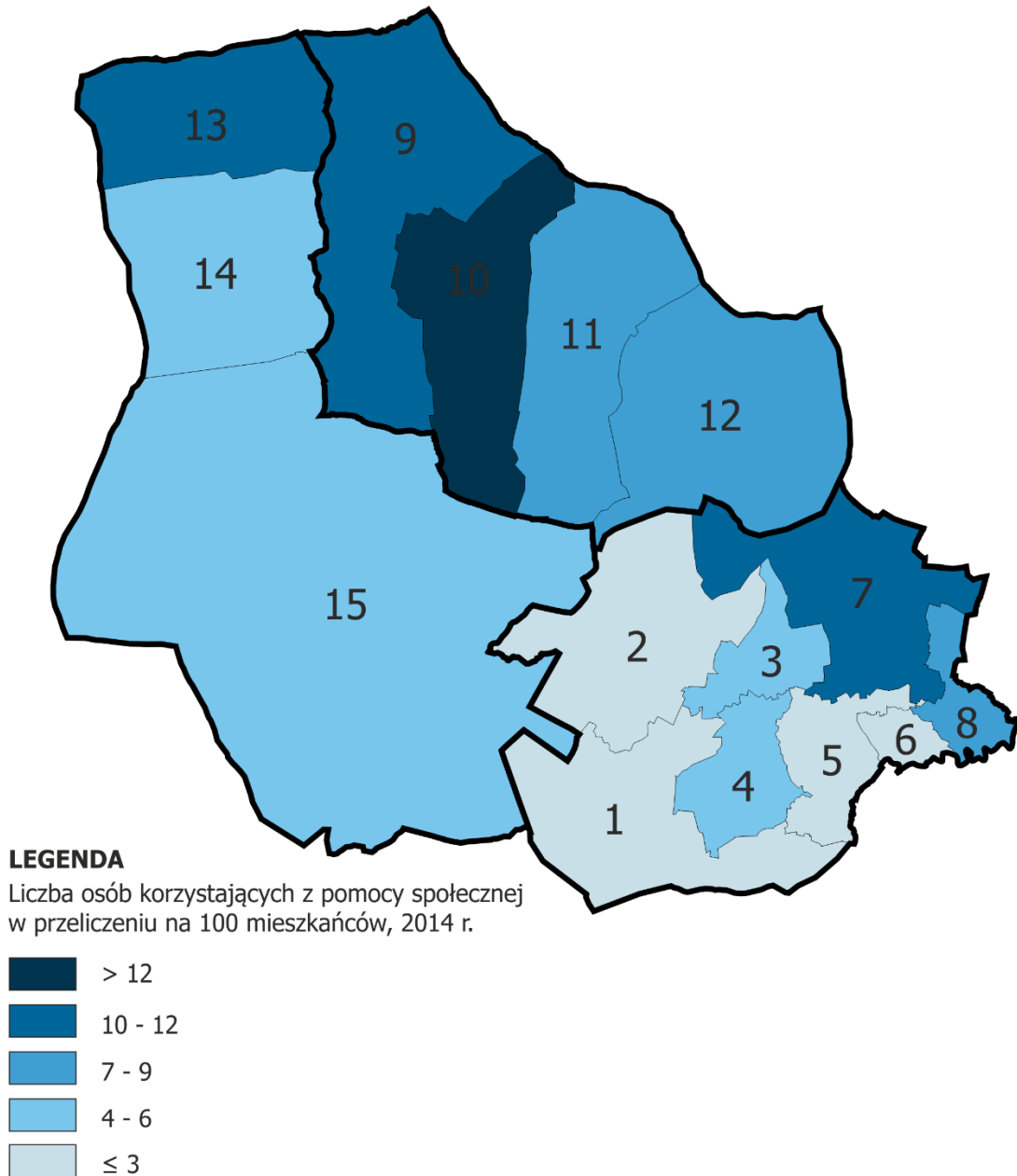
Rysunek 2. Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku

Kolejnym wskaźnikiem związanym z opieką społeczną jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W tym przypadku widoczna już jest terytorialna koncentracja zjawiska – wysokie wartości wskaźników uzyskały obszary ze wsi Dzianisz, natomiast najniższe we wsi Kościelisko.

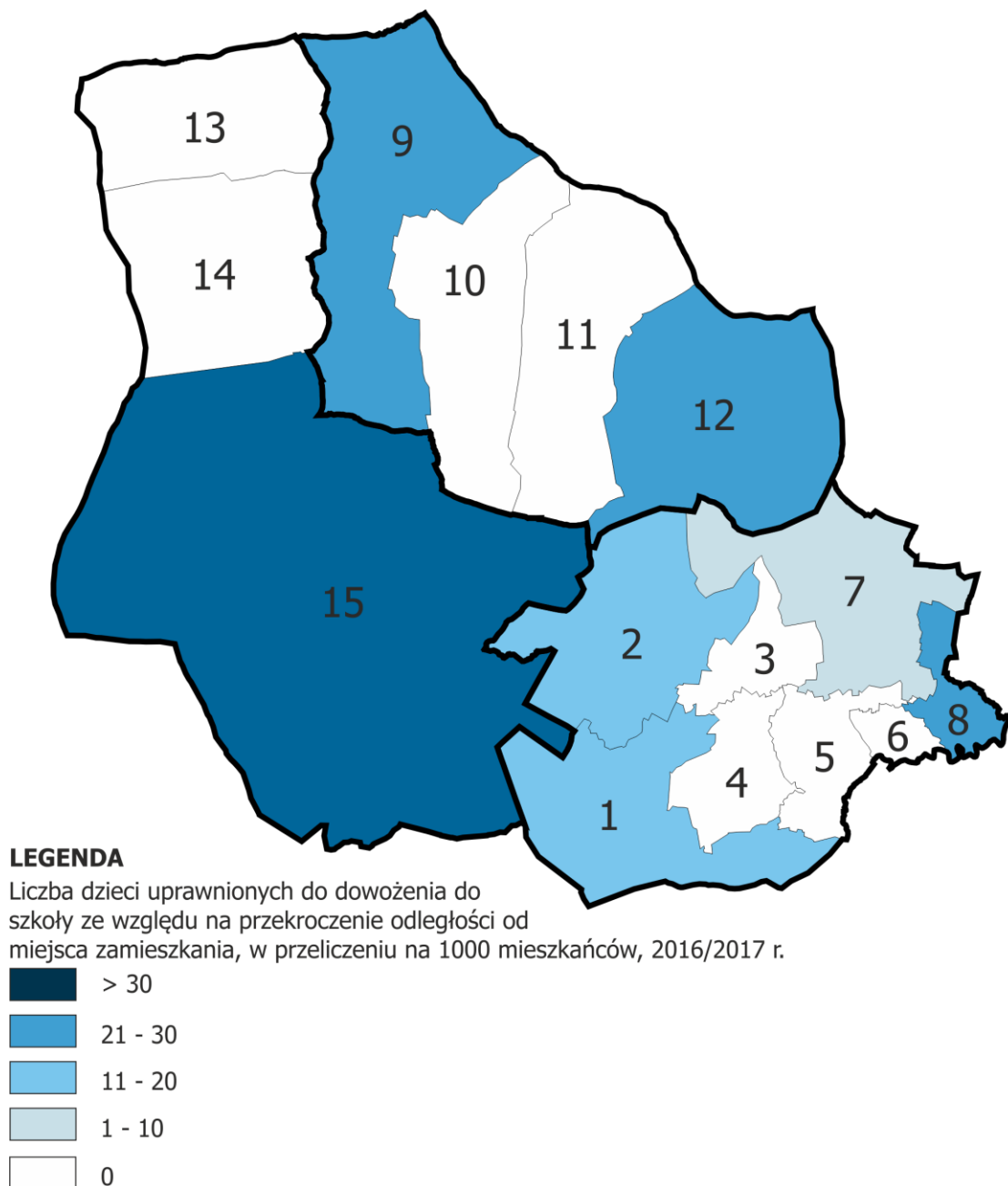
Rysunek 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku

O kondycji społecznej mieszkańców świadczy również wskaźnik dotyczący liczby dzieci uprawnionych do dowożenia do szkoły. Najwyższe wartości wskaźnika osiągnęły obszary najbardziej oddalone od szkoły. Najwięcej dzieci uprawnionych do dowożenia do szkoły w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest w Witowie w obszarze nr 15, najmniej natomiast w obszarach w których znajdują się szkoły lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. W Kościelisku są to aż 4 obszary, jednak należy wziąć pod uwagę ich niewielki rozmiar w porównaniu do obszarów w Dzianiszu i Witowie.

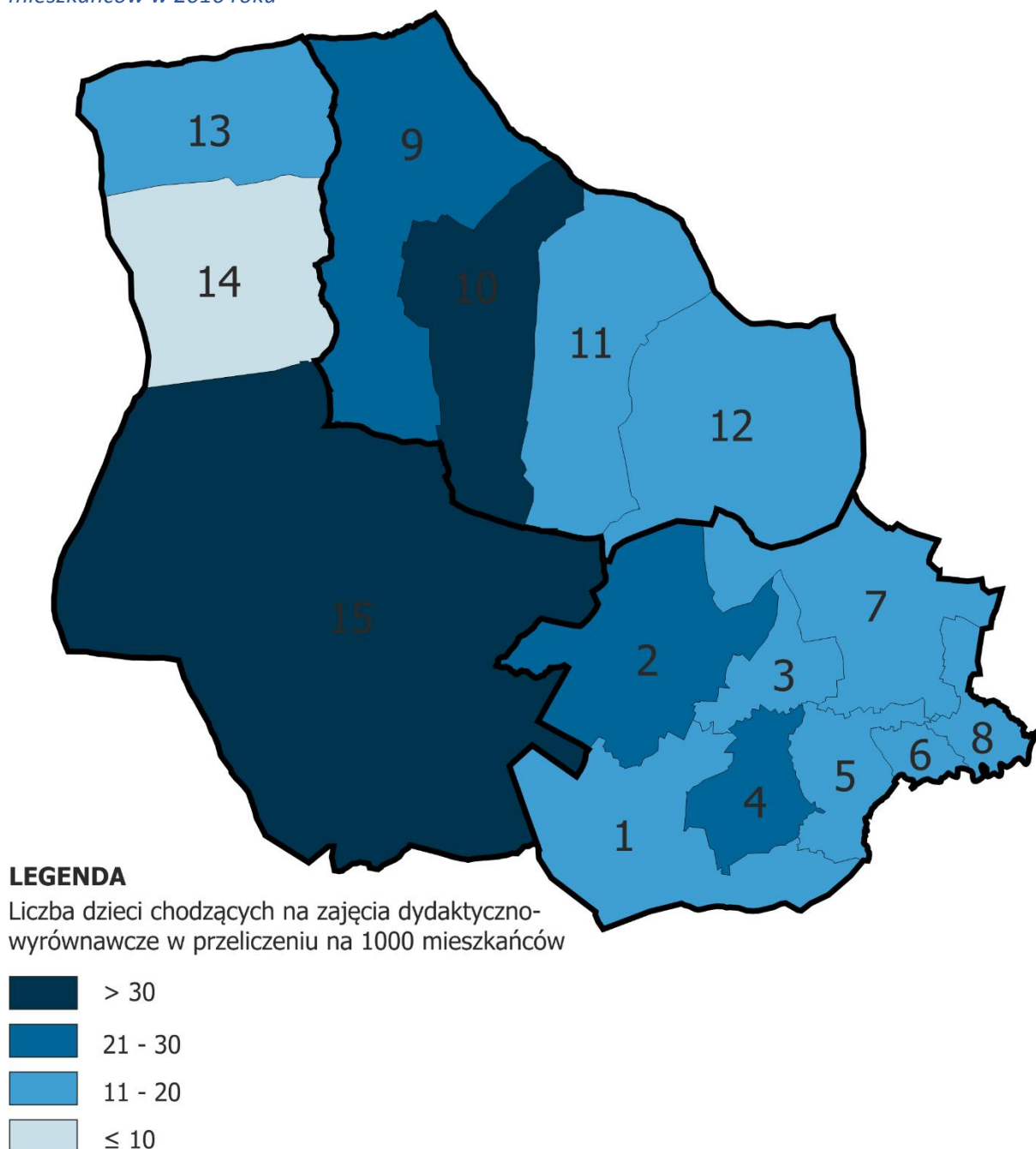
Rysunek 4. Liczba dzieci uprawnionych do dowożenia do szkoły ze względu na przekroczenie odległości od miejsca zamieszkania, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (data z lat 2016-2017)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze szkół w Gminie Kościelisko

Kolejny zastosowany wskaźnik również dotyczy uczniów szkół podstawowych i gimnazjów – jest to udział dzieci chodzących na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Najgorzej sytuacja wygląda w obszarze nr 15 w Witowie oraz nr 10 w Dzianiszu, gdzie najwięcej dzieci ma problemy nauką. W Witowie wskaźnik jest zróżnicowany przestrzennie, natomiast w Kościelisku przybiera zbliżone wartości we wszystkich ośmiu obszarach.

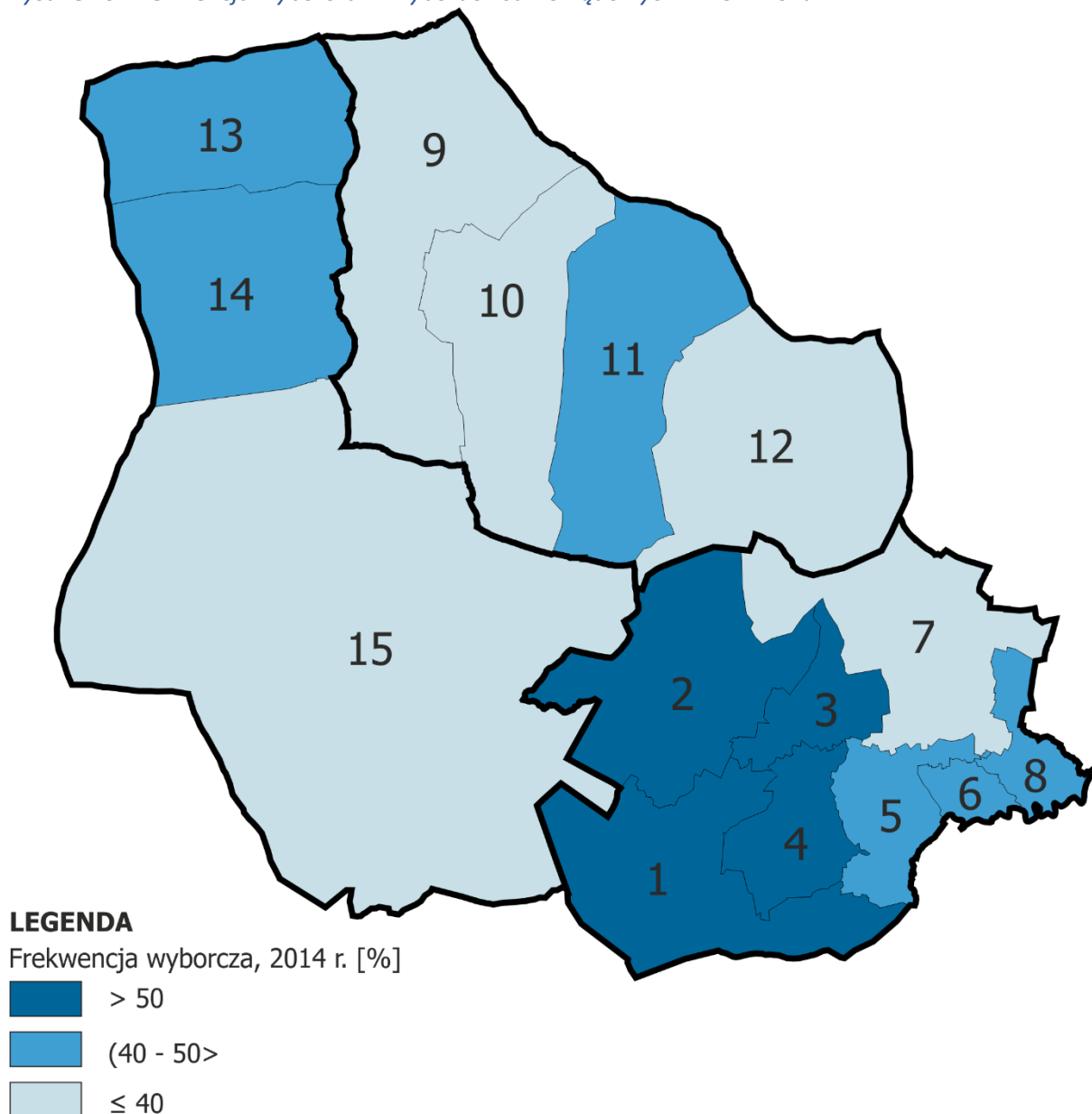
Rysunek 5. Liczba dzieci chodzących na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze szkół w Gminie Kościelisko

Ostatnim analizowanym wskaźnikiem społecznym jest frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Kościelisko. Najkorzystniejszą sytuacją wyglądała we wsi Kościelisko, gdzie frekwencja była zdecydowanie najwyższa. Na obszarze nr 4 osiągnęła wartość 58,6%, natomiast najniższą wartość zanotowano w Dzianiszu, gdzie w obszarze nr 10 frekwencja wyniosła jedynie 32,6%.

Rysunek 6. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku

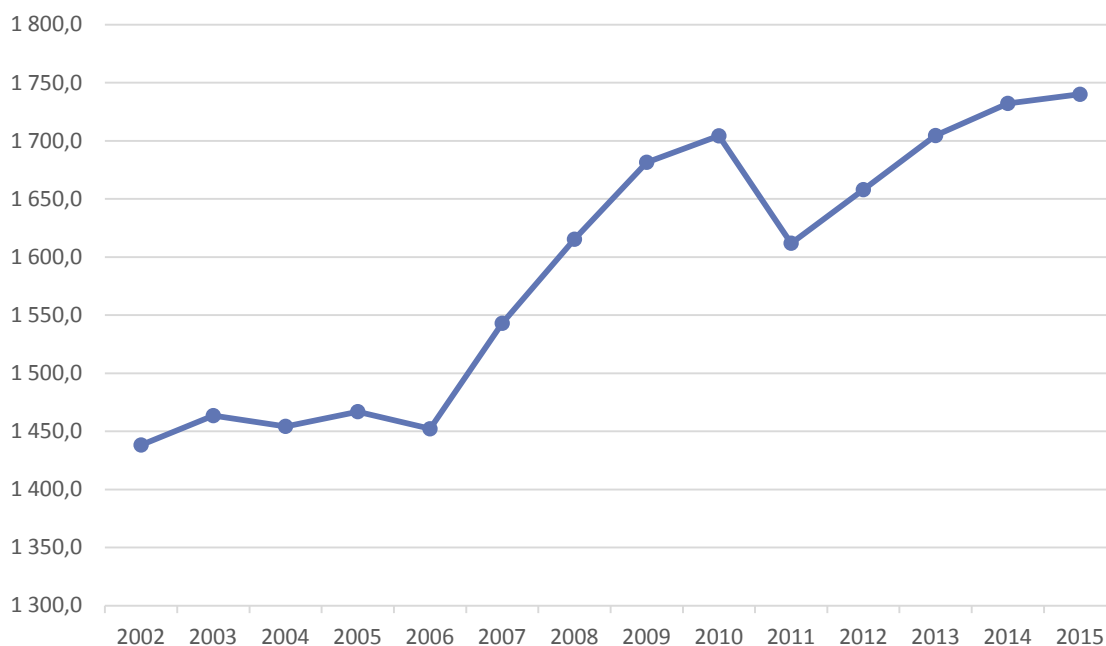

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kościelisko

3. 2. ASPEKT GOSPODARCZY

Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym ma trend wzrostowy od blisko 2006 roku, co skorelowane najprawdopodobniej było wejściem Polski do UE. Spadek tego wskaźnika można zaobserwować jedynie w 2011, co wiąże się z weryfikacją podmiotów znajdujących się w rejestrze REGON dokonaną przez Główny Urząd Statystyczny.

Wykres 11. Podmioty gospodarcze na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Kościelisko w latach 2002-2015

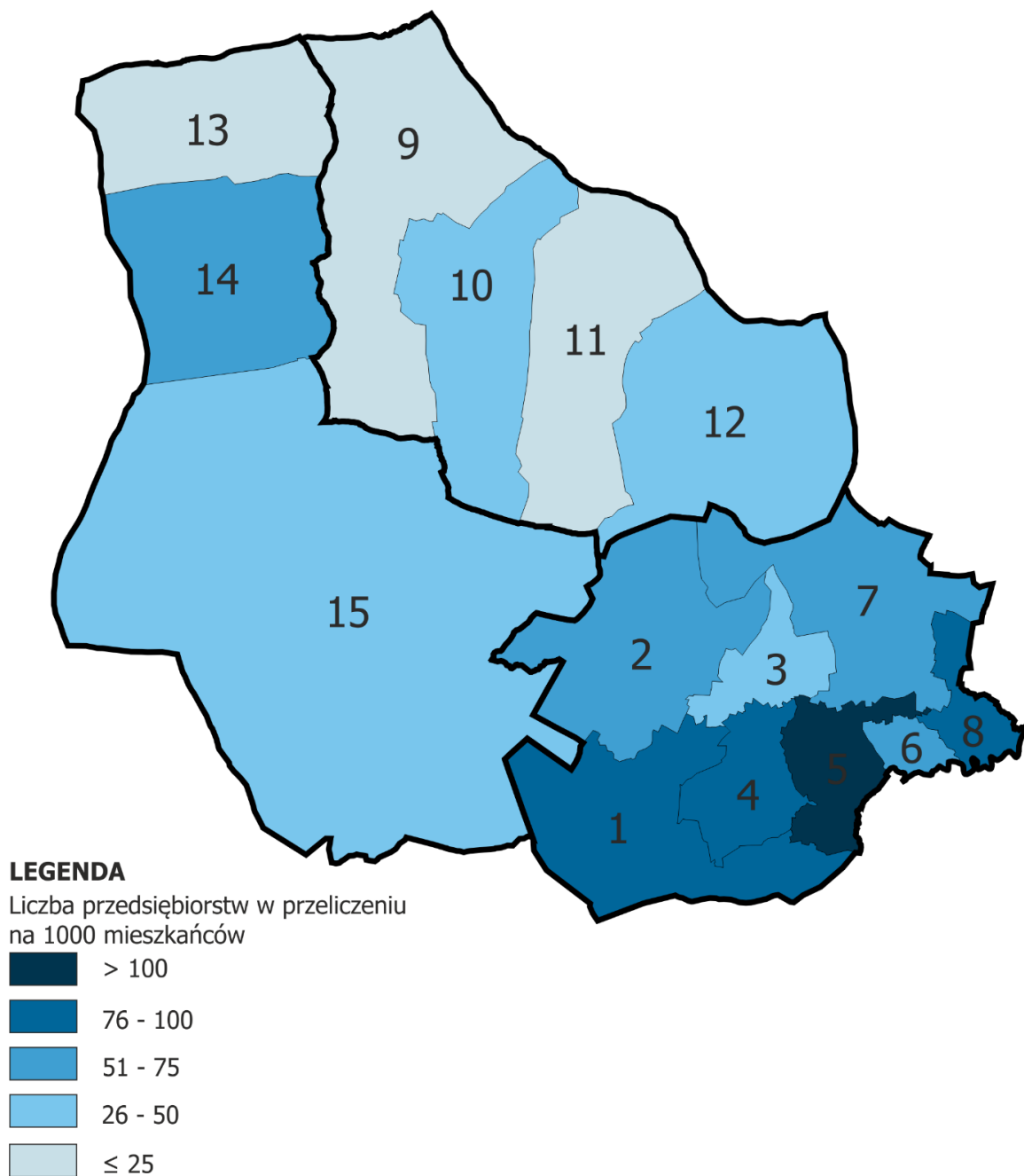

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzi swoją działalność w Sekcji I, która obejmuje działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (w roku 2015 było to 188 podmioty) oraz w Sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny (w roku 2015 było to 152 podmioty). Trzecią w kolejności jest Sekcja F. Budownictwo. Największy wzrost odnotowała zaś Sekcja L., do której wliczane są firmy związane z obsługą rynku nieruchomości - ich liczba wzrosła o ponad 125%, a więc do wartości 61 podmiotów.

Najwyższą wartość wskaźnik liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców osiągnął na południowych obszarach Sołectwa Kościeliska, szczególnie zaś w okręgu nr 5, gdzie wskaźnik przekroczył wartość 100. Najmniej korzystną sytuacją cechuje się większość obszarów Sołectwa Działisz, a także północna część Witowa.

Rysunek 7. Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

LEGENDA

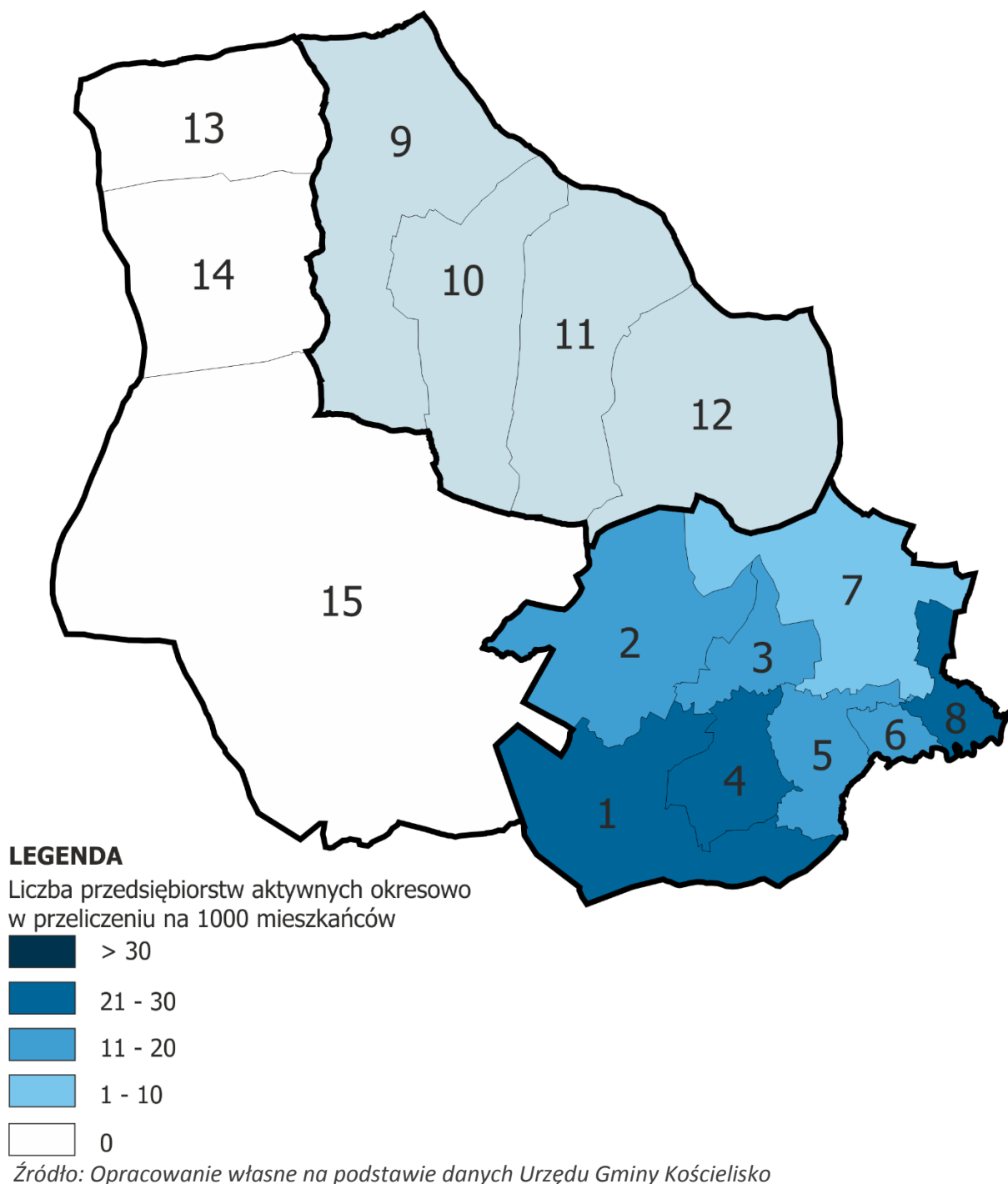
Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

- > 100
- 76 - 100
- 51 - 75
- 26 - 50
- ≤ 25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

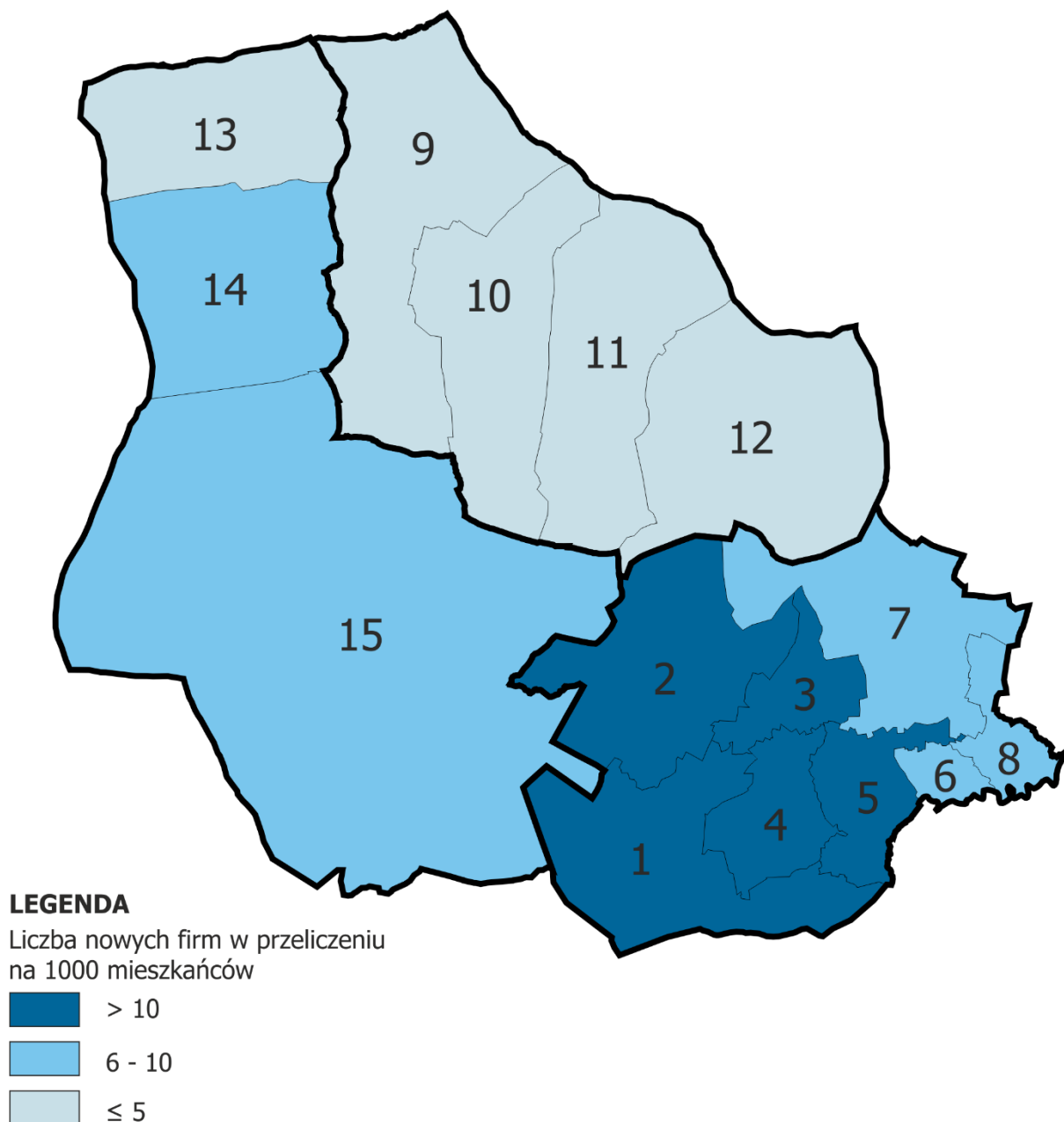
Analizując liczbę przedsiębiorstw aktywnych okresowych zdecydowanie najmniej korzystnie wypada Witów, gdzie nie zlokalizowano żadnych takich przedsiębiorstw.

Rysunek 8. Liczba przedsiębiorstw aktywnych okresowo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

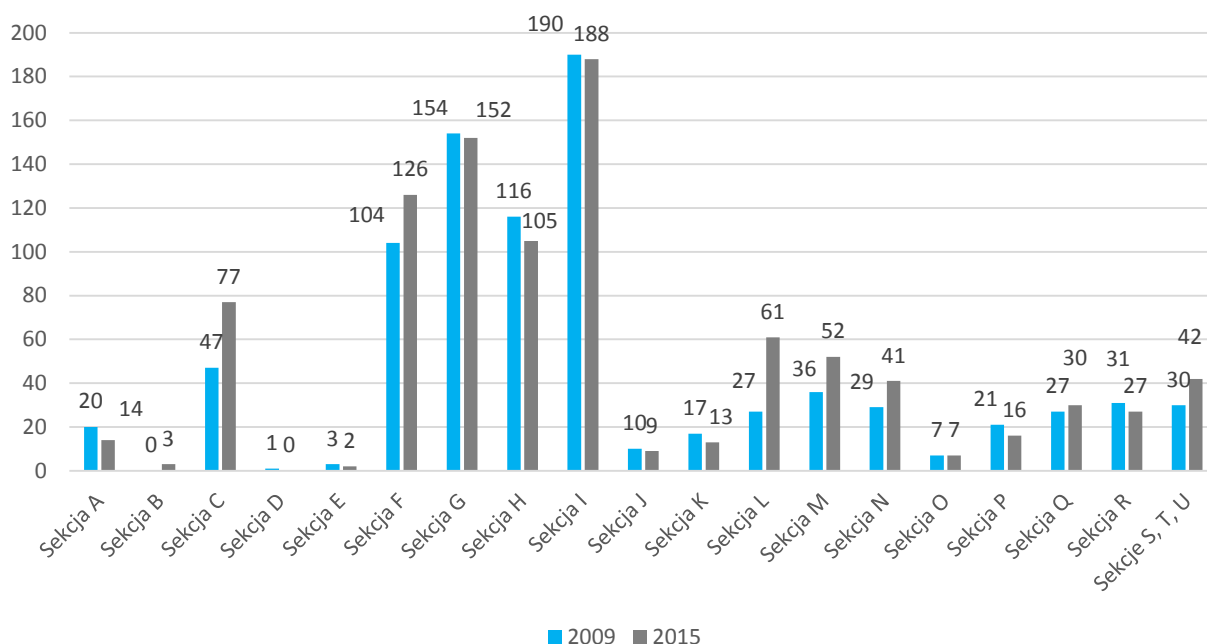
Analizując wskaźnik liczby nowych firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców najbardziej korzystnie wypadają zachodnie okręgi Sołectwa Kościeliska. Natomiast najniższe wyniki osiągnęły wszystkie okręgi w Dzianiszu oraz okręg 13 w Sołectwie Witów.

Rysunek 9. Liczba nowych firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

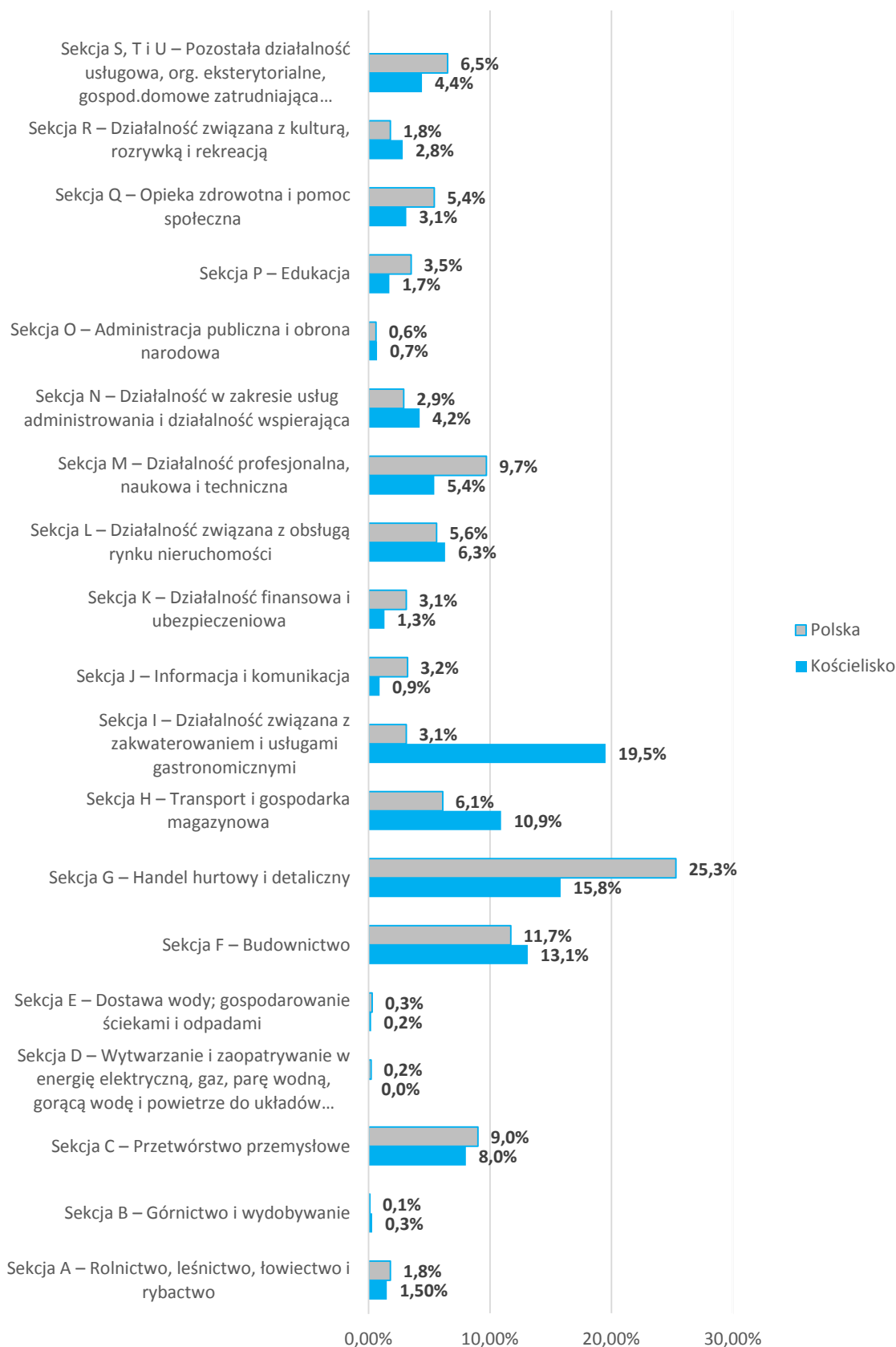
Wykres 12. Podmioty gospodarcze w Gminie Kościelisko według sekcji PKD - porównanie roku 2009 oraz 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Specyfikę Gminy Kościelisko dobrze zaobserwować w momencie, w którym porównamy udział poszczególnych sekcji w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Udział przedsiębiorstw zajmujących gastronomią i zakwaterowaniami w Kościelisku przekracza średnią krajową ponad sześciokrotnie. W Gminie występuje również więcej firm związanych z transportem, obsługą nieruchomości, budownictwem, a także prowadzących działalność wspierającą i w zakresie usług. Natomiast średnia krajowa jest zdecydowanie wyższa Handlu detalicznego i hurtowego oraz działalności specjalistycznej oraz profesjonalnej.

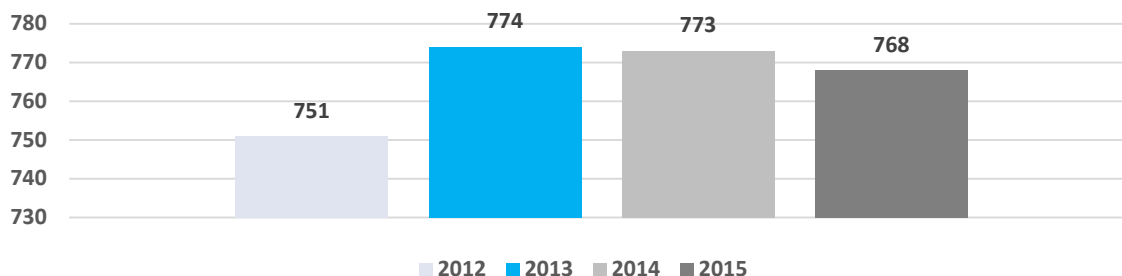
Wykres 13. Procentowy udział poszczególnych podmiotów gospodarczych z poszczególnych sekcji PKD w Gminie Kościelisko w 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat nie zanotowano znaczących zmian w zakresie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Ich liczba oscyluje w przedziale od 751 do 774 osób.

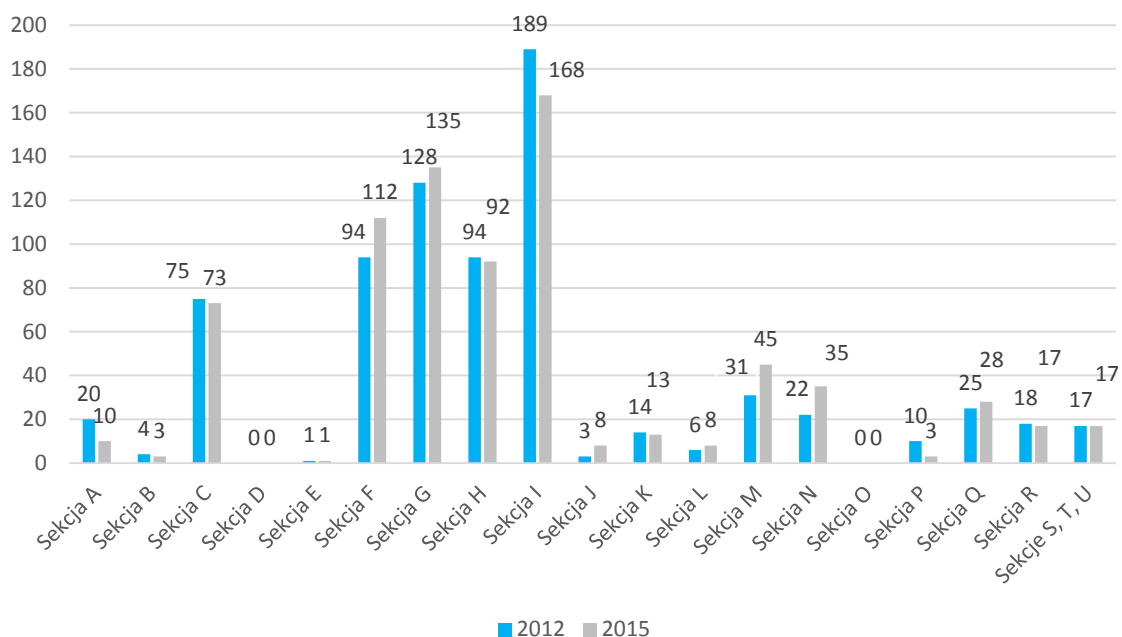
Wykres 14. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Kościelisko w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Najwięcej osób fizycznych prowadzi działalność w Sekcji I, która obejmuje działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (w roku 2015 było to 168 osób). Ta najbardziej popularna sekcja doświadczyła też największego spadku – jej populacja w ciągu czterech ostatnich lat zmniejszyła się o 21 osób. Druga pod względem wielkości jest Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny (z 135 osobami). Największy wzrost może się poszczycić trzecia w kolejności Sekcja F Budownictwo (z 112 osobami – wzrost o 18), a także Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (obecnie liczy 35 osób i jej urosła ona o ponad 60%).

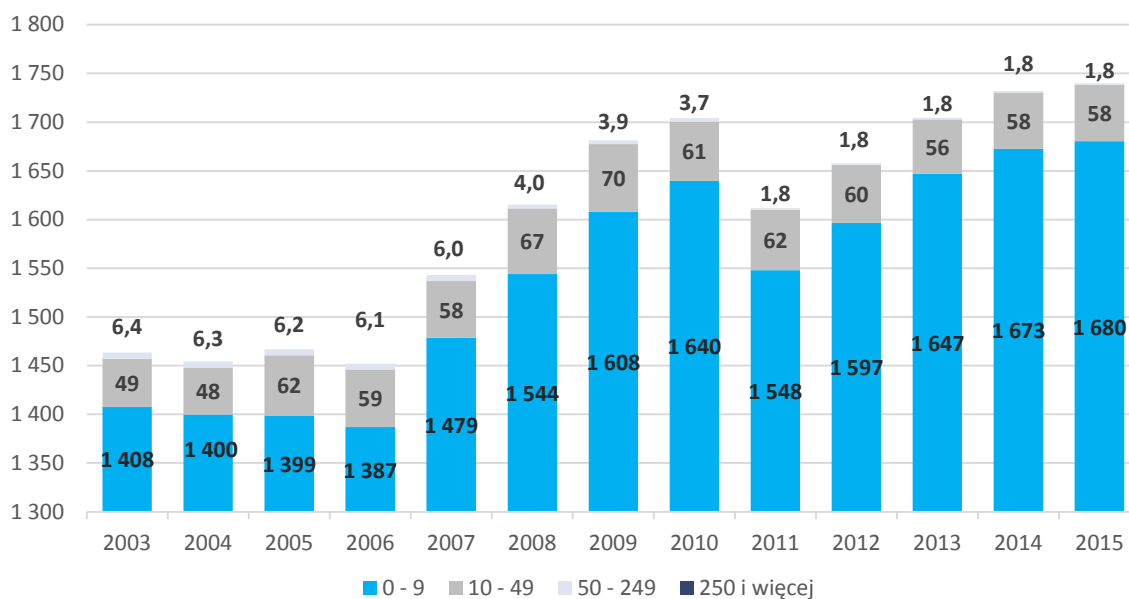
Wykres 15. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W Gminie Kościelisko liczbowo dominują firmy zatrudniające poniżej 10 pracowników i to głównie one notują najwyższe tempo wzrostu (o blisko 20% w ciągu ostatnich 13 lat). Przyj jednocześniej stabilnej liczbie małych przedsiębiorstw zatrudniających do 50 pracowników (wacha się ona w przedziale od 48 do 70 podmiotów, niestety można zaobserwować negatywny trend spadku liczby przedsiębiorstw średnich zatrudniających pomiędzy 50 a 249 pracowników.

Wykres 16. Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

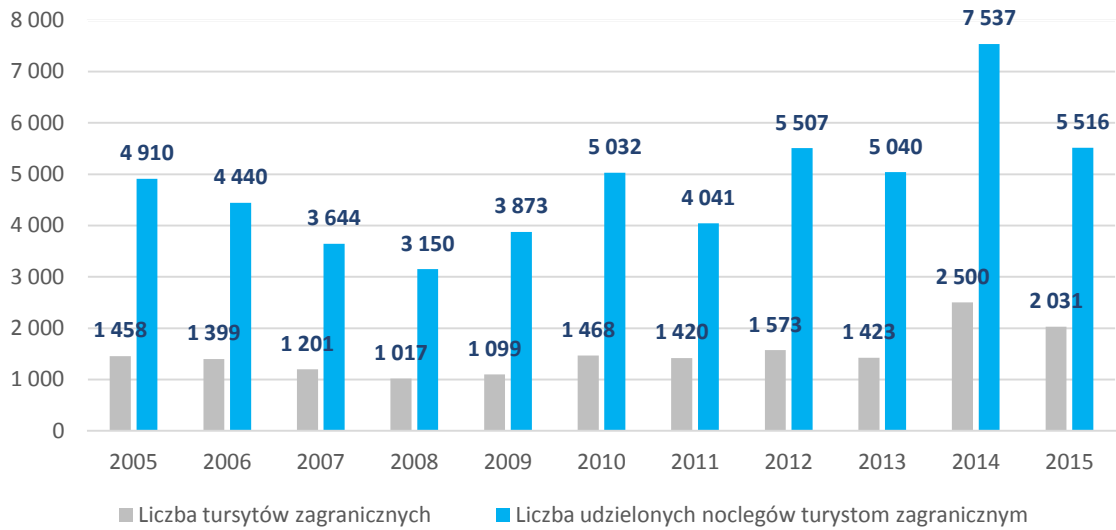
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Turystyka

Za główne źródło dochodów mieszkańców Gminy należy uznać turystykę i podstawowe usługi dla ludności. Sprzyja temu jej położenie geograficzne w obrębie Tatr Zachodnich, pozwalające na uprawianie turystyki górskiej i pieszej. Strome i długie stoki Pogórza Gubałowskiego i Magury Witowskiej (jak: Butorowy, Palenica Kościeliska, Hurchoci Wierch) posiadają cechy umożliwiające uprawianie narciarstwa zjazdowego, a niżej położone tereny umożliwiają trenowanie narciarstwa biegowego (np.: Chotarz, Groń, Gronik, Biały Potok czy Siwa Polana). Te naturalne zasoby umożliwiające uprawianie turystyki i sportów zimowych, są ograniczone lub niedostępne z powodu braku zgód właścicieli nieruchomości na udostępnienie terenów pod infrastrukturę narciarską.

Według danych Banku Danych Lokalnych w Gminie funkcjonuje 44 obiektów turystycznych, które oferują 2146 miejsc noclegowych. Nie można jednak zaobserwować wyraźnego trendu rosnącej liczby turystów krajowych bądź zagranicznych.

Wykres 17. Liczba turystów zagranicznych oraz udzielonych noclegów turystom zagranicznym w Gminie Kościelisko w latach 2005-2015

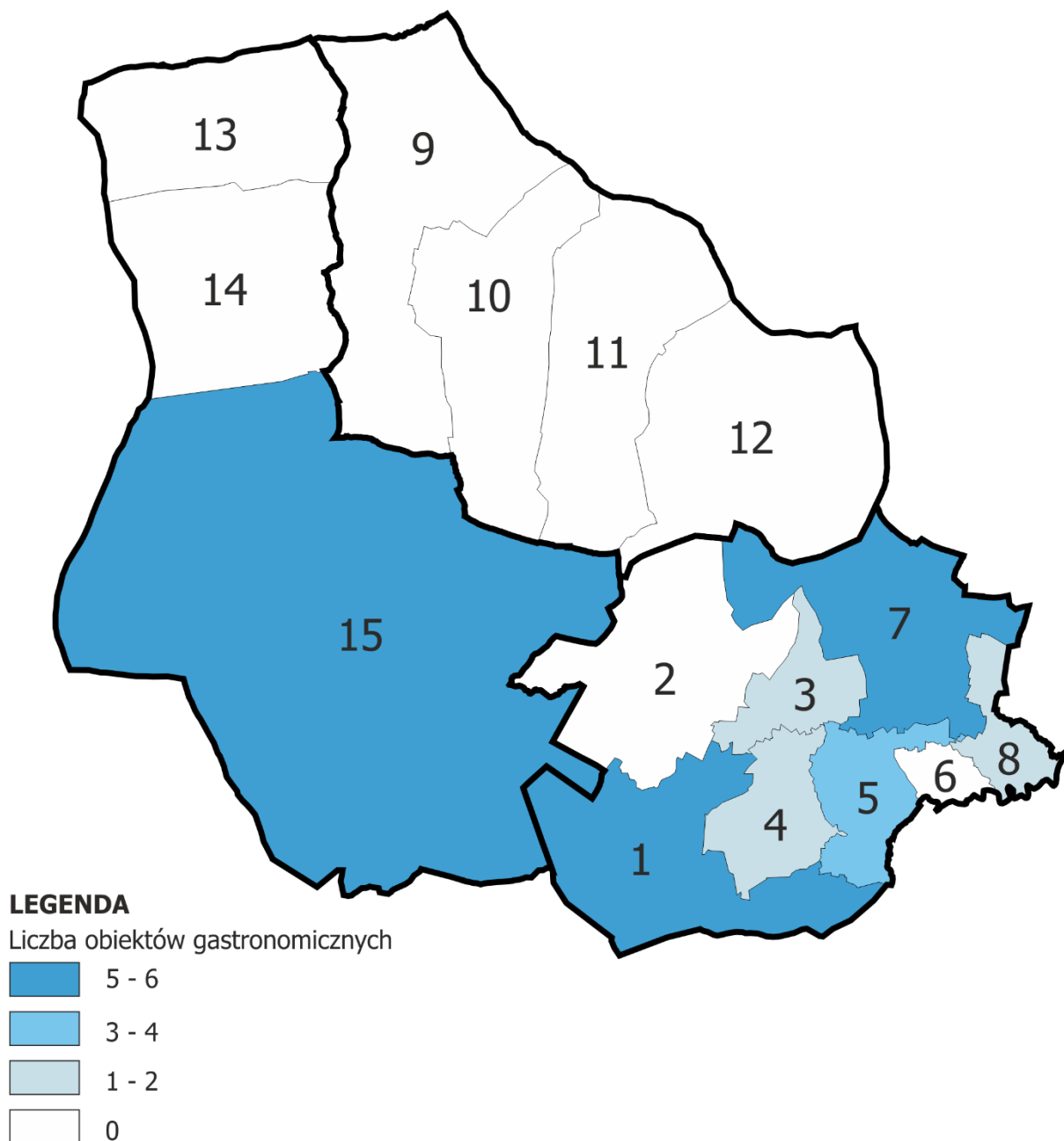

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Jednakże w rzeczywistości gmina oferuje znacznie więcej miejsc noclegowych. Wiele z nich jest oferowana jedynie sezonowo przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest w sołectwie Kościelisko, co wynika przede wszystkim z bliskości Zakopanego, a także najważniejszych szlaków tatrzańskich.

O rozwoju turystyki w znacznej mierze świadczy liczba obiektów gastronomicznych. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w południowej części gminy, a więc w okręgach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Tatrzańskie Parku Narodowego. Zgodnie z danymi w Sołectwie Dzianisz, a także w północnej części wsi Witów nie ma żadnych obiektów świadczących usługi gastronomiczne.

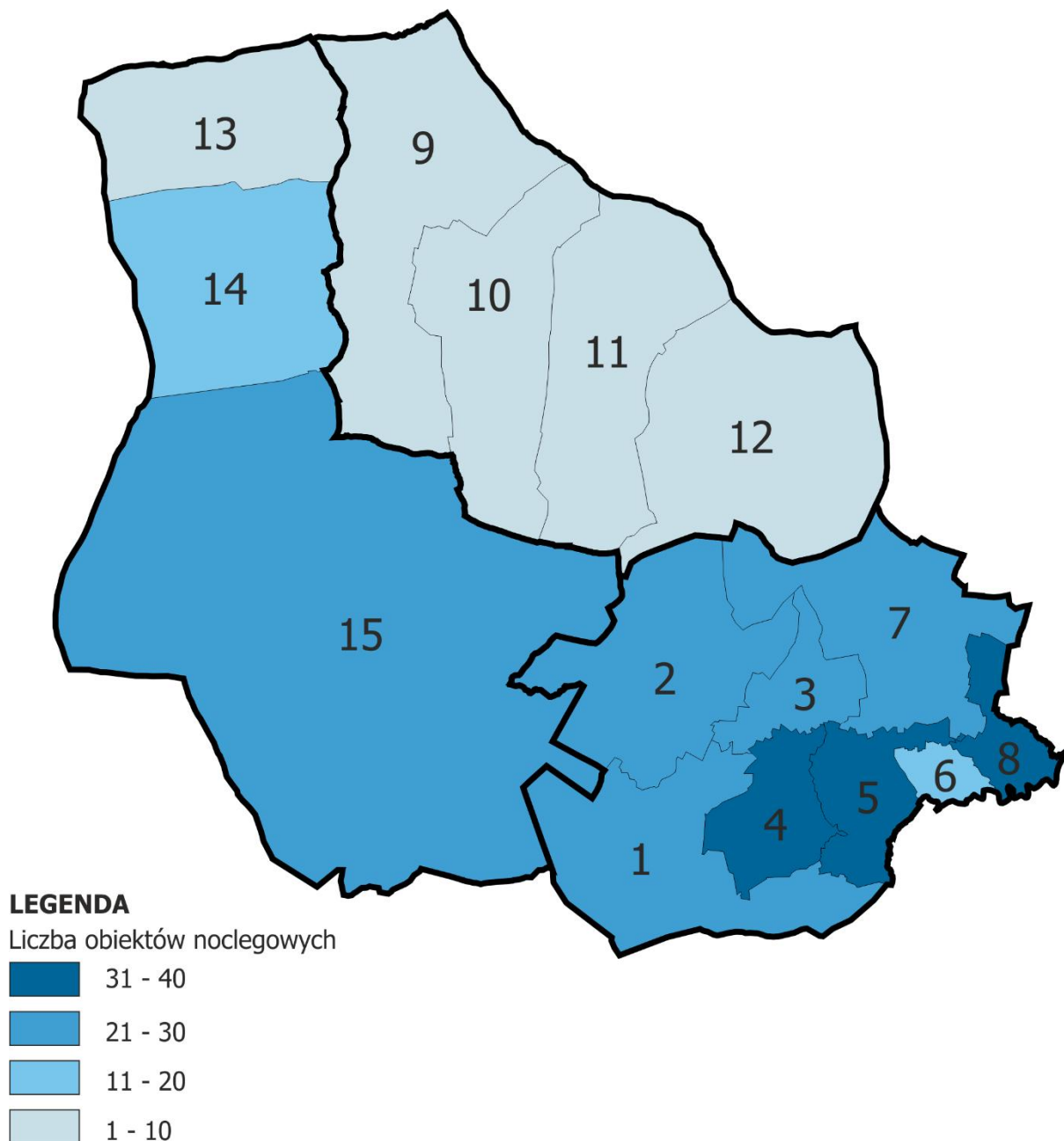
Rysunek 10. Liczba obiektów gastronomicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się we wsi Kościelisko, szczególnie w okręgach 4, 5 i 8. Natomiast całe Sołectwo Dzianisz charakteryzuje się ich najmniejszą liczbą -w żadnym z okręgów przypisanych do tej jednostki administracyjnej nie odnotowano więcej niż 10 obiektów noclegowych.

Rysunek 11. Liczba obiektów noclegowych w okręgach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

Rolnictwo

Na terenie gminy część mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Możliwość zarobku daje praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Rolnictwo ma charakter ekstensywny. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku, w Gminie Kościelisko istniało 900 gospodarstw rolnych.

Większość (544) stanowiły gospodarstwa mające od 1 ha do 5 ha, które łącznie stanowią ponad 60,4% ogółu gospodarstw rolnych w omawianej Gminie. Stosunkowo dużą liczbą wykazują gospodarstwa rolne do 1ha – stanowią one 33% wszystkich gospodarstw w Gminie Kościelisko. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie Gminy wynosi 2,89 ha. Pomimo tego, że największe z nich (o powierzchni powyżej 10ha) stanowią jedynie 1% całość , to ich powierzchnia stanowi 17% sumy całej powierzchni gospodarstw rolnych.

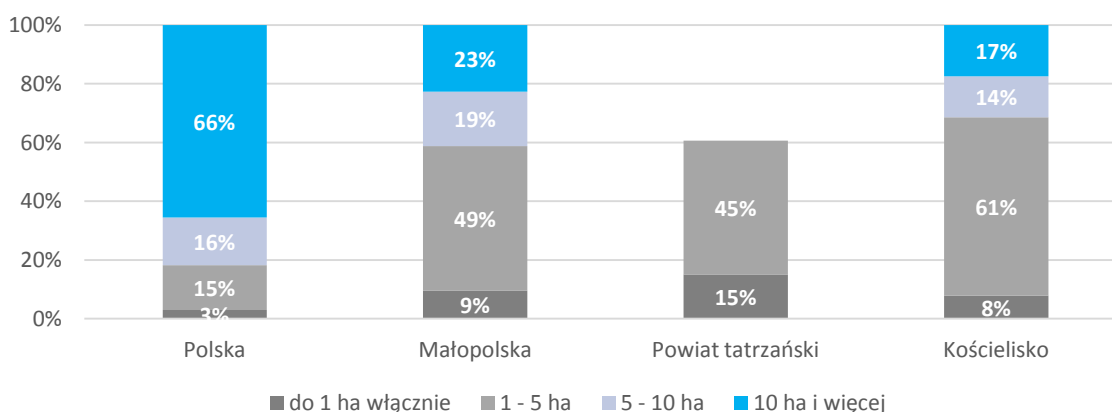
Tabela 2. Struktura gospodarstw rolnych według wielkości w Gminie Kościelisko na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Wyszczególnienie	Ilość	Udział procentowy według liczby gospodarstw rolnych	Powierzchnia	Udział procentowy według powierzchni gospodarstw rolnych
Ogółem	900	100%	2 599,62	100%
Do 1 ha włącznie	298	33%	203,02	8%
Od 1 ha do 5 ha	544	60%	1 578,28	61%
Od 5 ha do 10 ha	47	5%	363,58	14%
10 ha i więcej	11	1%	454,74	17%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Porównując rozkład gospodarstw rolnych według ich klas wielkości uwagę zwraca wysoka liczba gospodarstw poniżej 5 hektarów – stanowią one 68% całej populacji. Dane te nie budzą takiego zaskoczenia jeśli porównamy je na tle powiatu tatrzańskiego oraz województwa małopolskiego, dopiero jak zestawimy je z danymi zbiorczymi dla całej Polski można zaobserwować w jakim stopniu rozdrobnione jest rolnictwo w Gminie Kościelisko. Wynika to z faktu, że średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie małopolskim jest najniższa w Polsce i wynosi 3,98 ha przy średniej krajowej na poziomie 10,49 ha¹.

Wykres 18. Porównanie gospodarstw według klas wielkości na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (brak danych dla powiatu tatrzańskiego)

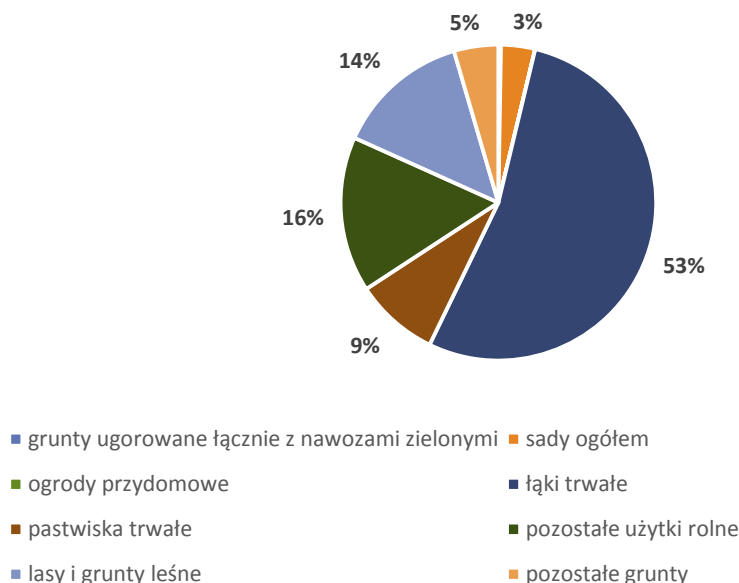

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

¹ Źródło: Ogłoszenie Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 21 września 2015 r w sprawie wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju w 2015 roku

Analizując rozkład rodzajów gruntów użytkowanych w Gminie Kościelisko należy zwrócić szczególnie na stosunkowo dużą liczbę łąk trwałych, które stanowią ponad 53% wszystkich gruntów.

Wykres 19. Procentowy rozkład rodzajów użytkowanych gruntów w Gminie Kościelisko na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010

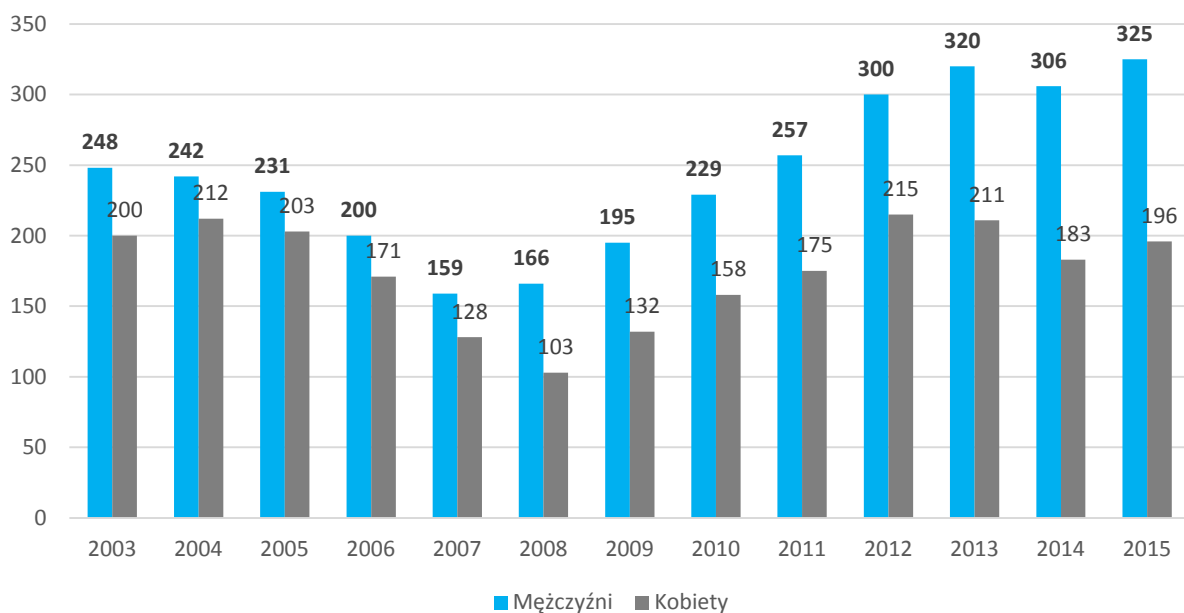
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W przeszłości rolnictwo było podstawową działalnością gospodarczą realizowaną na terenie Gminy Kościelisko. Jednakże w Gminie, tam samo jak i w całej Polsce, można zaobserwować, że rolnictwo stopniowo traci na swoim znaczeniu. Wiąże się to bezpośrednio z globalnymi zmianami warunkującym opłacalność przede wszystkim dużym przedsiębiorstwom rolnym, niskimi płacami w sektorze rolnym w porównaniu do usług i produkcji, a także odpływem dużej liczby ludności z terenów wiejskich. Można zaobserwować przekształcenie się polskiej wsi – spełnia ona obecnie funkcje turystyczne oraz mieszkaniowe (przede wszystkim w sąsiedztwie miast).

Rynek pracy

W latach 2002-2015 w Kościelisku można było zaobserwować dwa odmienne trendy w ramach lokalnego rynku pracy. Do roku 2008 spadała liczba bezrobotnych. W porównaniu do roku 2002 liczba ta spadła o 40 %, aby wynieść jedynie 269 osób poszukujących pracę. Natomiast po roku 2008 liczba bezrobotnych systematycznie wzrasta i w 2015 wyniosła ona 521 osób, czyli o ponad 51%. Co ciekawe systematycznie powiększa się dysproporcja pomiędzy kobietami i mężczyznami. Liczba bezrobotnych mężczyzn jest o 41% większa niż liczba bezrobotnych kobiet i wynosiła 2015 roku 325 osób.

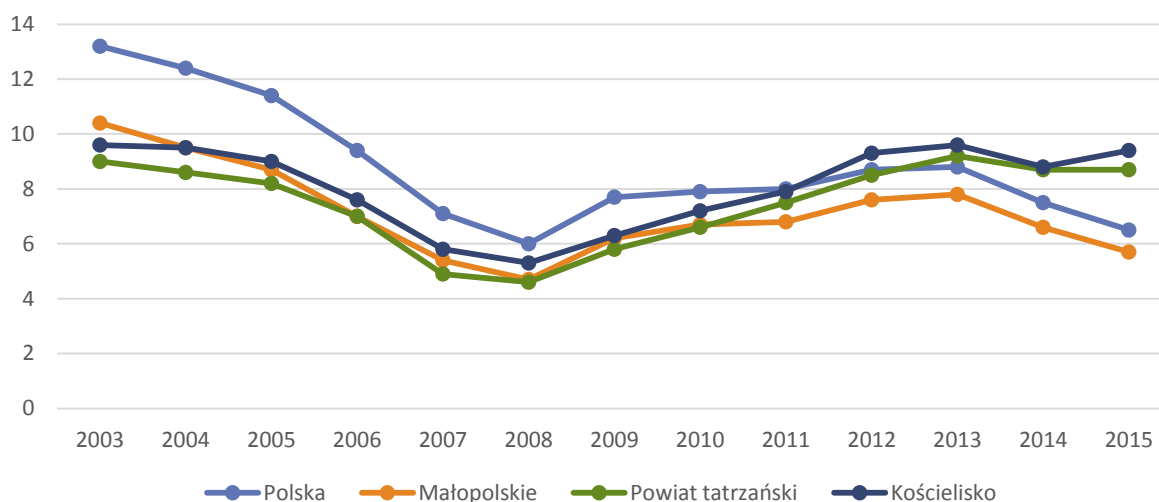
Wykres 20. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w Gminie Kościelisko w latach 2003-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Niepokojący obraz przynosi zestawienie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2003-2015 w Gminie Kościelisko do danych z większych obszarów terytorialnych. O ile trendy były zbieżne we wcześniejszym okresie, to od 2013 roku udział osób bezrobotnych w Gminie Kościelisko pozostał na takim samym poziomie, natomiast w Małopolsce i Polsce można zaobserwować wyraźny spadek o blisko 2 jednostki analityczne.

Wykres 21. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2003-2015

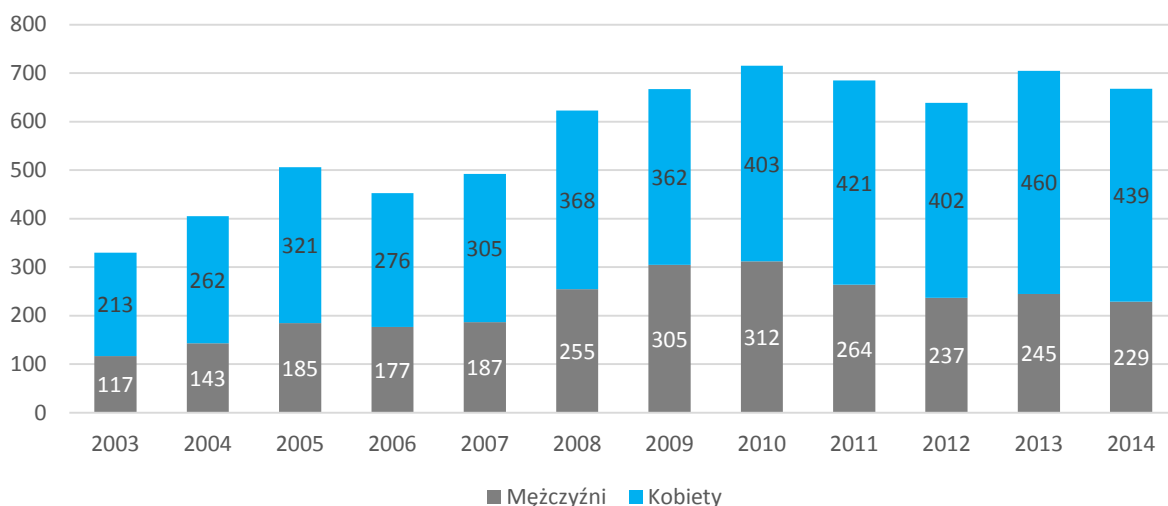

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Trendy widoczne w przypadku osób bezrobotnych nie pokrywają się z trendami wśród osób pracujących. Tutaj można zaobserwować stosunkowo ciągły wzrost liczby osób pracujących. Warto

jednak zaznaczyć, że pozytywny obraz tej zmiennej odpowiadają przede wszystkim kobiety. Od 2003 roku liczba pracujących kobiet zwiększyła się o 206% i wynosi obecnie 439 osób. Natomiast w przypadku mężczyzn od 2010 roku można zaobserwować powolny spadek liczby pracujących (o 27%).

Wykres 22. Liczba osób pracujących w Gminie Kościelisko w latach 2003-2015²

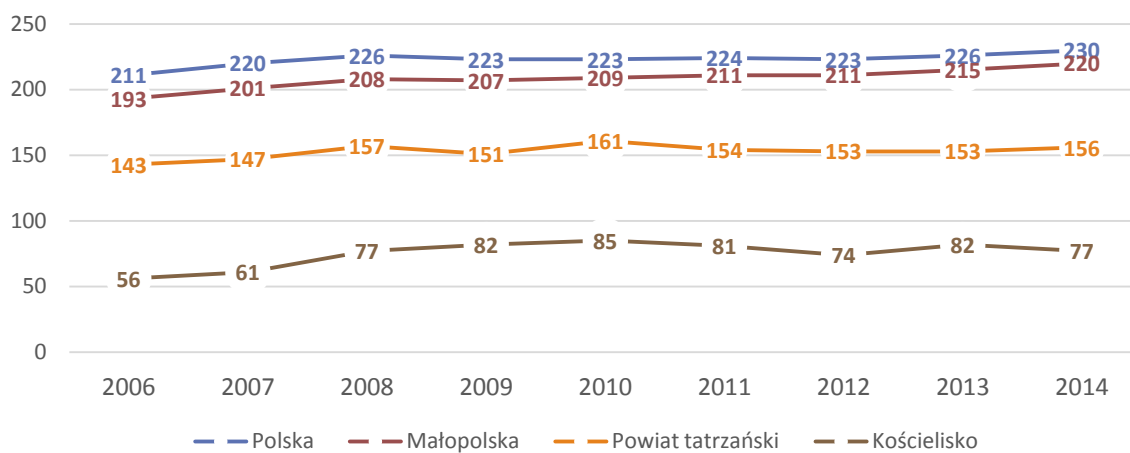

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

O ile liczba zarejestrowanych bezrobotnych nie odbiega znacząco od średniej polskiej, to istotna różnica występuje w momencie, w którym porównamy wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców. W przypadku Kościeliska jest on o około 3-krotnie niższy niż w Polsce i województwie małopolskim. Różnicę tą można tłumaczyć kwestiami metodologicznymi (dane nie uwzględniają m.in. pracowników mikroprzedsiębiorstw). Należy jednak postawić również hipotezę, że różnice te wynikają z częstego podejmowania przez mieszkańców Kościeliska pracy nierejestrowanej.

² Dane nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, pracujących podmiotach gospodarczych zatrudniających do 9 osób (od 2000 r.)

Wykres 23. Liczba pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2005-2014³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

³ j.w.

3. 3. ASPEKT PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY

Od końca lat 90- tych Gmina Kościelisko sporządziła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów sołectw położonych poza granicami Tatrzańskiego Parku Narodowego. W granicach Tatrzańskiego Parku Narodowego sporządzony został jedynie plan zagospodarowania dla Kir i ośrodka biathlonowego.

Całe sołectwo Kościelisko posiada plany zagospodarowania z lat 2001 i 2003 w podziale na część wschodnią i zachodnią. W 2007 roku, w części zostały zmienione fragmenty tekstów planów uściślające wskaźnik intensywności zabudowy i kubaturę obiektów mieszkaniowych i usługowych. Od 2010 roku podejmowane są niewielkie pod względem obszarowym zmiany tych planów.

Sołectwo Dzianisz również w 100% posiada pokrycie planami zagospodarowania w podziale na część wschodnią i zachodnią, które uchwalone zostały w 1998 roku.

Sołectwo Witów nie jest pokryte w całości planami zagospodarowania przestrzennego. W 1998 roku uchwalony został plan zagospodarowania dla terenów zwartej zabudowy.

Gmina posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2010 roku, aktualizowane w 2011 oraz 2015 roku.

Na obszarze gminy można zaobserwować niekorzystne zjawisko jakim jest tendencja do rozpraszania zabudowy poza istniejące, historycznie ukształtowane zespoły osadnicze. Tendencje te na obszarze gminy mają ograniczony charakter, nieprowadzący do znaczących zmian proporcji między terenami zabudowanymi i otwartymi, jednak prowadzi to do stopniowego ograniczenia wartości krajobrazowych i widokowych obszaru.

W gminie można zaobserwować również problemy przestrzenne. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, wizji lokalnej stwierdzono, iż na jej terenie zlokalizowane są obszary wraz z obiektami, które straciły swoją funkcję, wymagające modernizacji i odnowy. Byłe tereny powojkowe zostały zaznaczone na załączniku graficznym do diagnozy. Tereny i obiekty obecnie mają mocne zużyta i przestarzałą infrastrukturę, negatywnie wpływają na estetykę Gminy i wymagają podjęcia działań modernizacyjnych. Do terenów tych należy zaliczyć:

- Teren WDW Kościelisko obejmujący zaplecze magazynów żywnościowych , technicznych i mundurowych, lokalizację garaży dla samochodów i autobusów obsługi Zespołu Wypoczynkowego, obiekty przeznaczone na warsztaty naprawcze pojazdów, sprzętu mechanicznego oraz warsztaty rzemieślnicze takie jak : stolarnia , kuźnia, blacharnia, naprawy sprzętu elektrycznego, elektronicznego i telekomunikacyjnego. Część terenów wchodzących w skład kompleksu została sprzedana prywatnym inwestorom, a pozostałą

częścią, w tym obiektem wypoczynkowym WDW Kościelisko zarządza spółka pod nazwą Domy Wczasowe WAM sp. z o.o.

- Kompleks wypoczynkowy DW Salamandra, gdzie do końca lat 90-tych funkcjonował dom wczasowy wraz z zapleczem towarzyszącym dla obiektu. W chwili obecnej budynek główny DW Salamandra zakupił prywatny inwestor, który zamierza obiekt zmodernizować, właścicielem pozostałych gruntów jest Agencja Mienia Wojskowego, która przekazała te grunty w dzierżawę na rzecz DW Salamandra sp. z o.o.
- Kompleks stadionu biathlonowego, który do końca lat 90-tych zarządzany był przez jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej. Obecnie właścicielem terenu kompleksu jest Tatrzański Park Narodowy, zaś właścicielem budynków Agencja Mienia Wojskowego. Tatrzański Park Narodowy wydzierżawił teren Gminie Kościelisko, która zamierza przeprowadzić na nim inwestycję związaną z przebudową stadionu biathlonowego i wykorzystanie go do ogólnodostępnej rekreacji,
- Kompleks Wojskowego Ośrodka Szkoleniowo Kondycyjnego, którym do chwili obecnej zarządza Regionalny Zarząd Infrastruktury, a właścicielem terenu jest Ministerstwo Obrony Narodowej.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA – USŁUGI PUBLICZNE

Na terenie Gminy Kościelisko funkcjonują następujące jednostki sektora publicznego, zaspokajającego w zorganizowany sposób ludzkie potrzeby, w różnych dziedzinach życia społecznego:

Tabela 3. Zestawienie obiektów użyteczności publicznej (kolorem czerwonym zaznaczone są budynki użyteczności publicznej wymagające pilnych prac remontowych, kolorem niebieskim zaznaczono budynki wymagające inwestycji w późniejszym terminie, natomiast kolorem zielonym zaznaczono budynki niewymagające prac inwestycyjnych)

Usługi i obiekty publiczne	Sołectwo		
	Witów	Dzianisz	Kościelisko
Siedziba urzędu gminy w Kościelisku	<ul style="list-style-type: none"> budynek w złym stanie technicznym, budynek zlokalizowany na obrzeżu sołectwa, budynek niedostosowany do pełnionej funkcji administracyjnej, budynek niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych Z punktu widzenia Witowa budynek jest dobrze skomunikowany, ponieważ znajduje dogodny połączenie komunikacyjne, na kierunku do Zakopanego. Natomiast z punktu widzenia mieszkańców Dzianisza, lokalizacja w Kościelisku stanowi znaczny problem dla mieszkańców Dzianisza, zwłaszcza osób starszych nieposiadających samochodu, z powodu braku dogodnych połączeń komunikacyjnych, brak możliwości dojazdu jednym busem 		
Straż Gminna	<ul style="list-style-type: none"> niekorzystne warunki lokalowe - siedziba zlokalizowana w suterynie budynku urzędu gminy i dlatego też boryka się z tymi samymi problemami 		
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> lokalizacja przy ul. Nędzy Kubińca w Kościelisku stanowi znaczny problem dla mieszkańców Witowa, zwłaszcza osób starszych nieposiadających samochodu, z powodu braku dogodnych połączeń komunikacyjnych budynek po remoncie jednak niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych brak wystarczającej liczby pomieszczeń zapewniających prywatność osobom, którym udzielana jest pomoc 		
Szkoła Podstawowa i Gimnazjum	<ul style="list-style-type: none"> budynek w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> budynek w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> budynek w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb
Przedszkole	<ul style="list-style-type: none"> niepubliczne przedszkole prowadzone przez siostry zakonne ze Zgromadzenia Córek Bożej Miłości im. Franciszki Lechner 	<ul style="list-style-type: none"> brak 	<ul style="list-style-type: none"> zlokalizowane przy Zespole Szkół w Kościelisku, budynek w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb

<p>Biblioteka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pomieszczenia biblioteki mieszczą się budynku stanowiącym własność Skarbu Państwa, • - stan techniczny budynku jest zły, niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych • - budynek mieści się w znacznej odległości od zwartej zabudowy wsi, przez co jego dostępność jest nieco ograniczona dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Filia Gminnej Biblioteki Publicznej mieści się w suterynie budynku prywatnego • Brak odpowiedniej infrastruktury do pełnionej funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • budynek mieści się w centrum wsi Kościelisko, • - stan techniczny dobry • - budynek biblioteki publicznej niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych
<p>Boisko szkolne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • boisko ze sztuczną nawierzchnią, w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • ze sztuczną nawierzchnią, w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • typu orlik, w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb
<p>Gminny Ośrodek Kultury Regionalnej</p>	<p>pomieszczenia ośrodka kultury mieszczą się budynku stanowiącym własność Skarbu Państwa,</p> <p>stan techniczny budynku jest zły, niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych</p> <p>budynek mieści się w znacznej odległości od zwartej zabudowy wsi, przez co jego dostępność jest nieco ograniczona dla mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brak 	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt w dobrym stanie technicznym, nie adekwatny do pełnionej funkcji (za mała sala wystaw)
<p>Centrum Tradycji i Turystyki, Informacja Turystyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brak 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak 	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt nowy, adekwatny do funkcji i potrzeb

<p>Dom Ludowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brak 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak 	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt należący do Związku Podhalań, okazjonalnie wykorzystywany na cele kulturalne • -budynek zabytkowy wymagający remontu
<p>Scena plenerowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • -zlokalizowana przy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Witowie, wykorzystywana wyłącznie w związku z wydarzeniami plenerowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • zlokalizowana na obrzeżu wsi wykorzystywana wyłącznie w związku z wydarzeniami plenerowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizowana przy głównej ulicy sołectwa, wzbogacona placem zabaw dla dzieci i siłownią.
<p>Usługi pocztowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brak 	<ul style="list-style-type: none"> • brak 	<ul style="list-style-type: none"> • budynek niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych
<p>Ośrodek zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budynek dzierżawiony przez gminę od Wspólnoty Uprawnionych 8 Wsi, po remoncie generalnym, zapewnia usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej: • gabinety: lekarza POZ, zabiegowy i stomatologiczny • apteka znajduje się w bliskim sąsiedztwie ośrodka zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • mieści się na piętrze budynku remizy Działisz Dolny, • budynek nieremontowany o cechach zabytkowych niedostosowany do funkcji związanych z opieką zdrowotną, niedostosowany do obsługi osób niepełnosprawnych • zapewniona podstawowa opieka medyczna; • gabinety: lekarza POZ oraz zabiegowy • brak gabinetu stomatologicznego i punktu aptecznego w miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • budynek własny gminy, po remoncie, zapewnia usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej; • budynek po termomodernizacji, opalanie piecem na pellet, woda podgrzewana przez instalacje solarną – panele słoneczne • gabinety: lekarza POZ, zabiegowy oraz stomatologiczny • w budynku znajduje się apteka

<p>Ochotnicza Straż Pożarna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 jednostka OSP Witów, mieści się w budynku murowanym, w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • -2 jednostki OSP Działisz Dolny i Górny, • -OSP Działisz Dolny mieści się w zabytkowej remizie, wymagających gruntownych prac remontowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 jednostka OSP Kościelisko, mieści się w budynku murowanym, w dobrym stanie technicznym, adekwatny do funkcji i potrzeb
<p>Kościół</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zabytkowy, drewniany, w stanie dobrym 	<ul style="list-style-type: none"> • zabytkowy, drewniany, w stanie dobrym 	<ul style="list-style-type: none"> • zabytkowy, drewniany, w stanie dobrym
<p>Cmentarz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba powiększenia – zakupiono działkę, wymagana zmiana planu zagospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpiecza potrzeby 	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpiecza potrzeby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przygotowanej Diagnozy

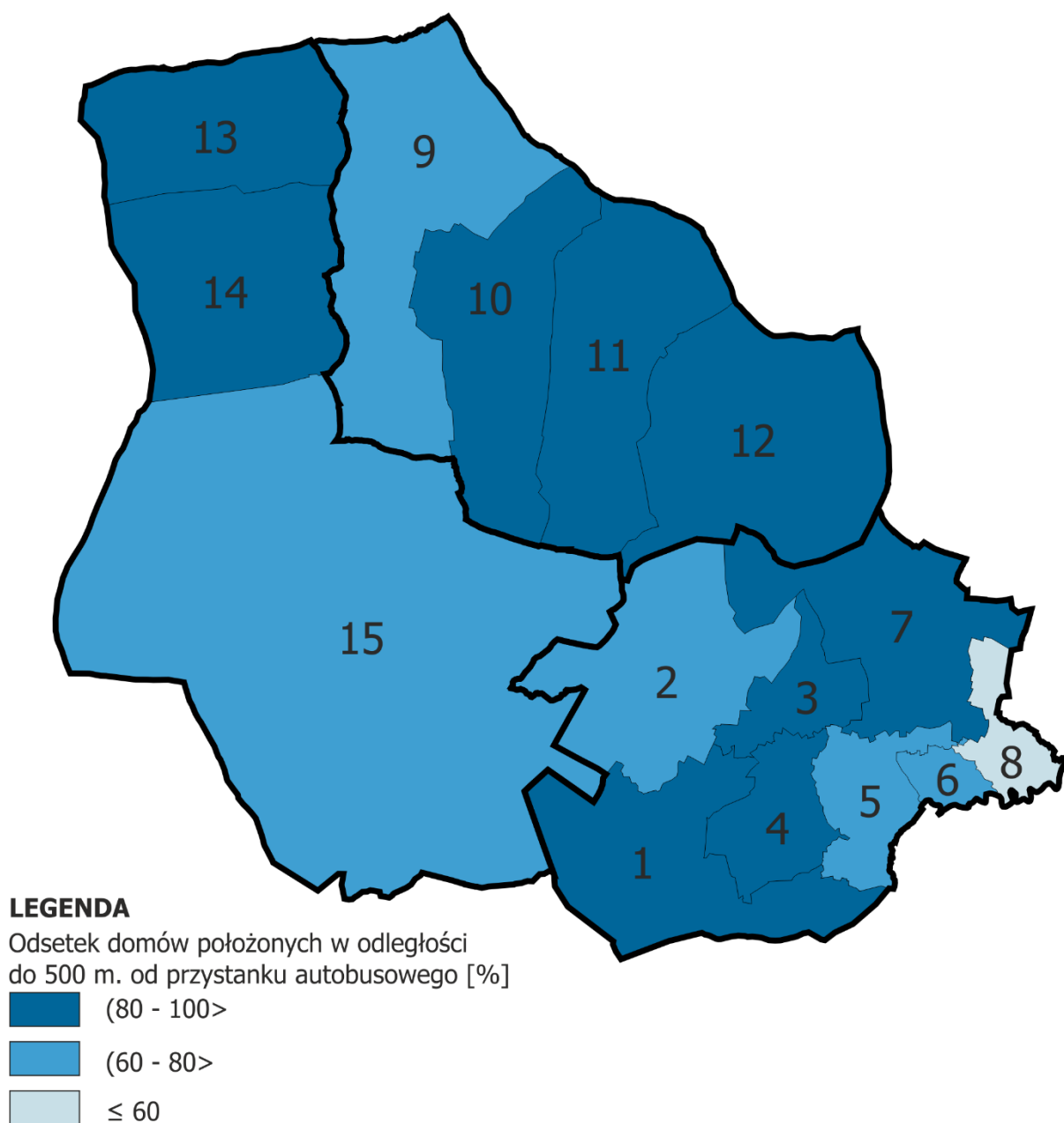
Na podstawie powyższego zestawienia można stwierdzić, że najwięcej inwestycji wymaga infrastruktura publiczna w Działiszu. W miejscowości tej nie ma przedszkola, apteki, ani też ośrodków zapewniających mieszkańcom dostęp do kultury. Ponadto prac inwestycyjnych wymaga zakład opieki zdrowotnej, siedziba straży pożarnej w Działiszu Dolnym oraz filia Gminnej Biblioteki Publicznej. Ukształtowanie granic poszczególnych miejscowości w gminie sprawia uciążliwość w skorzystaniu z usług publicznych, które nie występują na terenie danego sołectwa. Do tego należy dodać również problem z dojazdem do pewnych obiektów, gdyż gmina nie posiada własnej komunikacji. Braki w infrastrukturze społecznej, jej niedostosowanie do potrzeb mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych, powoduje, że mieszkańcy gminy narażeni są na marginalizację, a wręcz na wykluczenie społeczne. Dotyczy to przede wszystkim osób starszych oraz niepełnosprawnych.

W Gminie Kościelisko działają dwa przedszkola, które przyjmują co roku ok. 175 dzieci. Dodatkowo istnieją 2 placówki wychowania przedszkolnego, do których chodzi blisko 60 przedszkolaków. Na terenie gminy funkcjonują ponadto trzy szkoły podstawowe oraz trzy szkoły gimnazjalnej. Do pierwszego typu placówki uczęszczało w roku szkolnym 2014/2015 458 uczniów, natomiast do gimnazjalistów było 229.

Gmina Kościelisko nie posiada własnej komunikacji publicznej. Obecnie za transport odpowiadają przewoźnicy prywatni, którzy swoje usługi prowadzą w sposób niekontrolowany przez gminę. Są to przede wszystkim małe busy, niedostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych.

Najwyższą dostępnością przystanków autobusowych charakteryzuje się obszar nr 11, gdzie wszystkie gospodarstwa domowe znajdują się w odległości do 500 m od przystanku. Najgorzej natomiast sytuacja wygląda w obszarze nr 8, który znajduje się we wsi Kościelisko (30,6%). Wskaźnik ten jednak nie bierze pod uwagę przystanków zlokalizowanych poza granicami gminy Kościelisko w związku z czym domy zlokalizowane w obszarze nr 8 blisko granicy gminy mogą mieć mniej niż 500 m do przystanku zlokalizowanego w mieście Zakopane.

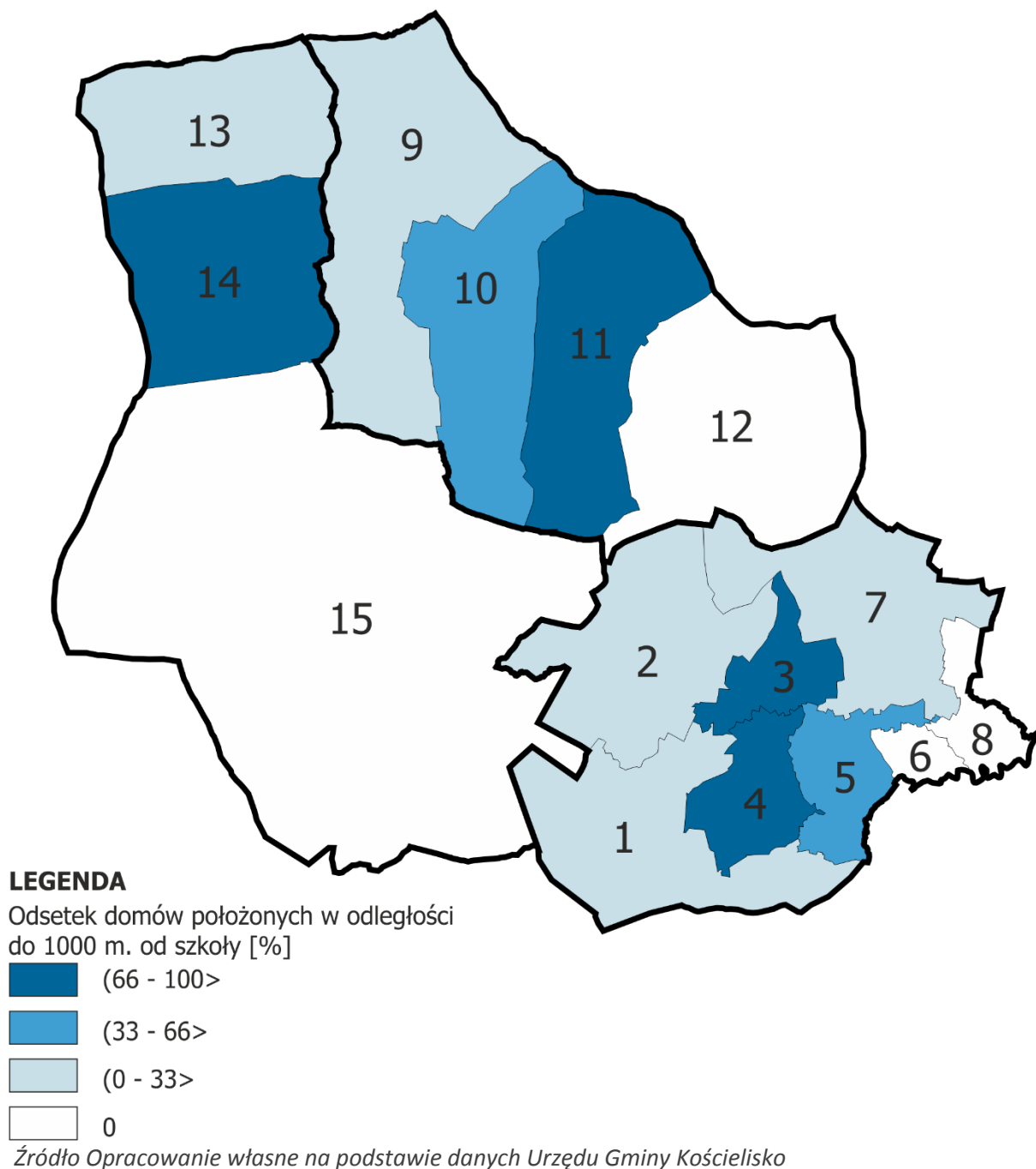
Rysunek 12. Odsetek domów położonych w odległości do 500 metrów od przystanku autobusowego

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

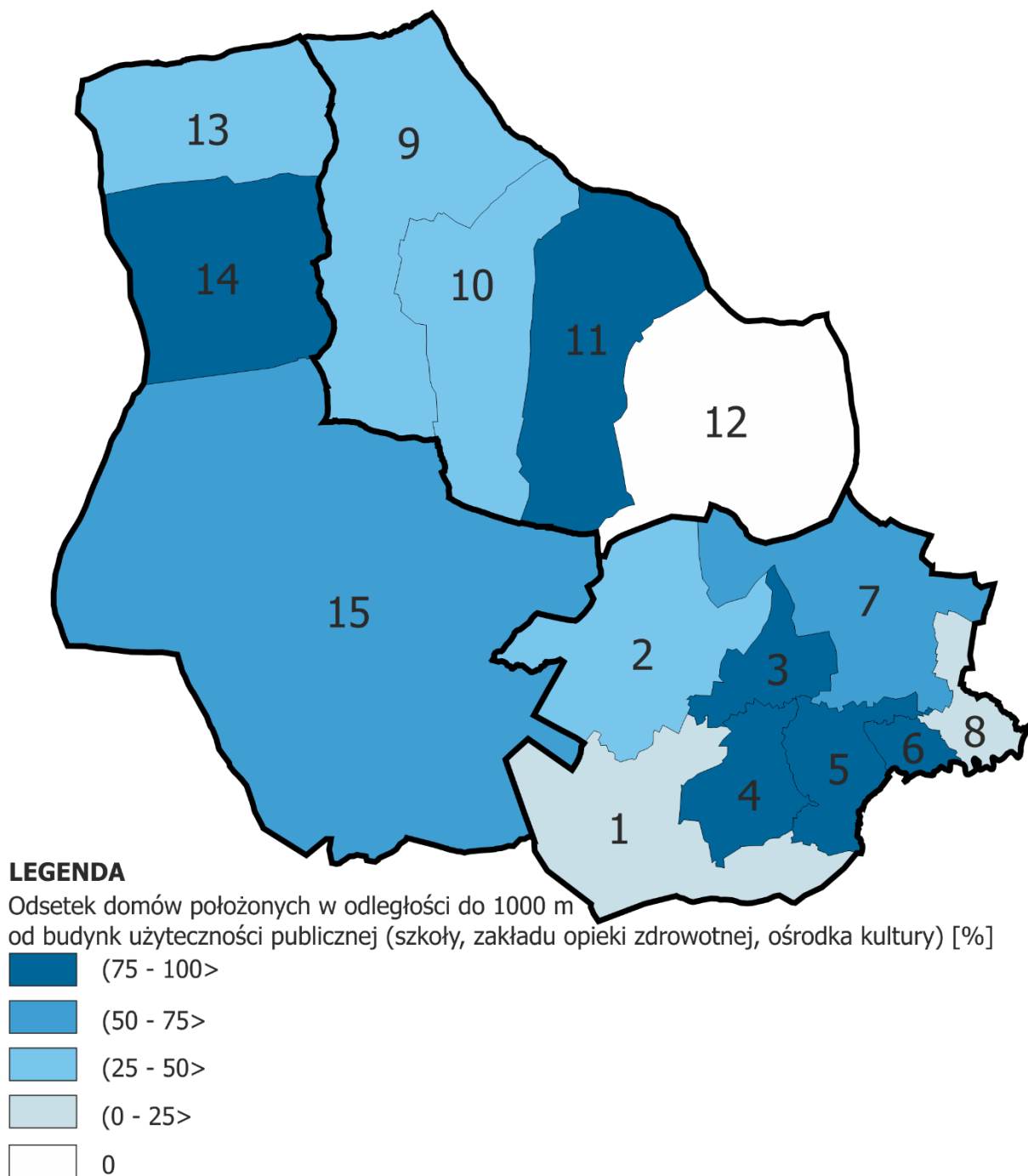
Najniższe wartości wskaźnika uwzględniającego odległość gospodarstw domowych od szkół osiągnęły te obszary, w których zlokalizowane są szkoły i najbliższe przyległe. W gminie są 4 obszary, w których żaden z domów nie znajduje się w odległości mniejszej niż 1 km od szkoły.

Rysunek 13. Odsetek domów położonych w odległości do 1000 metrów od szkół

Czynnikiem identyfikującym stan dostępności usług publicznych dla mieszkańców jest odsetek domów położonych w odległości mniejszej niż 1 km od budynków użyteczności publicznej – wyróżniono szkoły, zakład opieki zdrowotnej i ośrodki kultury. W obszarze nr 12 wg wskaźnika dostępność jest najniższa (0%), najwyższa jest w obszarze nr 14 (100%).

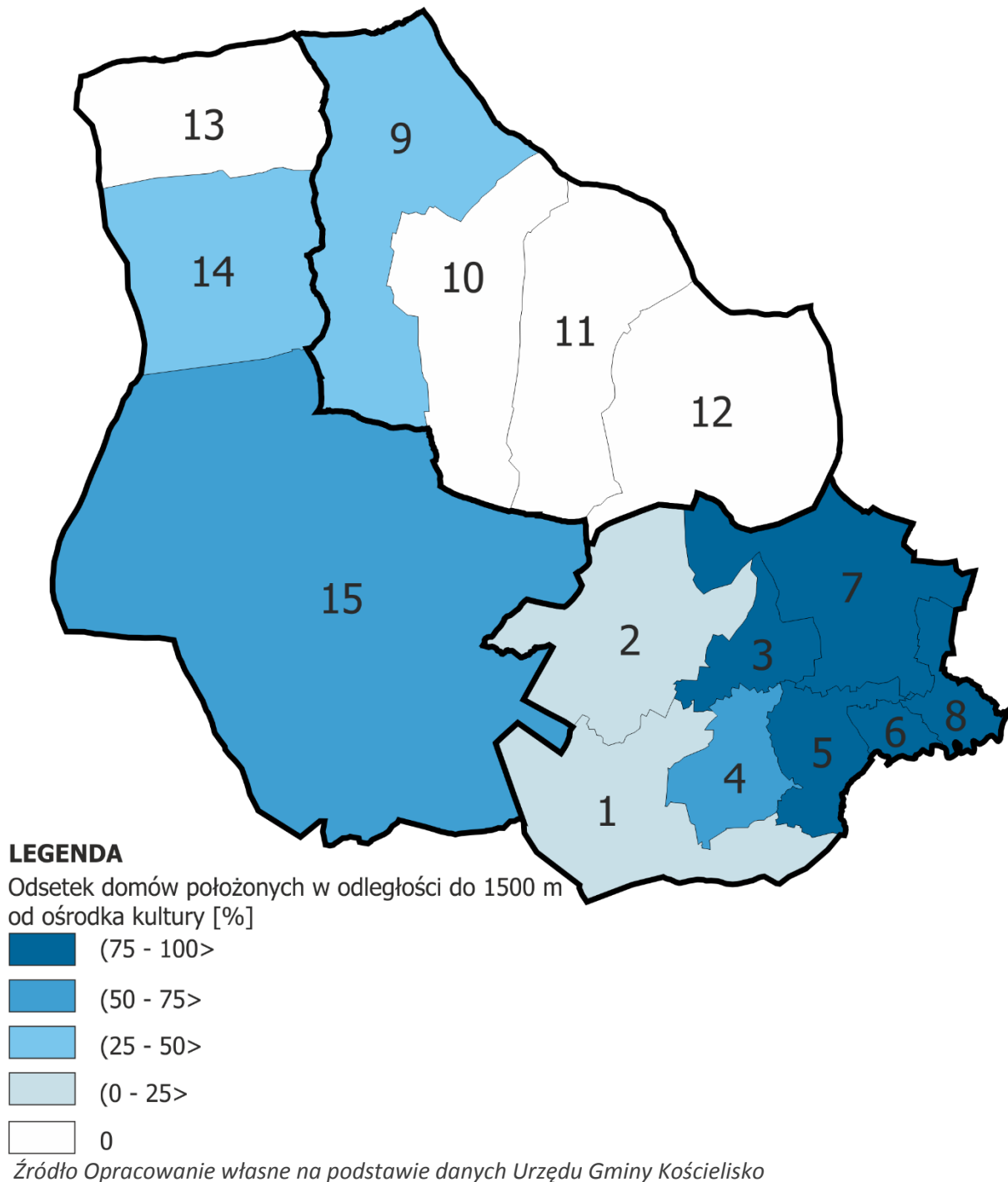
Rysunek 14. Odsetek domów położonych w odległości do 100 metrów od budynków użyteczności publicznej (szkoły, zakłady opieki zdrowotnej, ośrodków kultury)

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

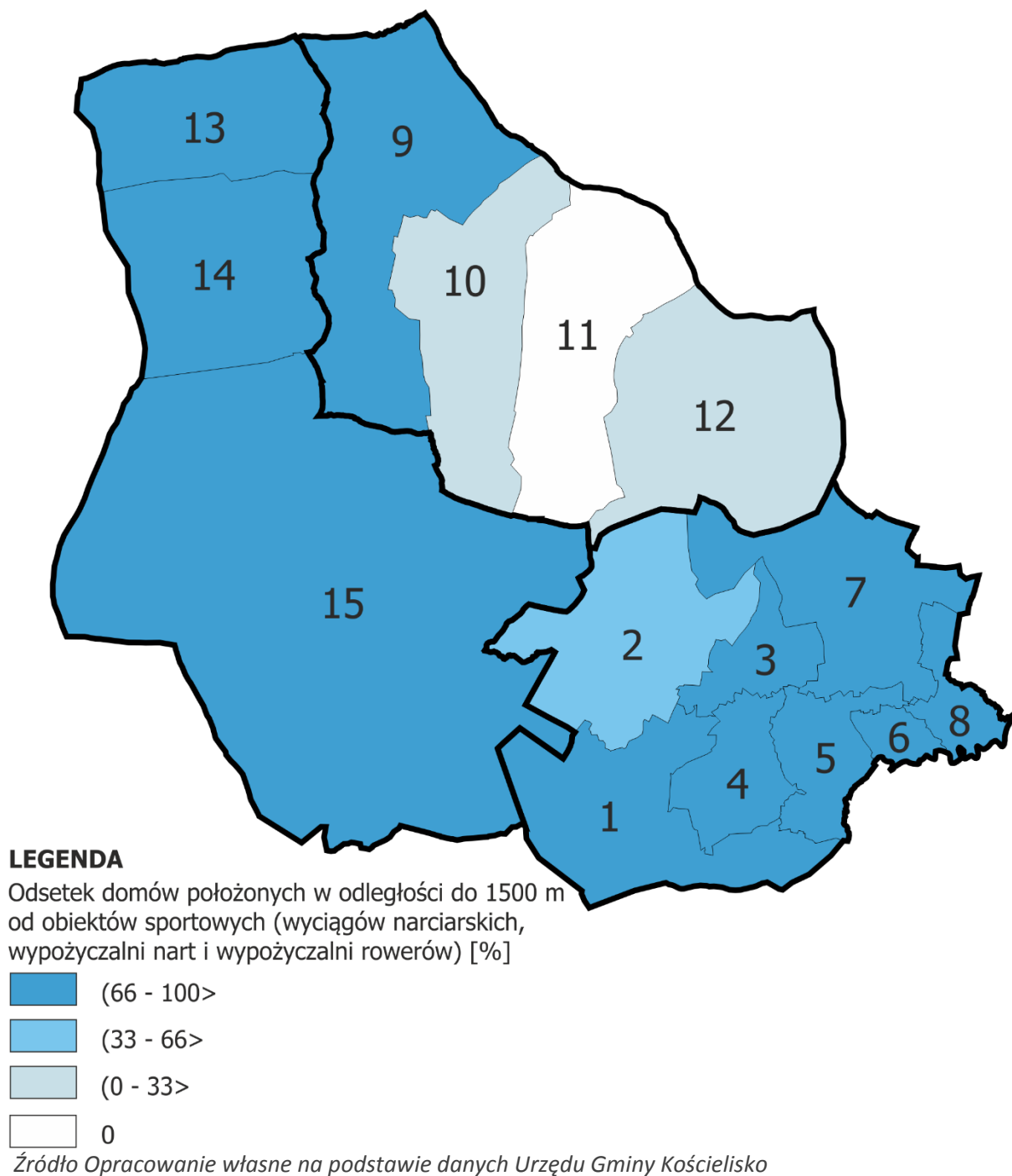
W gminie Kościelisko są dwa ośrodki kultury – we wsi Kościelisko i Witów. Z tego względu we wskaźniku dotyczącym odległości do tych ośrodków najmniej korzystnie wypada wieś Dzianisz oraz północna część Witowa.

Rysunek 15. Odsetek domów położonych w odległości do 1500 metrów od ośrodków kultury

Najwyższą dostępność do obiektów sportowych i rekreacyjnych zidentyfikowano we wsi Kościelisko, gdzie we wszystkich obszarach oprócz nr 2 wskaźnik przyjął wartość 100%. Najmniej korzystnie wypada Dzianisz, w którym wszystkie gospodarstwa domowe z obszaru nr 11 mają ponad 1,5 km do najbliższych obiektów sportowych.

Rysunek 16. Odsetek domów położonych w odległości do 1500 metrów od obiektów sportowych (wyciągów narciarskich, wypożyczalni nart i wypożyczalni rowerów)

Wykres 24. Informacja na temat systemu edukacji w Gminie Kościelisko w latach 2012-2015

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Placówki wychowania przedszkolnego	5	5	5
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	78	78	78
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	172	172	166
w tym w przedszkolach	78	78	74
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	455	446	458
Szkoły gimnazjalne	3	3	3
Uczniowie szkół gimnazjalnych	248	238	229
Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach: podstawowych	20	19	18
Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach: gimnazjalnych	20	20	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Z danych Banku Danych Lokalnych wynika, iż najwięcej mieszkań oddano do użytku na terenie Gminy Kościelisko w roku 2009 - 93 mieszkania oraz rok 2012, kiedy oddano 124 mieszkania. W roku 2014 obserwuje się gwałtowny spadek liczby oddanych mieszkań - 41.

Ilość powstałych mieszkań w budynkach deweloperskich, których inwestorami były głównie osoby bądź firmy spoza gminy Kościelisko przyczyniły się do rozwoju pozostałych gałęzi podmiotów gospodarczych takich jak *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości*, czy *Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca*.

W sektorze prywatnym obserwuje się wzrost liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych, a także fundacji. W latach 2011-2014 liczba tych pierwszych wzrosła z 14 do 18, a drugich z 3 do 6. Wzrost niepaństwowych instytucji, organizacji i stowarzyszeń cywilnych w sferze publicznej spełnia funkcję integracyjną i edukacyjną oraz stanowi wskaźnik obywatelskości.

3. 4. ASPEKT TECHNICZNY

KANALIZACJA SANITARNA

Najbardziej optymalnym sposobem gospodarowania nieczystościami ciekłymi jest kanalizacja sanitarna. Gmina Kościelisko posiada 46,11 km sieci kanalizacyjnej, która obejmuje części miejscowości Kościelisko i Witów. Wieś Dzianisz nie jest skanalizowana.

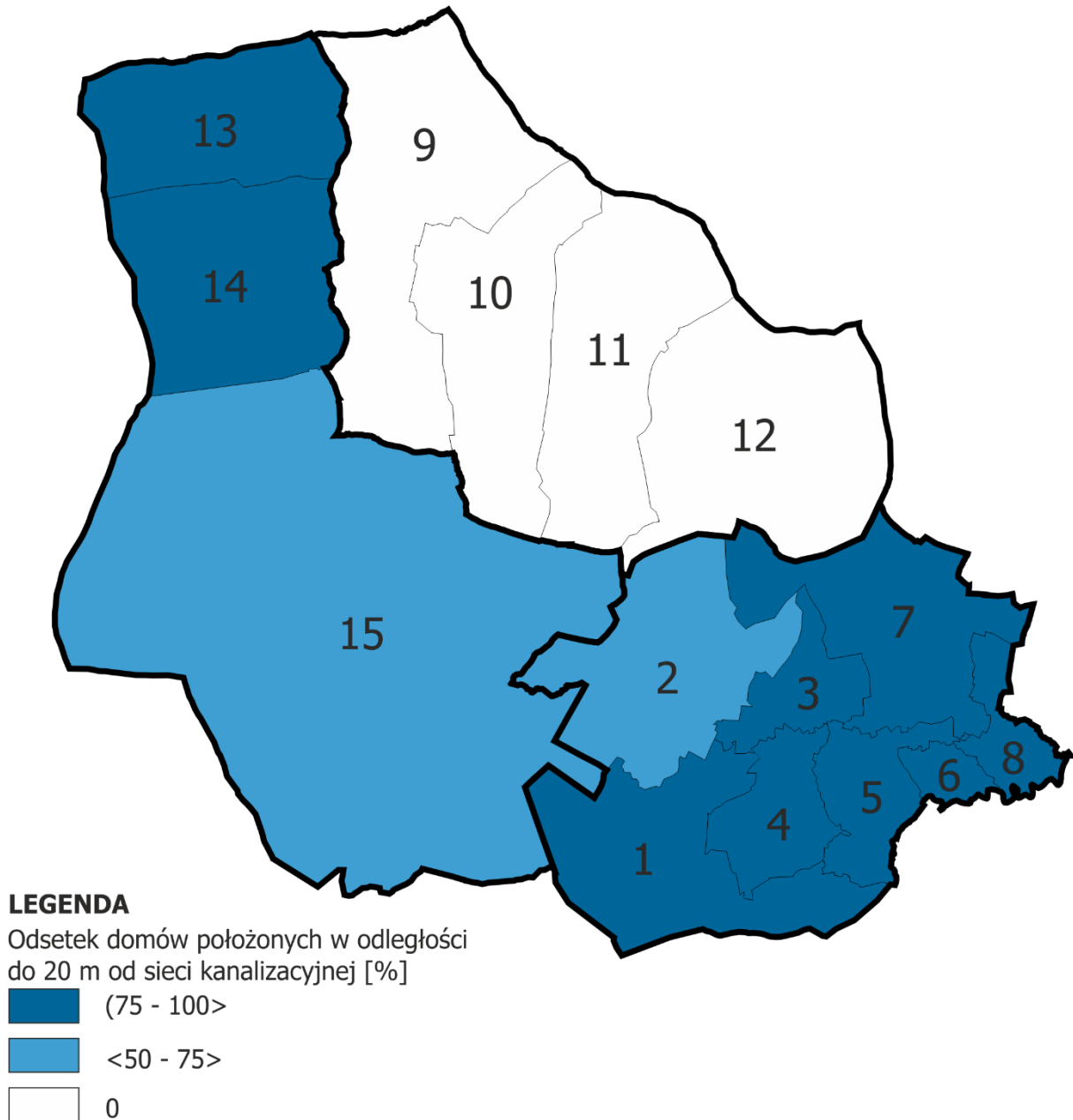
Na terenie gminy znajduje się 25 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 787 zbiorników bezodpływowych, do kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadza 3 680 osób, są to głównie mieszkańcy Kościeliska i Witowa.

Obecnie prace projektowe zakładają wybudowanie sieci kanalizacji sanitarnej na następujących obszarach:

- osiedle Rysulówka w miejscowości Kościelisko. Za pomocą łącza o długości 3 300 m podłączonych ma być ok. 80 budynków,
- Miejscowość Witów – planuje się inwestycje umożliwiające podłączeni 95 % mieszkańców,
- Miejscowość Dzianisz - planuje się inwestycje umożliwiające podłączeni 90 % mieszkańców.

W bezpośrednim sąsiedztwie sieci kanalizacyjnej znajduje się większość gospodarstw domowych wsi Kościelisko, w szczególności jej centralny i południowo-wschodnia część (najwyższy wskaźnik w obszarze nr 4 – 94,3%). Najlepsze wyniki uzyskało Sołectwo Dzianisz, ponieważ na jego terenach nie istnieje infrastruktura kanalizacyjna.

Rysunek 17. Odsetek domów położonych w odległości do 20 m od sieci kanalizacyjnej (stan dn. 30.11.2016)

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

WODOCIĄGI

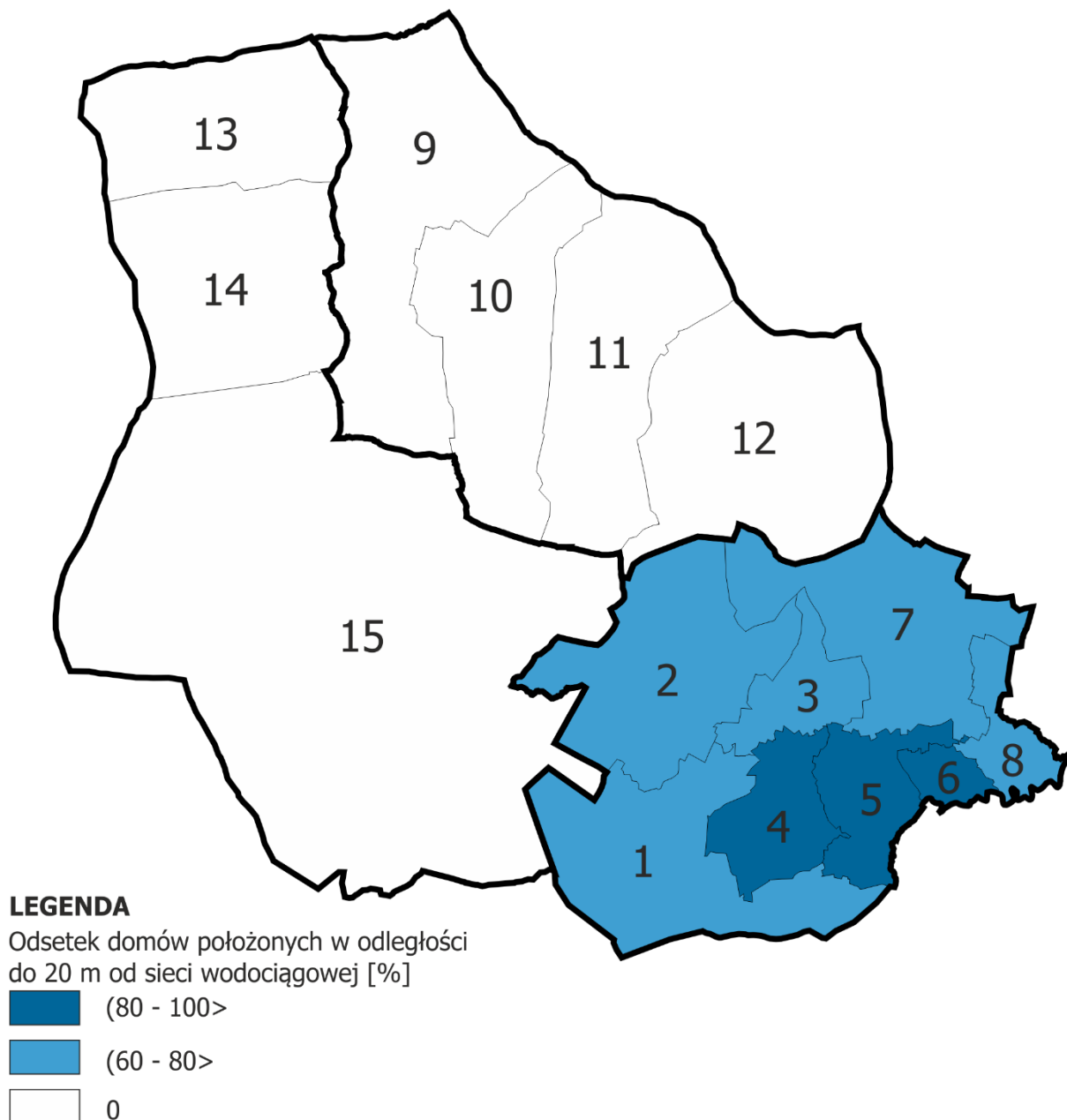
Obecnie najbardziej rozpowszechnioną metodą zaopatrywania gospodarstw domowym w wodę są indywidualne ujęcia wody tj. studnie kopane, głębinowe. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wody w zarządzie gminy i kilka wodociągów grupowych, prywatnych.

Zdecydowana większość mieszkańców Kościeliska podłączona jest do sieci wodociągowej firmy SEWiK Tatrzańska Komunalna Grupa Kapitałowa Sp. z o.o. oraz do sieci wodociągowej będącej w zarządzie gminy. Natomiast sołectwa Dzianisz i Witów nie są wyposażone w wodociąg gminny. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę następuje poprzez ujęcia indywidualne, które nie spełniają norm w zakresie jakości wody do spożycia⁴

⁴ Źródło: Urząd Gminy Kościelisko

Odsetek domów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie sieci wodociągowej przedstawia się znacznie mniej korzystnie niż analogiczny wskaźnik dla kanalizacji. Również w tym przypadku najbardziej korzystnie wyszło Kościelisko (najwyższą wartość wskaźnika dla obszaru nr 4 – 87,0%), ponieważ jedynie w tym sołectwie znajdują się publiczne sieci wodociągowe.

Rysunek 18. Odsetek domów położonych w odległości do 20 m od sieci wodociągowej (stan dn. 30.11.2016)

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

GOSPODARKA ODPADAMI

W Gminie Kościelisko zorganizowany jest system gospodarki odpadami komunalnymi. Obejmuje on mieszkańców oraz podmioty publiczne i prywatne. Wszyscy są zobowiązani do wnoszenia opłat za

gospodarowanie odpadami. Na terenie gminy obowiązuje zbiórka opadów zmieszanych oraz segregowanych. Z roku na rok mieszkańcy Kościeliska produkują coraz większą liczbę odpadów, warto jednak podkreślić, że można również zaobserwować trend wzrostu udziału selektywnej zbiórki odpadów. W roku 2013 zebrano 1519,46 ton odpadów komunalnych zmieszanych oraz 309,96 ton odpadów segregowanych. Dla roku 2014 wartości te wyniosły odpowiedni 1527,67 ton oraz 548,15 ton. Natomiast do listopada 2015 roku wartość ta wyniosła 1514,61 ton odpadów zmieszanych i 502,58 ton odpadów segregowanych.

GMINNY ZASÓB MIESZKANIOWY

W Gminie Kościelisko znajduje się 12 lokali będących własnością gminy. Gminny zasób mieszkaniowy składa się z następujących nieruchomości:

- Kościelisko – posiada 5 lokali o łącznej powierzchni 228,05 m², w skład zasobu wchodzi:
 - 4 lokale w Domu Nauczyciela w Kościelisku o łącznej powierzchni 180,1 m². Lokale są w ogólnie dobrym stanie technicznych, wyposażone w instalacje elektryczne, CO, wodno-kanalizacyjne, każdy lokal mieszkalny posiada łazienkę.
 - Jeden lokal mieszkalny znajduje się w Ośrodku Zdrowia. Lokal ten zajmuje powierzchnię 47,95 m², jest wyposażony w łazienkę, instalacje elektryczne, CO oraz instalacje wodno - kanalizacyjne.
- Witów znajdują się łącznie 4 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni 130,65 m². Lokale wyposażone są w instalacje elektryczne, CO, wodno kanalizacyjne oraz łazienkę.
- Dzianisz - 3 lokale mieszkalne z łazienkami w budynku Zespołu Szkół. Lokale o łącznej powierzchni 104 m² wyposażone są w instalacje elektryczne, CO, oraz wodnokanalizacyjne.

Cały zasób mieszkaniowy Gminy jest w chwili obecnej użytkowany, przede wszystkim przez nauczycieli pracujących w szkołach prowadzonych przez Gminę. Brak wolnych zasobów mieszkaniowych jest dużym utrudnieniem z punktu widzenia polityki społecznej Gminy. W takiej sytuacji nie ma możliwości udostępnienia lokalu mieszkaniowego osobom potrzebującym, pomimo tego, że zgłaszane są takie potrzeby. W najbliższym czasie Gmina z pewnością nie uniknie problemów związanych z zapewnieniem mieszkań osobom potrzebującym. Dlatego też planuje się, że po przeniesieniu siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej do nowego budynku administracyjnego, w pomieszczeniach zajmowanych w chwili obecnej przez Ośrodek Pomocy Społecznej będzie można urządzić mieszkania socjalne.

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Układ dróg w Gminie Kościelisko opiera się o drogę ponadlokalną oraz sieć dróg lokalnych dojazdowych. W południowej części wsi Kościelisko i przez wieś Witów przebiega droga wojewódzka nr 985, której zarządcą jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie. Droga ta łączy Gminę Kościelisko z Zakopanem oraz z Czarnym Dunajcem. Główną drogą miejscowości Kościelisko jest ulica Nędzy Kubińca, będąca w zarządzie Gminy Kościelisko. Łączy ona wieś z Zakopanem oraz drogą wojewódzką, a poprzez drogi dojazdowe również z osiedlami i wsią Dzianisz. Wzdłuż tej ulicy położone są wszystkie ważniejsze instytucje w miejscowości Kościelisko, takie jak szkoła, przedszkole, kościół, centrum kultury i turystyki – informacja turystyczna, GOKR, biblioteka publiczna, ośrodek pomocy społecznej, ośrodek zdrowia, poczta, dom ludowy oraz wiele sklepów.

Ukształtowanie terenu w sposób istotny wpływa na sieć dróg lokalnych w gminie. Najlepiej jest ona rozwinięta w Witowie. Zabudowa jest tam rozłożona w dolinie Czarnego Dunajca, wzdłuż drogi wojewódzkiej i starej drogi wiejskiej.

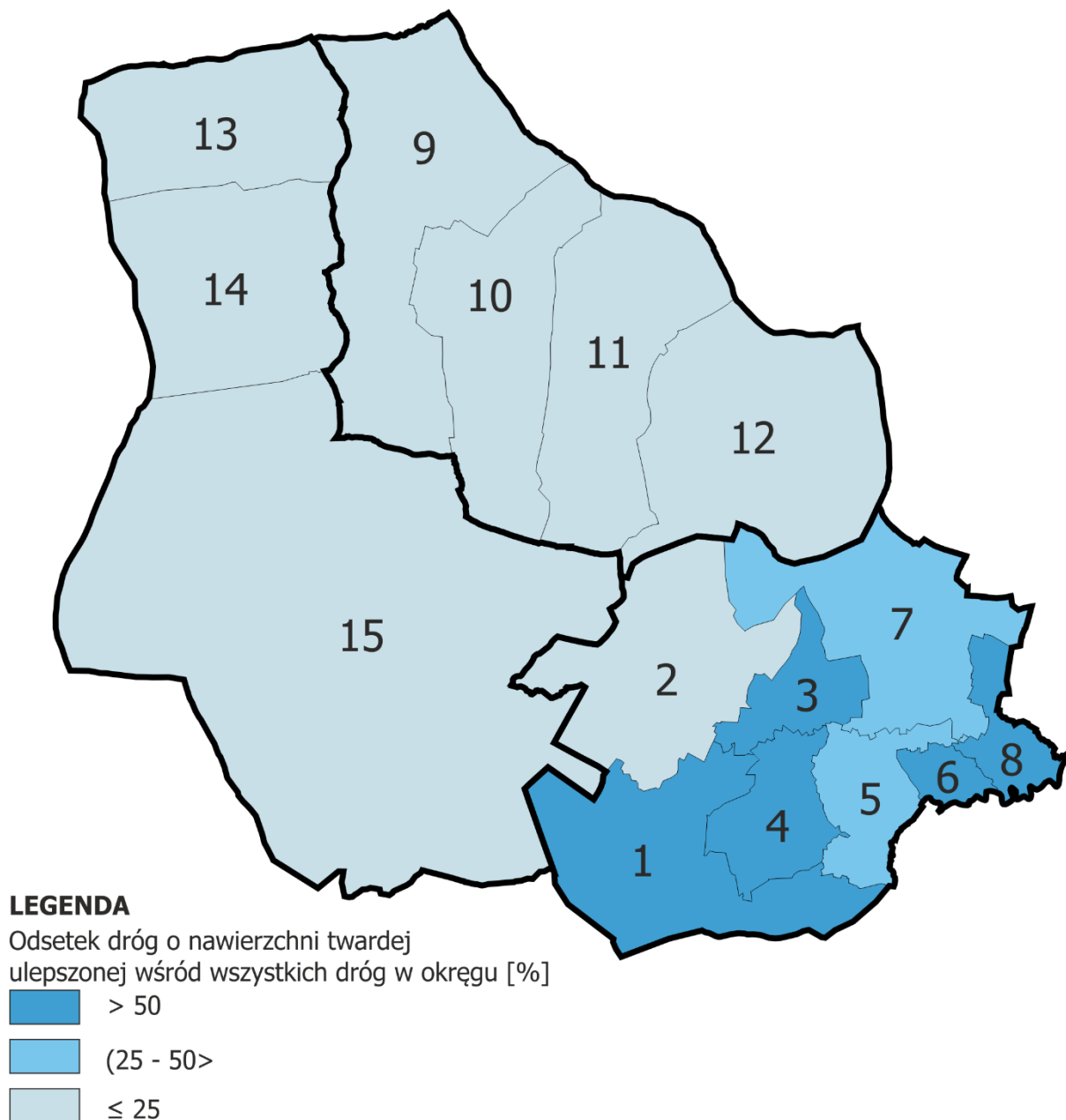
Trudne warunki terenowe, a co za tym idzie i komunikacyjne, mają miejscowość Kościelisko i Dzianisz, gdzie zabudowa rozłożona jest na stromych zboczach po których prowadzą w większości wąskie i niekiedy bardzo strome drogi, nieposiadające chodników czy oświetlenia.

Gmina posiada sieć dróg lokalnych, których długość wynosi 62 km i dojazdowych 287 km.

Część dróg będących we władaniu gminy stanowią drogi gruntowe 88,5 km. Stan prawny dróg jest w większości nieuregulowany, a także występują istotne rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym a mapami ewidencyjnymi. Budzi to wiele problemów związanych z zarządzaniem oraz inwestycjami drogowymi, czy nawet odśnieżaniem. Konflikty związane te przybierają ostre formy, często trwają wiele lat i pozostają nierozwiązane.

Według wskaźnika odsetek dróg o nawierzchni twardej ulepszonej wśród wszystkich dróg w okręgu zdecydowanie najgorzej wypadają wszystkie obszary wsi Witów i Dzianisz, jednak w całej gminie wartość wskaźnika w żadnym obszarze nie przekracza 60%.

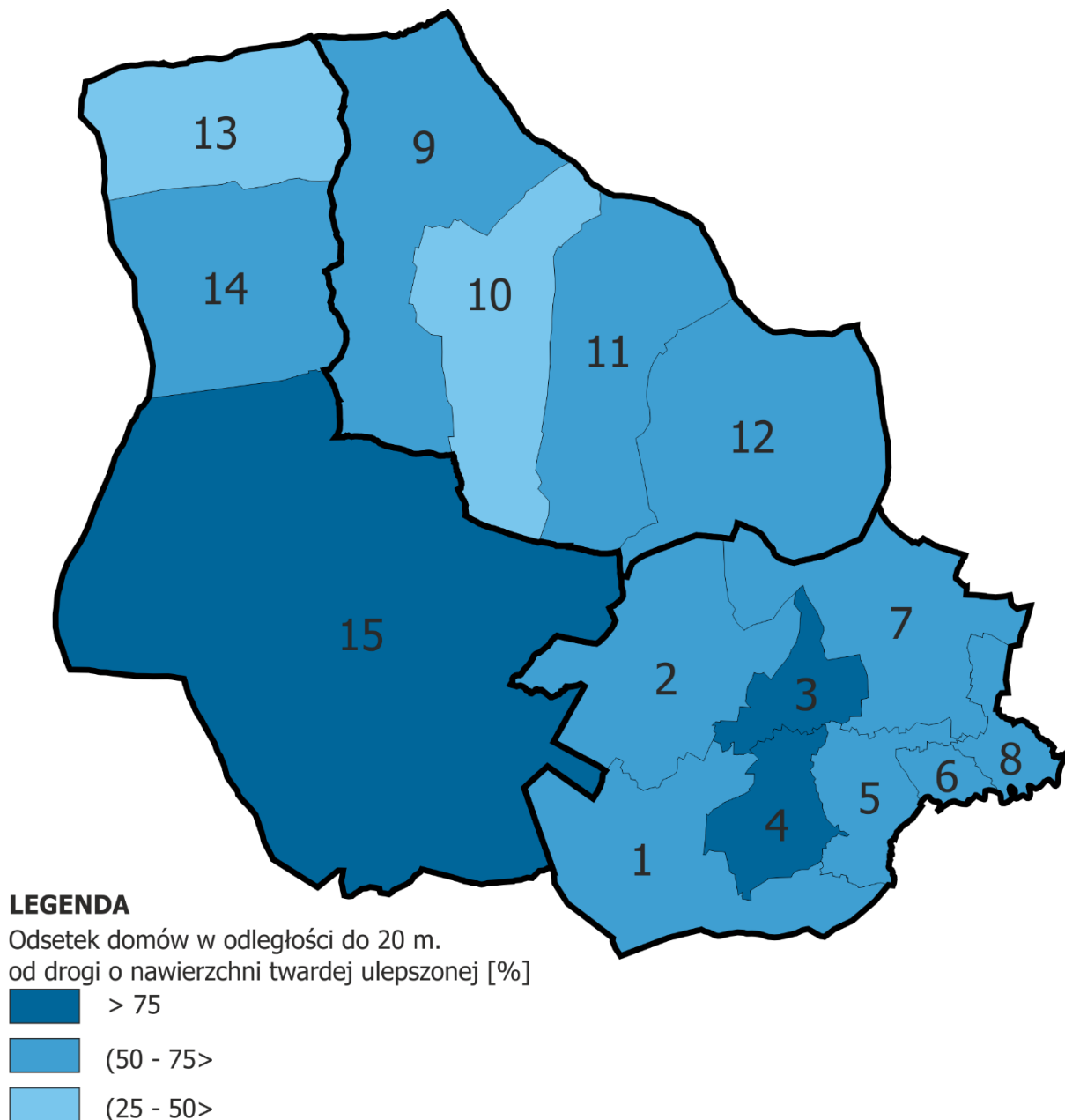
Rysunek 19. Odsetek dróg o nawierzchni twardej ulepszonej wśród wszystkich dróg w okręgu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

Z jakością dróg związany jest również kolejny wskaźnik – odsetek domów w sąsiedztwie drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (m.in. z bitumu, kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych), który identyfikuje obszary, których mieszkańcy mają gorszy dostęp do infrastruktury komunikacyjnej na dobrym poziomie. Najkorzystniej wypadł obszar nr 4 z wartością wskaźnika 81,3%, najgorzej natomiast obszary nr 10 i 13 – w obu przypadkach wartość wskaźnika wyniosła 47,7%.

Rysunek 20. Odsetek domów w odległości do 20 metrów od drogi o nawierzchni twardej ulepszonej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kościelisko

3. 5. ASPEKT ŚRODOWISKOWY

Tatry, mimo że wchodzą w skład niewielkiej części rozległego łańcucha Karpat, stanowią najwyższy i najcenniejszy masyw pomiędzy Alpami i Kaukazem, z charakterystycznym alpejskim krajobrazem i typowym układem stref klimatyczno-roślinnych. Jest to obszar o wyjątkowym znaczeniu dla ochrony bioróżnorodności.

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Tatrzański Park Narodowy.

Park obejmuje teren całych Tatr, a także niewielką część Pogórza Bukowińskiego oraz Rowu Podtatrzańskiego. Został utworzony w 1955 roku. Obecnie zajmuje powierzchnię 211,64 km², z czego 151,91 km² stanowią lasy.

W ramach Parku 126,1 km² terenów objętych jest ochroną ścisłą, 58,07 km² ochroną częściową, a 27,81 km² ochroną krajobrazu. W jego obrębie wydzielono 275 km szlaków turystycznych.

Corocznie TPN odwiedza ponad 2,5 mln osób. Największą popularnością cieszy się Morskie Oko, Dolina Pięciu Stawów Polskich, Kasprowy Wierch oraz Dolina Kościeliska. Aktywną formą wypoczynku w Tatrach jest turystyka piesza, narciarstwo zjazdowe i skitourowe, taternictwo jaskiniowe oraz powierzchniowe. Wszystkie te aktywności niestety negatywnie wpływają na stan przyrody w Tatrach. Często turyści przebywają w niedozwolonych miejscach, nieraz objętych ochroną ścisłą, zostawiają w górach śmieci, a także produkują ścieki bytowe.

Problemem są również zanieczyszczenia atmosfery pochodzą z terenów przemysłowych i aglomeracji (m.in. śląsko-krakowskiej). Powodują one zakwaszenie wód, gleb, obniżenie żywotności, a następnie wymieranie wrażliwych elementów flory i fauny. Dodatkowo TPN boryka się z takimi problemami jak: kłusownictwo; zbieractwo -pozyskiwanie głównie owoców runa; rozrastanie się i postępująca urbanizacja aglomeracji podtatrzańskiej; przekształcanie przyrody otuliny TPN; przecięcie szlaków migracyjnych roślin i zwierząt (odizolowanie TPN od otaczających go pasm górskich); migracje do Parku obcych gatunków roślin i zwierząt, zakłócających naturalny ekosystem.

- obszary Natura 2000:

Na mocy Konwencji o ochronie dzikiej flory i fauny europejskiej oraz siedlisk przyrodniczych (tzw. konwencji berneńskiej), każdy z krajów Wspólnoty ma obowiązek wyznaczyć na swoim terenie obszary stanowiące unikalną wartość przyrodniczą w Europie. Sieć tych terenów nosi nazwę NATURA 2000 i składa się z dwóch typów obszarów: obszarów specjalnej ochrony (OSO) wskazanych zgodnie z zaleceniami dyrektywy ptasiej i koncentrujących się na zachowaniu poszczególnych gatunków ptaków oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO) wyznaczonych zgodnie z zapisami dyrektywy

siedliskowej nastawionych na ochronę siedlisk i innych poza ptakami gatunków zwierząt i roślin. Celem programu NATURA 2000 jest zachowanie tylko tych siedlisk przyrodniczych i gatunków, które ujęto w załącznikach do obu dyrektyw i uznano za szczególnie ważne i zagrożone w skali naszego kontynentu. Zgodnie z obowiązującą w Polsce ustawą o ochronie przyrody z 2004 r. obszar NATURA 2000 został wyznaczony na terenie niemalże całego Tatrzańskiego Parku Narodowego, co tylko podkreśla unikatową wartość przyrodniczą Parku.

- liczne gatunki roślin i fauny objętych ochroną:

Tatry są jedynym miejscem występowania następujących roślin: kostrzewa (*Festuca aglochis*), przymiotno węgierskie (*Erigeron hungaricus*), przywrotnik (*Alchemilla*), pszonak Wahlenberga (*Erysimum Wahlenbergii*), warzucha tatrzańska (*Cochlearia tatrae*), wiechlina granitowa oraz tatrzańska. Ponadto zagrożonymi gatunkami bezkręgowców jest: biegacz urozmaicony, ponurek Schneidera i sichrawa karpacka). Szczególnie cenna jest populacja następujących płazów: traszki karpackiej i kumaka górskiego. Dodatkowo w Tatrach występują cenne gatunki ssaków w ramach każdego z typów siedliska: alpejskiego (kozica tatrzańska, świstak tatrzański, darniówka tatrzańska), puszczańskiego (niedźwiedź brunatny, wilk, ryś) oraz jaskiniowego (nietoperze, takie jak mopek, nocek łydkowłosy, nocek Bechsteina, nocek duży). Należy również zaznaczyć, że jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoj m.in. następujących ptaków: cietrzewia, głuszca, puchacza, włośchatki, sóweczki, dzięcioła trójpalczastego i podróżniczka.

- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obejmuje on obszar Gminy Kościelisko położony poza Tatrzańskim Parkiem Narodowym. Na tym terenie obowiązuje ochrona ekosystemów leśnych, ekosystemów nieleśnych oraz ekosystemów wodnych, mające na celu zachowanie ich trwałości oraz zwiększanie różnorodności biologicznej. Dodatkowo Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu wymaga tworzenie stref ekotonowych, utrzymywanie i tworzenie korytarzy ekologicznych, zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków, przeciwdziałanie zjawisku zarastania łąk i pastwisk, zachowanie podmokłości i obszarów źródłiskowych zachowanie naturalnych zbiorników wodnych wraz z ich obudową biologiczną oraz utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych.

OCHRONA POWIETRZA

Na terenie gminy Kościelisko gospodarstwa domowe ogrzewane są w sposób indywidualny. Najczęściej przy pomocy przestarzałych piecy grzewczych. Niestety trzeba postawić silną hipotezę, że do ogrzewania domów wykorzystuje się paliwo niskiej jakości, a także spalane są w nich odpady. W wyniku czego można zaobserwować wysoką emisję dwutlenku węgla, siarki, azotu, a także pyłów. Tylko nieliczna zabudowa wielomieszkaniowa posiada ogrzewanie zbiorowe, w części

zmodernizowane lub nowoczesne i proekologiczne. Warto jednak zaznaczyć, że wszystkie obiekty użyteczności publicznej zostały wyposażone w nowoczesne piece olejowe lub pelletowe .

Zanieczyszczenia transportowe nie stanowią istotnego problemu na terenie gminy. Zgodnie z badaniami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska wysokie stężenie tlenków azotu, tlenku węgla i węglowodorów występuje przy drodze o największym w gminie natężeniu ruchu czyli drodze wojewódzkiej nr 958 relacji Chabówka – Zakopane.

Ograniczenie niskiej emisji w gminie sprowadza się do konieczności wymiany palenisk indywidualnych i stosowania odpowiednich paliw. Ocenia się, że poważnym problemem ograniczającym powszechność wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań technologicznych mogą być zarówno koszty samego pieca, jak i ceny medium grzewczego.

W latach 2012-2013 na terenie gminy zamontowano 292 zestawów solarnych dofinansowanych ze środków unijnych. Mieszkańcy nadal zainteresowani są dofinansowaniem montażu instalacji solarnych, które jednak w istniejących warunkach klimatycznych w zasadzie umożliwiają jedynie podgrzanie wody na potrzeby gospodarstwa domowego.

Tabela 4. Średnia emisja CO₂ na gospodarstwo domowe w gminie Kościelisko (dane przedstawione dla grupy reprezentacyjnej 442 osób)

Sołectwo	Średnia emisja CO ₂ na gospodarstwo [g]
Dzianisz	14403773,1
Witów	13362727,5
Kościelisko	25397599,3
Razem:	53164099,9

Źródło: Opracowanie Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kościelisko

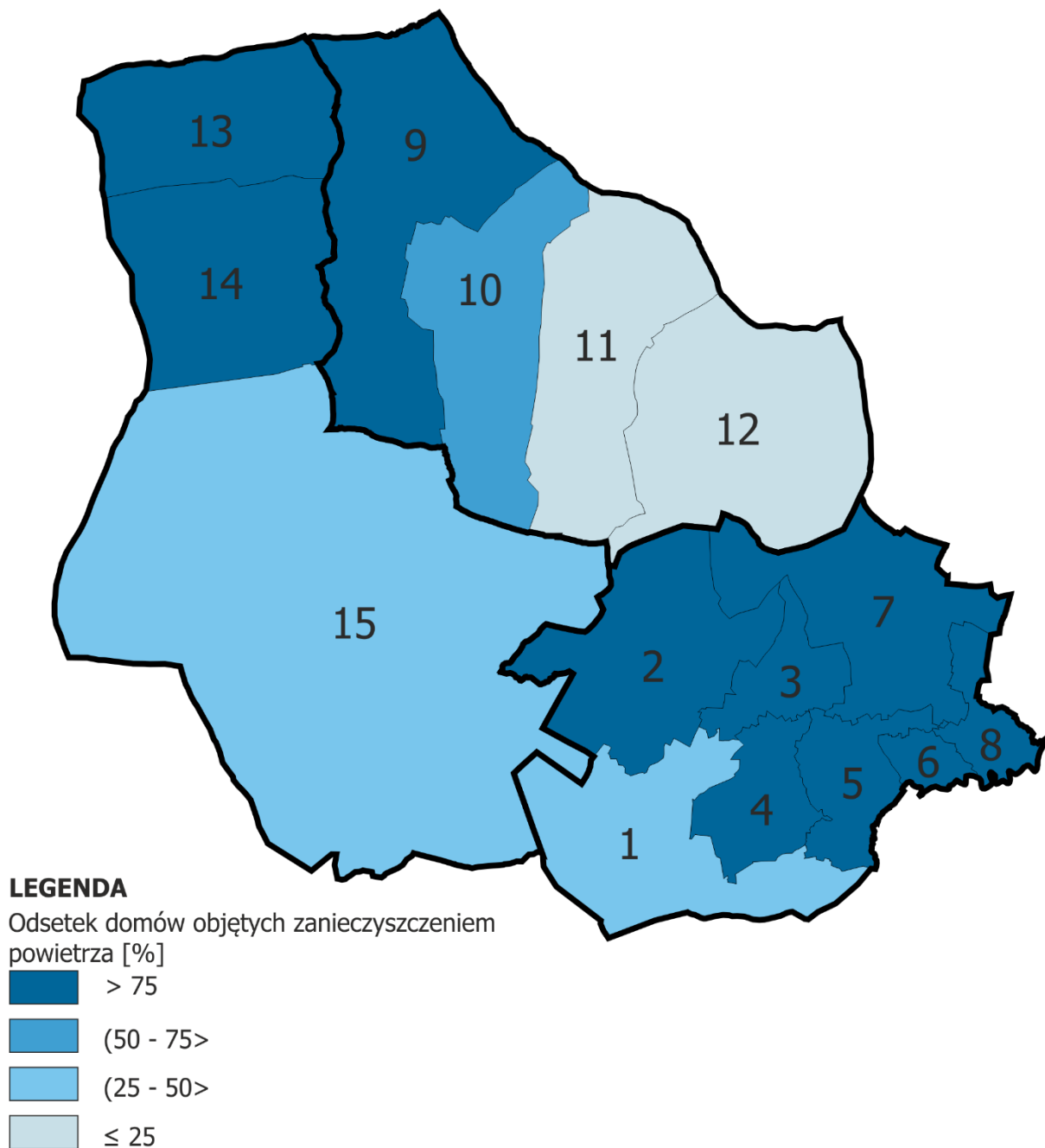
Średnia emisja Benzo(a)pirenu na gospodarstwo była podobna we wszystkich sołectwach: Witów – 84,97 gramów, Dzianisz – 84,7 gramów oraz Kościelisko – 85,16 gramów.

Pod względem liczby domów narażonych na zanieczyszczone powietrze najgorsza sytuacja panuje praktycznie w całym Sołectwie Kościelisko (wyłączając okręg nr 1), a także północne okręgi sołectwa Dzianisza i Witowa, a więc okręgi 9, 13 oraz 14.

Analizowanym wskaźnikiem środowiskowym jest odsetek domów objętych zanieczyszczeniem powietrza. Zasięg zanieczyszczenia pozyskany został z „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”, w którym przedstawiona jest mapa obrazująca wskaźnik średniego narażenia ludności na stężenia szkodliwych substancji (pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, B(a)P i SO₂). Do analizy jako teren objęty zanieczyszczeniem wzięto obszar umiarkowanego i średniego narażenia.

Najwięcej gospodarstw domowych narażonych na zanieczyszczenie znajduje się w południowo-wschodniej części gminy oraz północno-zachodniej części gminy – obszary w Sołectwach Witów i Dzianisz.

Rysunek 21. Odsetek gospodarstw domowych narażonych na wysokie zanieczyszczenie środowiska

Źródło: Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

4. NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI PŁYNUĄCE Z DIAGNOZY GMINY

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Gmina obejmuje część Tatr Zachodnich oraz najpiękniejsze i najliczniej odwiedzane doliny tatrzańskie tj. Dolina Chochołowska, Dolina Kościeliska, Dolina Lejowa i Dolina Małej Łąki ze szlakami turystycznymi, które prowadzą na szczyty tatrzańskie. • Duży procent powierzchni zalesionych - Lasy i grunty leśne na terenie gminy zajmują obszar 7 985.92 ha , co stanowi 57,9% jej powierzchni. • Głównymi funkcjami gminy ze względu na jej atrakcyjne położenie geograficzne jest: turystyka, i związana z nią działalność gospodarcza w głównej mierze usługowa (noclegi, drobny handel) oraz podstawowe usługi dla ludności, w mniejszym stopniu pasterstwo czy działalność rolnicza. • Zwiększająca się populacja gminy, głównie za sprawą migracji osób, skuszonych walorami przyrodniczymi regionu. • Systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw. • Za główne źródło dochodów mieszkańców należy uznać turystykę i podstawowe usługi dla ludności. • Tradycja sportów zimowych • Bogata historia miejscowości • Interesująca architektura 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom liczby urodzeń • Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. • Migracja, szczególnie ludzi młodych i wykształconych • Duża liczba osób bezrobotnych - stały wzrost liczby osób bezrobotnych w latach 2007-2014 • Wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych w wieku 18-24 (27,6% wśród wszystkich osób bezrobotnych) oraz 25-34 lat (27% bezrobotnych). • Znaczącą część osób bezrobotnych (29%) to osoby z wykształceniem zasadniczo zawodowym oraz gimnazjalnym lub niższym (33,5). • Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. Obecnie osoby zarejestrowane, jako bezrobotne powyżej 24 miesięcy, stanowiły 35% ogółu bezrobotnych. • Stosunkowo duża liczba mieszkańców gminy Kościelisko korzystała z pomocy społecznej - 4,8% ogółu mieszkańców miejscowości Kościelisko, 6,9% mieszkańców Witowa oraz 10,0% wszystkich mieszkańców Dzianisza. • Z danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku wynika, iż głównym powodem ubiegania się o

	<p>pomoc społeczną, stanowiły uciążliwości wynikające z ubóstwa, na drugim miejscu znalazło się bezrobocie głównego członka rodziny, pozostałe to bezradność w sprawach opiekuńczych, czy wynikająca z niepełnosprawności osób w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none">• Największą liczbę rodzin, korzystającą z opieki społecznej, stanowiły te rodziny, które składały się z sześciu osób i więcej oraz występowało troje bądź więcej dzieci.• Liczba stwierdzonych w roku 2014 przestępstw ogółem wynosiła 71, w tym 99% przestępstw dokonano na terenie miejscowości Kościelisko• Oceniając wyniki sprawdzianu kompetencyjnego po szkole podstawowej gmina w latach 2007-2012 uzyskiwała wyniki gorsze niż średnia dla powiatu tatrzańskiego. Dopiero od roku 2013 średnia przewyższa poziomem oceny średniej w powiecie. Niestety w dalszym ciągu wyniki te są poniżej średniej ocen uzyskiwanych przez uczniów w całym województwie małopolskim. Na tle Dzianisza oraz Kościeliska zdecydowanie pozytywnie wyróżnia się szkoła w Witowie, która od roku 2011 uzyskuje średnią wyższą niż ta w województwie małopolskim.• W przypadku egzaminu gimnazjalnego wyniki są zbliżone do egzaminów w szkołach podstawowych. W tej grupie wiekowej uczniów najlepiej wypadają uczniowie z Zespołu Szkół w Witowie, a znacznie gorzej uczniowie z Kościeliska i Dzianisza.• Czynnikiem wpływającym na jakość życia i
--	--

	<p>walory turystyczne regionu jest czystość powietrza. Na terenie gminy Kościelisko nie ma zbiorowego systemu zaopatrzenia w ciepło. Gospodarstwa domowe ogrzewane są indywidualnie, przypuszcza się, że piece są w większości stare, a w nich spalane są paliwa o niskiej jakości, najprawdopodobniej spalane są również odpady.</p> <ul style="list-style-type: none">• Niski poziom infrastruktury technicznej w gminie przejawia się brakiem sieci kanalizacyjnej w miejscowości Dzianisz oraz sołectwa Dzianisz i Witów nie są wyposażone w wodociąg gminny, zaopatrzenie mieszkańców w wodę następuje poprzez ujęcia indywidualne, przeważnie studnie kopane, nie spełniające norm w zakresie jakości wody do spożycia.• Nieuporządkowany i nieuregulowany stan prawny dróg publicznych w gminie powoduje narastające konflikty wokół tego tematu.• Brak rozwiniętego transportu publicznego• Brak chęci, zdolności do działania wspólnotowego• Część obiektów publicznych pełniących funkcje społeczne wymaga termomodernizacji, gruntownych remontów oraz adaptacji do potrzeb osób niepełnosprawnych np.: Ochotnicza Straż Pożarna w Dzianiszu Dolnym, Samodzielny Publiczny ZOZ w Dzianiszu oraz Urząd Gminy Kościelisko w Kościelisku.• Niedostateczna liczba lokali komunalnych - Gminie Kościelisko znajduje się 12 lokali będących własnością gminy. Wszystkie
--	---

	<p>są jednak wykorzystywane w chwili obecnej, głównie przez nauczycieli pracujących w szkołach prowadzonych przez Gminę.</p> <ul style="list-style-type: none">• Niski poziom zaufania mieszkańców wobec działań gminy• Brak dobrej współpracy podmiotów publicznych na poziomie powiatu• Mała skuteczność przestrzegania przepisów prawa budowlanego• Wysoka liczba osób zatrudnionych w szarej strefie
--	---

5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANE

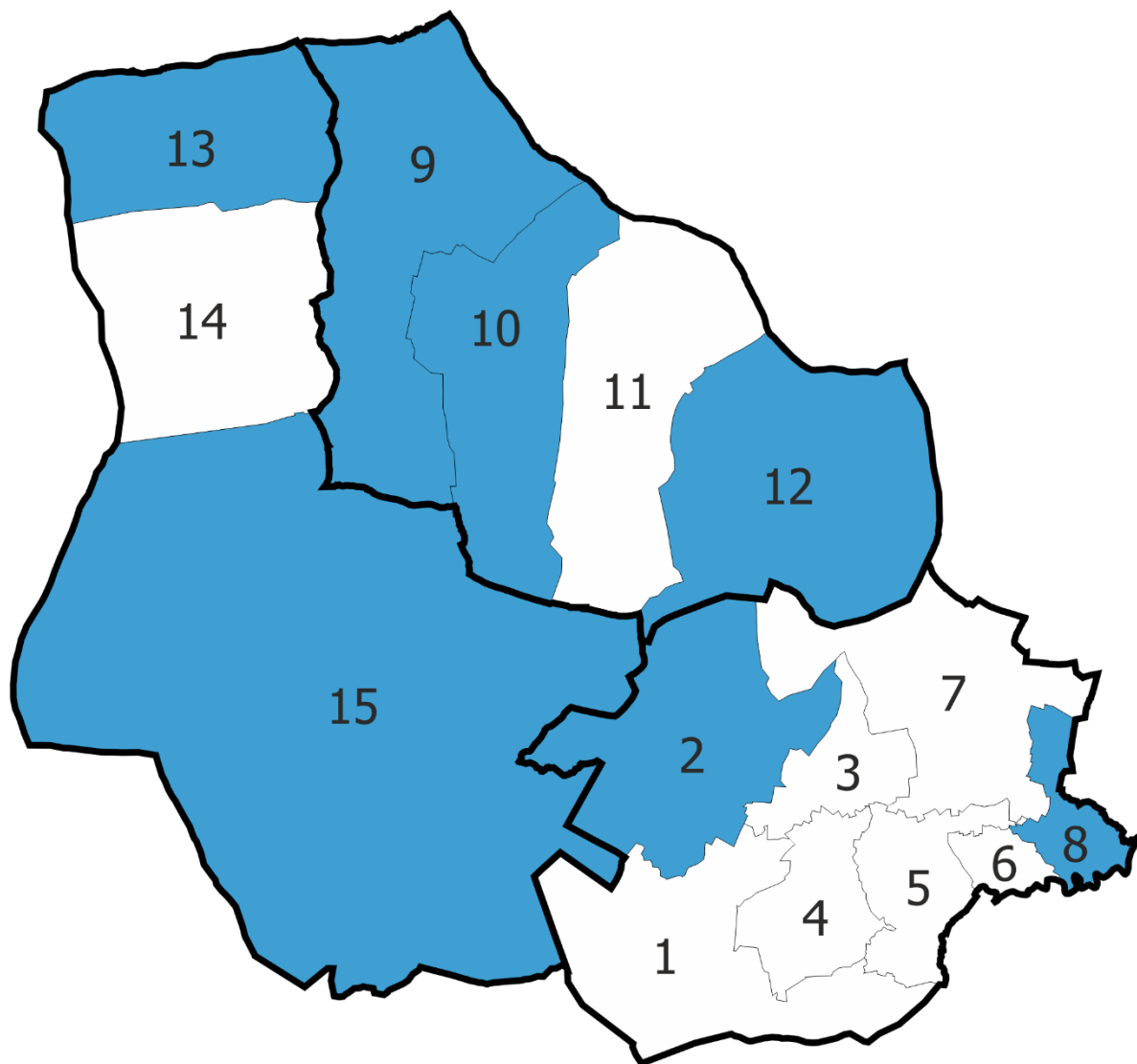
Wszystkie wskaźniki dla poszczególnych okręgów w Gminie Kościelisko zostały ujęte w syntetycznej analizie. Były one podzielone na pięć kategorii: społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne. Każdej z tej kategorii zostały przyznane odpowiednie wagi, ze względu na istotność danej kategorii wskaźników na życie mieszkańców oraz rozwój gminy.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY	WAGA	WSKAŹNIK CZĄSTKOWY
Społeczne	45%	Liczba osób korzystających z OPS-u w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Osoby pobierające zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Frekwencja wyborcza
		Dzieci chodzące na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Liczba dzieci dowożonych do szkoły w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
Gospodarcze	16%	Liczba przedsiębiorców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Liczba przedsiębiorców aktywnych okresowo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Liczba nowo założonych firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
		Liczba obiektów gastronomicznych
		Liczba obiektów noclegowych
Funkcjonalno - przestrzenne	14%	Odsetek domów położonych w odległości 500m od przystanku komunikacji publicznej
		Odsetek domów w odległości do 500 metrów od obiektów sportowych
		Liczba domów usytuowanych w odległości 1000 metra od budynków użyteczności publicznej
		Odsetek domów usytuowanych w odległości 1000 metra od szkoły
		Liczba domów usytuowanych w odległości 1 500 metrów od zakładu opieki zdrowotnej

		Liczba domów usytuowanych w odległości 1500 metrów od domu kultury
Techniczne	20%	Odsetek domów w odległość powyżej 20 metrów od sieci kanalizacji
		Odsetek domów w odległość powyżej 20 metrów od sieci wodociągu
		Odsetek domów w odległości do 20 metrów od drogi o nawierzchni twardej ulepszonej
		Odsetek dróg o nawierzchni twardej ulepszonej wśród wszystkich dróg w okręgu [%]
Środowiskowe	5%	Odsetek domów objętych zanieczyszczeniem powietrza (obszar umiarkowanego i średniego natężenia szkodliwych substancji - PM10, PM2,5, B(a)P

Wszystkie wskaźniki zostały skategoryzowane w skali od 0 do 4, gdzie „0” oznaczało brak negatywnego wpływu, a „4” oznaczało „wysoki negatywny wpływ”. Zgodnie z tą metodologią został wyznaczony teren o najmniej korzystnej sytuacji. Wśród nich znalazły się dwa okręgi w Sołectwie Kościelisko (2 i 8) i Sołectwie Witów (13 i 15) oraz trzy okręgi w Dzianiszu (9,10 oraz 12).

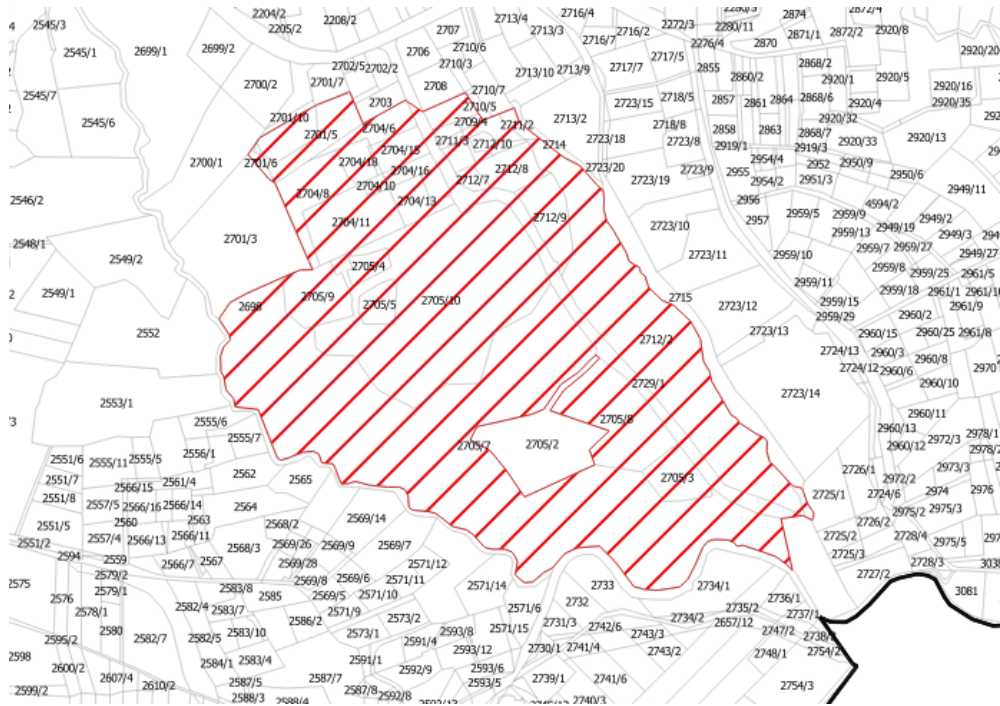
Rysunek 22. Tereny o stosunkowo najmniej korzystnej sytuacji w Gminie Kościelisko

Źródło: Opracowanie własne

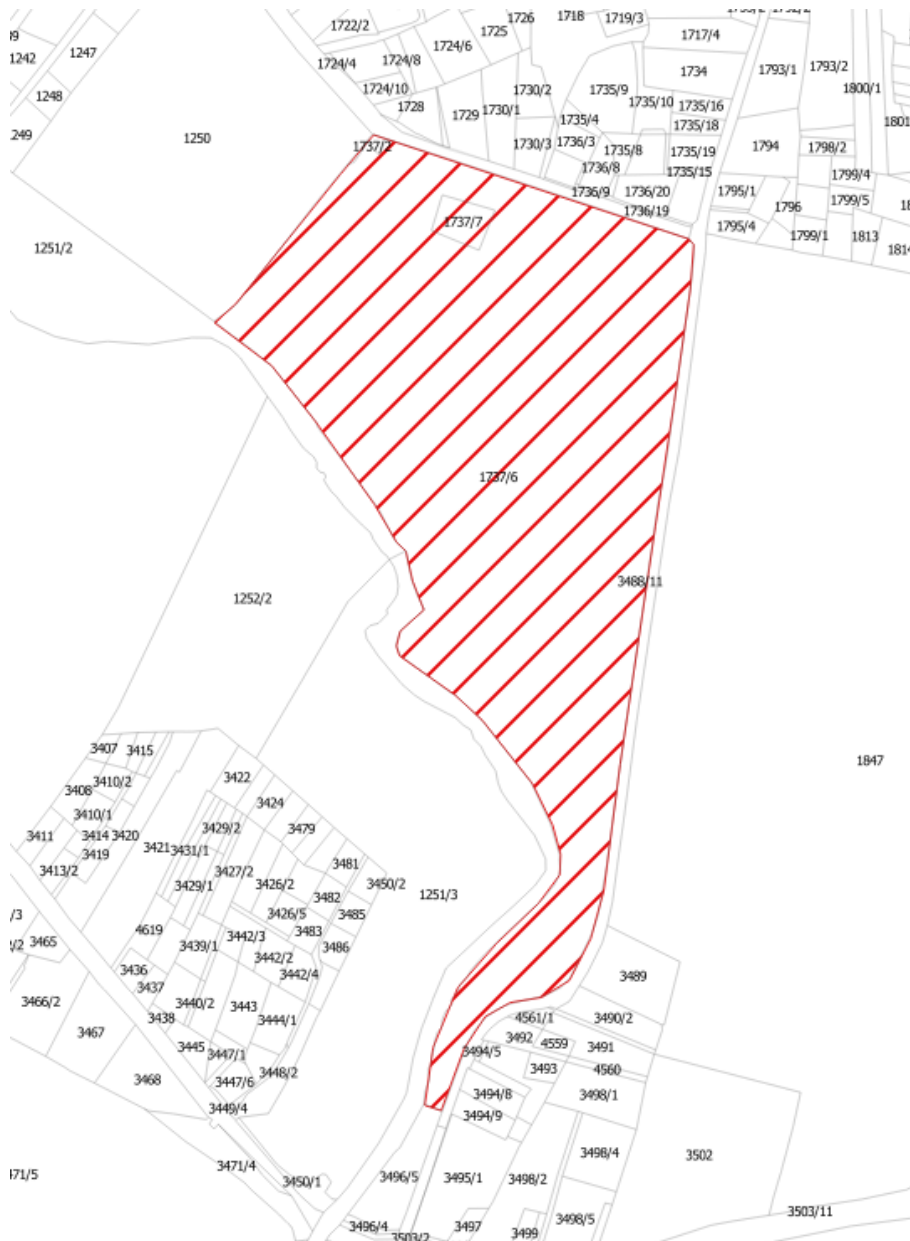
Dodatkowo, zgodnie z Art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, podobszar zdegradowany został wyznaczony również na terenach powojkowych położonych we wsi Kościelisko. Tereny te zostały wyznaczone na podstawie konsultacji oraz wywiadów jakościowych. Zgodnie z uzyskanymi wynikami, te obecnie zaniedbane i poniszczony tereny, negatywnie wpływają na warunki społeczne gminy – koncentrują się na nich zjawiska negatywnie, między innymi związana z dewastacjami, konsumpcją alkoholu oraz bójkami. Ze względu na ich centralne położenie w Gminie, a także potencjalne wysokie walory rekreacyjne, objęcie ich procesem rewitalizacyjnym może mieć korzystny wpływ na obraz społeczno-gospodarczy całej gminy.

Rysunek 23. Teren powojсковy numer 1 na terenie wsi Kościelisko włączony do obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 24. Teren powojenny numer 2 na terenie wsi Kościelisko włączony do obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie obszary zdegradowane zostały zamieszczone na mapach stanowiących Załączniki nr 1-8 do niniejszej Diagnozy. Załącznikami zawierającymi obszary zdegradowane są:

- Załącznik nr 1 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Dzianisz cz. I - zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 9 i 10
- Załącznik nr 2 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Dzianisz cz. II – zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 12
- Załącznik nr 3 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Witów cz. I – zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 13

- Załącznik nr 4 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Witów cz. II – zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 15
- Załącznik nr 5 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Kościelisko cz. I – zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 2
- Załącznik nr 6 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Kościelisko cz. II – zawierająca obszary zdegradowane położone w okręgu nr 8
- Załącznik nr 7 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Kościelisko cz. III – zawierająca obszary zdegradowane położone na terenach powojсковych w Sołectwie Kościelisko (tzw. tereny WDW)
- Załącznik nr 8 - Mapa obszarów zdegradowanych w Sołectwie Kościelisko cz. IV zawierająca obszary zdegradowane położone na terenach powojсковych w Sołectwie Kościelisko (tzw. Biathlon)

6. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Z grona obszarów zdegradowanych wybrano okręgi, które zostały uznane za obszar . Nie został do niego włączony okręg numer 8. Wynika to z faktu, że z racji analizy jedynie sytuacji w Gminie Kościelisko, nie zostało uwzględnione bezpośrednio sąsiedztwo Zakopanego, a to właśnie z nim graniczyć okręg numer 8. Wiele obiektów użyteczności publicznej, w tym: przystanki autobusowe, szkoły, zakłady opieki zdrowotnej i domy kultury, a także infrastruktura społeczno-techniczna znajduje się tuż za granicami okręgu w Zakopanem. Z racji jej ogólnodostępności korzystają z niej również mieszkańcy Gminy Kościelisko. Z terenów wyznaczonych jako obszar zdegradowany wyłączony został również okręg nr 13. Jest to spowodowane dużą inwestycją realizowaną na tym terenie – Chochołowskie Termy, która zgodnie z prognozami w znaczny sposób wpłynie na sytuację społeczno-gospodarczą.

Obszar rewitalizacji obejmuje następujące tereny:

- Tereny zamieszkałe znajdujące się w okręgu 2 (Kościelisko), okręgu 15 (Witów), okręg 9 i 10 (Dzianisz)
- Tereny powojkowe w gminie Kościelisko.

Wszystkie tereny rewitalizacji zostały zamieszczone na mapie dołączonej do niniejsze Diagnozy jako Załącznik 9 i 10.